ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

นางสาวกัณฑิมา ช่างทำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2556
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย
The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

LEGAL PROBLEMS OF ENFORCING THE ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 TO HUMAN TRAFFICKKING OFFENDER

Miss Kuntima Changtam

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
โดย	นางสาวกัณฑิมา ช่างทำ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อรรณพ ลิขิตจิตถะ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กัณฑิมา ช่างทำ : ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์. (LEGAL PROBLEMS OF ENFORCING THE ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 TO HUMAN TRAFFICKKING OFFENDER) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์, 177 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ในศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ที่มีการบังคับใช้มาแล้วเป็นเวลา 5 ปี โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร เปรียบเทียบกฎหมายประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดค้ามนุษย์ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (1) มีปัญหาความซ้ำซ้อนของความ ผิดมูลฐาน เกี่ยวกับเพศกับความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ (2) มีปัญหาสภาพบังคับของความผิดฐานค้ามนุษย์กับปัญหาที่เกี่ยวกับลักษณะและความผิด (3) มีปัญหาในเรื่องการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (4) มีปัณหาการประสานความร่วมมือของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับต่างประเทศในความผิดฐานค้ามนุษย์ และ (5) มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับการค้ามนุษย์ที่ผู้กระทำความผิดเป็นขบวนการใหญ่

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่าเพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายประเทศไทยควรนำการทำงานในรูปแบบของ Task Force หรือที่เรียกว่า “การทำงานแบบสหวิชาชีพ”มาใช้บูรณาการองค์กรบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์กับกฎหมายฟอกเงิน ดังมีตัวอย่างให้เห็นจากการศึกษากรณีศึกษาของมลรัฐแท็กซัสที่มีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันการค้ามนุษย์แห่งแท็กซัส (The Texas Human Trafficking Prevention Task Force) และให้มีการกำชับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมายทุกประการ ตลอดจนให้มีการประสานให้มีการดำเนินคดีค้ามนุษย์ที่มีลักษณะเป็นการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2556 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

5385956734 : MAJOR LAWS
KEYWORDS: HUMAN TRAFFICKING ANTI-MONEY LAUNDERING

KUNTIMA CHANGTAM: LEGAL PROBLEMS OF ENFORCING THE ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 TO HUMAN TRAFFICKKING OFFENDER. ADVISOR: ASST. PROF. DR.PAREENA SRIVANIT, 177 pp.

The objective of the study was to study Legal problems of enforcing the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 to human trafficking offender that was enforced for a period of five years. This research used a documentary research and compared Thai law and foreign laws.

The results of the study were the law enforcement of the Anti-Money Laundering Act currently still had five major problems as follows: (1) the problem of overlapping predicate offinces relating to sexuality and offence of human trafficking; (2) the problem of sanction of offence of human trafficking and problem of nature and guilt; (3) the problem in the integration of the agency relating to offince of human trafficking; (4) the problem of cooperating the agency's anti-money laundering and combating with the foreign countries about offence of human trafficking; and (5) the problem of law enforcement of money laundering law to human trafficking where the offender was a large organization.

A researcher had proposed that to effectively enforce the law, Thailand should apply the form of work as Task Force to intergrate law enforcement organization relating to human trafficking law and money laundering law; as an exmple, the case study of the State of Texas that establishment the Texas Human Trafficking Provention Task Force. Government officicals must strict to prosecute an offender with all provision of law. As well as provide a coporation for the prosecution of human trafficking in the manner of a crime that is a transnational organized crime according to Act on Against Involved in Transnational Organized Crime B.E.2556.

Field of Study: Laws Student's Signature .....

Academic Year: 2013 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานอีกด้วย

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านเป็นทั้งอาจารย์และเป็นพ่อที่ช่วยแนะนำให้คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือทั้งเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่านอรรณพ ลิขิตจิตถะ สำหรับข้อแนะนำและความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช บิดามารดา ครอบครัวน้องสาว พี่สาวที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยปลอบใจยามท้อแท้ และผู้มีอุปการะทุกท่าน ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

บทที่ 1 1

บทนำ 1

1.1ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 8

1.3 สมมติฐานการวิจัย 8

1.4 ขอบเขตการวิจัย 8

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย 9

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 9

บทที่ 2 10

การค้ามนุษย์กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 10

2.1 การค้ามนุษย์ 10

2.1.1 ความหมาย และรูปแบบการค้ามนุษย์ 11

2.1.1.1 ความหมายของการค้ามนุษย์ 11

2.1.1.2 รูปแบบของการค้ามนุษย์ 14

2.1.2 ลักษณะการค้ามนุษย์ 18

2.1.2.1 การค้ามนุษย์กับการค้าประเวณี 20

2.1.2.2 การค้ามนุษย์กับการค้าแรงงานที่ถูกบังคับ 22

2.1.3 ผลกระทบที่เกิดจากการค้ามนุษย์ 24

2.1.3.1 ผลกระทบที่เกิดหรืออาจเกิดต่อเหยื่อการค้ามนุษย์ (Risks or potential health consequences of trafficked victim) 24

2.1.3.2 ผลกระทบต่อสังคม (Harms to society) 25

2.1.3.3 การค้ามนุษย์มีส่วนก่อให้เกิดการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม (Fueling Organized Crime) 26

2.1.3.4 การค้ามนุษย์เป็นการบั่นทอนทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (Depriving Countries Of Human Capital) 27
2.1.3.5 การค้ามนุษย์บั่นทอนการสาธารณสุขของชุมชน (Undermining Public Health). 27
2.1.3.6 การค้ามนุษย์เป็นการสั่นคลอนและบ่อนทำลายอำนาจรัฐ (Subvert Government Authority) 27
2.1.4 การค้ามนุษย์กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 27
2.1.4.1 ความหมาย และรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 28
2.1.4.2 องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย 37
2.4.1.3 ผลกระทบจากปัญหาองค์กรอาชญากรรม 38
2.1.4.4 ความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติกับธุรกิจการค้ามนุษย์ 41
2.2 การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 42
2.2.1 ความหมาย รูปแบบ และวิธีการฟอกเงิน 42
2.2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน 43
2.2.1.2 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน 44
2.2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน 46
2.2.2.1 ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory) 46
2.2.2.2 ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and abetting theory) 47
2.2.2.3 มาตรการริบทรัพย์สิน 47
2.2.2.3.1 การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางอาญา 48
2.2.2.3.2 การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง 50
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการค้ามนุษย์กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 53
2.4 การบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในประเทศไทย 54
2.4.1 การบังคับใช้กฎหมายกับการค้ามนุษย์ก่อนมีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 55
2.4.1.1 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 55
2.4.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา 57

หน้า

2.4.1.3 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 59
2.4.1.4 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 62
2.4.1.5 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 63
2.4.2 ความเป็นมาของการกำหนดความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 64
2.4.3 การบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ 65
2.4.3.1 มาตรการป้องกันและปรามปรามการฟอกเงิน 66
2.4.3.2 มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 73
บทที่ 3 76
การบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ 76
3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา 76
3.1.1 กฎหมายค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกา 76
3.1.1.1 กฎหมายควบคุมการค้ามนุษย์ ในระดับสหรัฐ (Federal Law) 82
3.1.1.2 กฎหมายควบคุมการค้ามนุษย์ในระดับมลรัฐ (States Law) 84
3.1.1.3 กรณีศึกษากฎหมายการค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัส 85
3.1.1.3.1 สถานการณ์การค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัส 85
3.1.1.3.2 การประสานความร่วมมือของหน่วยงานในระดับสหรัฐ มลรัฐ และท้องถิ่นเพื่อจัดการกับการค้ามนุษย์ 86
3.1.1.3.3 การตรากฎหมายของมลรัฐเท็กซัสเพื่อดำเนินการกับการค้ามนุษย์ 88
3.1.2 กฎหมายฟอกเงินในสหรัฐอเมริกา 108
3.1.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกา 110
3.2 ประเทศออสเตรเลีย 113
3.2.1 กฎหมายค้ามนุษย์ในออสเตรเลีย 113
3.2.2 กฎหมายฟอกเงินในออสเตรเลีย 115
3.2.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ในออสเตรเลีย 117
3.3. ประเทศสิงคโปร์ 117

หน้า

3.3.1 กฎหมายค้ามนุษย์ในสิงคโปร์ 117
3.3.2 กฎหมายฟอกเงินในสิงคโปร์ 118
3.3.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ในสิงคโปร์ 120
บทที่ 4 121
วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ 121
4.1 ปัญหาความซ้ำซ้อนของความผิดมูลฐานเกี่ยวกับเพศกับความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ 126
4.2 ปัญหาสภาพบังคับของความผิดฐานค้ามนุษย์กับปัญหาที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของความผิด 128
4.3 วิเคราะห์ปัญหาในเรื่องการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยงข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ 130
4.4 วิเคราะห์ในเรื่องประสานความร่วมมือของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับต่างประเทศในความผิดฐานค้ามนุษย์ 139
4.5 วิเคราะห์สถิติการยึดทรัพย์ตามกฎหมายฟอกเงินในความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ระหว่างปี 2553 - 2556 145
บทที่ 5 151
บทสรุปและข้อเสนอแนะ 151
5.1 สรุป 151
5.2 ข้อเสนอแนะ 156
รายการอ้างอิง 160
1.1ตารางสรุปผลการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) ตั้งแต่ 27 ตุลาคม 2543 – 30 เมษายน 2555 172
1.2 ตารางที่ 1 สรุปรายละเอียดคดีศาลตัดสินแล้ว 173
1.3 ตารางที่ 2 สรุปรายละเอียดคดีที่ศาลยังไม่ตัดสิน แต่มีการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว มูลฐานความผิดตาม ม.3(2),ค้ามนุษย์ ที่ศาลยังไม่สั่งทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ปี2555-2556 175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 177

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การค้ามนุษย์เกิดขึ้นทุกยุคสมัยคู่กับวิวัฒนาการในสังคมของมนุษย์ โดยในยุคแรกการค้ามนุษย์ปรากฏอยู่ในรูปค้าทาสซึ่งมีหลักฐานว่ามีชนชั้นทาสตั้งแต่ยุคโลหะ (Copper Age 4,000 – 2,500 B.C.)[1] ต่อมาในยุคหลังจากนั้นการค้าทาสได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้นจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการขยายตัวของทางพาณิชย์ และการค้าทาสนั้นได้เจริญรุ่งเรืองที่สุดในช่วงศตวรรษที่ 16-19 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้แรงงาน นอกจากนั้นการค้าทาสยังเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้มหาศาล เคยมีการประมาณการณ์ว่ามีชาวแอฟริกัน 15-20 ล้านคนถูกส่งไปเป็นทาสในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนตัวเลขที่ถูกต้องของจำนวนชาวแอฟริกันที่ถูกจับไปเป็นทาสในสมัยค้าทาสมีอยู่ประมาณ 10 ล้านคน[2] การนำทาสมายังสหรัฐอเมริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ถูกยกเลิกอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1808 ซึ่งเป็นช่วงที่นานาชาติเริ่มต่อต้านการค้าทาส โดยกำหนดให้การค้าทาสเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่การค้าขายทาสก็ยังคงมีการลักลอบค้าอยู่อย่างต่อเนื่องไม่ได้ถูกกำจัดให้หมดไปแต่อย่างใด

ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงศตวรรษที่ 19 การค้ามนุษย์ในรูปของการค้าทาสได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพและเงื่อนไขในยุคที่ต่างกัน แต่ที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงไม่ว่ายุคสมัยใดในการค้ามนุษย์ คือ การปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกันอย่างทรัพย์สินประเภทหนึ่ง[3] นอกจากนี้ ปัจจุบันการค้ามนุษย์ในบริบทแบบอื่นๆก็ได้เกิดขึ้นและมีอยู่มาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปัจจุบันนี้เองที่ทั่วโลกเริ่มมองเห็นว่าการค้ามนุษย์เป็นสิ่งที่เลวร้าย เป็นภัยคุกคาม บั่นทอนต่อมนุษยชาติ และการเป็นละเมิดต่อกฎหมายเป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศ

Chulalongkorn University

---

[1] จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์,อารยธรรม สมัยโบราณ-กลาง, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), หน้า 8.

[2] ธนู แก้วโอภาส, แอฟริกา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชาติเศรษฐกิจจำกัด, 2536), หน้า 105.

[3] ทรงพล พันธุ์วิชาติกุล, ความผิดฐานค้ามนุษย์ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และผลกระทบหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคี, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547, หน้า 5.

ปัญหาการค้ามนุษย์ปัจจุบันกำลังเป็นสิ่งท้าทายกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐในแต่และประเทศและปั่นทอนความมั่นคงของมนุษย์ และกำลังทวีความรุนแรงขึ้น การที่มนุษย์แสวงหาผลประโยชน์จากมนุษย์ด้วยกัน โดยการใช้กำลังบังคับ ขุมขู่ ลักพา หลอกลวงเพื่อนำตัวไปค้าประเวณี หรือนำไปบังคับใช้แรงงานอย่างหนัก ถือเป็นการการทำลายคุณค่าและจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ และทำลายโครงสร้างของสังคมมนุษย์ เป็นความรุนแรงที่มนุษย์กระทำต่อมนุษย์ด้วยกัน และเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่นๆในสังคม เช่นปัญหายาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมือง ทั้งยังถือว่าการค้ามนุษย์เป็นความผิดที่เป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมข้ามชาติ[4] ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง และเนื่องโลกปัจจุบันมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง การพัฒนาทางเศรษฐกิจและโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งทำให้สามารถติดต่อกันอย่างสะดวกสบาย ในขณะเดียวกันการพัฒนาสิ่งเหล่านี้ไม่ได้มีเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์แก่สังคมมนุษย์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังมีการนำเทคโนโลยีไปใช้ในทางที่ผิด ใช้ก่ออาชญากรรมที่มีผลกระทบร้ายแรงขึ้น โดยเมื่อรวมเข้ากับการได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์มหาศาลทำให้การประกอบอาชญากรรมธรรมดาๆ ที่คนทั่วเข้าใจ อาทิ ลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ฯลฯ พัฒนาจนมีรูปแบบจากเดิมที่มีผู้กระทำความผิดไม่กี่คน เป็นลักษณะที่สลับซับซ้อนอยู่ในรูปแบบองค์กรอาชญากรรม (Organization Crime)ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ อีกทั้งมีการพัฒนาจากลักษณะอาชญากรรมภายในประเทศ ไปเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) กล่าวคือ กระบวนการค้ามนุษย์นั้นส่วนใหญ่มักมีการกระทำความผิดในลักษณะองค์กร มีการวางแผนและดำเนินการแบบมีขั้นตอน รวมถึงการค้ามนุษย์นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเพียงในเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงประเทศเดียวเท่านั้น เป็นปัญหาที่สามารถเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นได้จากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกี่ยวข้องของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ[5] ซึ่งยากแก่การป้องกันปราบปราม

---

[4] ธวัชชัย รัตนปรีชาชัย, กรณีศึกษา การลักลอบใช้แรงงานต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการค้ามนุษย์ประเด็นผลกระทบทางเศรษฐกิจกับการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง, เอกัตศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของวิชากรณีศึกษากฎหมายเศรษฐกิจและธุรกิจ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2553,หน้า1.

[5] 2000 United Nations Convention Against Transnational Organized Crime ,Article 2 .(a)

ได้บัญญัติว่า กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและมีการประสานงานระหว่างกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไป ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม” (คำแปลอย่างไม่เป็นทางการโดยคณะผู้แปลจากกระทรวงการต่างประเทศ)

และลงโทษผู้กระทำผิด ทั้งนี้ในปัจจุบันปริมาณความต้องการในการใช้บริการทางเพศ หรือใช้แรงงานราคาถูกมีมากขึ้น เพราะการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ทำให้อาชญากรรมประเภทนี้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับนักค้ามนุษย์ที่จะเสี่ยง การค้ามนุษย์จึงถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติรูปแบบหนึ่งที่มีความรุนแรงและขยายตัวอย่างรวดเร็วที่สุด โดยองค์การสหประชาชาติประมาณการว่าในแต่ละปีมีชาย หญิง และเด็กจำนวน 4 ล้านคน ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ

ปัจจุบันถือว่าการค้ามนุษย์ คือ การค้าทาสรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากเป็นการใช้กำลัง หลอกลวง และบีบบังคับให้ผู้ถูกค้าทำงานให้ตน โดยจากข้อมูลขององค์การระหว่างประเทศ (International Labor Organization –ILO) ระบุว่าปีหนึ่งมีคนจำนวน 12.3 ล้านคน ถูกบังคับให้ใช้แรงงานทั้งในธุรกิจทางเพศและภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งนี้เฉพาะเด็กตกเป็นเหยื่อของธุรกิจการค้าประเวณีทั่วโลกในแต่ละปีมีจำนวนมากกว่า 1 ล้านคน[6] นอกจากนั้น การค้ามนุษย์ที่ได้พัฒนาเป็นองค์กรอาชญากรรมจัดอยู่ในอาชญากรรมประเภทมีต้นทุน กล่าวคือ เป็นอาชญากรรมที่ต้องใช้เงินเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมและผลตอบแทนที่กลับมาก็มีมูลค่ามหาศาลและส่วนหนึ่งของเงินได้จากการกระทำความผิดจะถูกนำไปใช้เป็นต้นทุนในการกระทำความผิดครั้งใหม่ขึ้นมาอีก ก่อให้เกิดเป็นวัฏจักรของการก่ออาชญากรรมขึ้นมาอย่างไม่สิ้นสุด[7] ในประเทศไทยในแต่ละปีมีเงินจากการค้ามนุษย์เฉพาะส่วนของการค้าประเวณีสะพัดเป็นจำนวนมากต่อปี เงินได้เหล่านี้นอกจากจะไม่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้แล้วยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐด้วย ดังนั้น การต่อต้านการค้ามนุษย์จึงกลายเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องคำนึงและพยายามต่อสู้กับกระบวนการค้ามนุษย์ในประเทศไทย และเนื่องจากการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การดำเนินการกับนักค้ามนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ดังนี้จึงมีการกำหนดลักษณะความผิดฐานค้ามนุษย์ขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางที่จะดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องของการป้องกัน ปราบปรามและการลงโทษการค้ามนุษย์ ประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและการลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ส่งผลให้ประเทศไทยจำต้องมีกฎหมายที่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ และพิธีสารดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ขึ้น

นักค้ามนุษย์สร้างเงินได้มหาศาลจากการค้ามนุษย์ นำไปสู่การสร้างอิทธิพล และขยายเขตของอาชญากรรมในการดำเนินงานครั้งต่อไปอย่างไม่มีสิ้นสุด ทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์และการกระทำ

---

[6] ทรงพล พันธุ์วิชาติกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

[7] วีระพงษ์ บุญโญภาส, “อาชญากรรมค้าหญิง เด็ก กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” บทบัณฑิตย์ เล่ม 56 ตอน 2 (มิถุนายน 2543), 213.

ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จึงยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากขึ้น การใช้มาตรการกฎหมายโดยทั่วไป ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อตัดวงจรของการประกอบอาชญากรรมและทำลายวงจรการประกอบอาชญากรรมและทำลายวงจรหมุนเวียนของเงิน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 14 จึงกำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงเป็นอีกมาตรการหนึ่งทางกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือให้กับเจ้าหน้าที่ ในการจัดการกับอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนสูงดังเช่นการค้ามนุษย์ ซึ่งจะดำเนินการกับทรัพย์สินมหาศาลและตัดวงจร ต้นทุนในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้ เนื่องจากการสืบสวนสอบสวนคดีเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยใช้วิธีการตามปกตินั้นทำได้ยากและมีอันตรายมาก จำเป็นต้องนำเทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนพิเศษมาใช้ รวมทั้งในการรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งอาจทำได้ลำบาก ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีกฎหมายอยู่เพียงฉบับเดียวที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนวิธีการพิเศษเพียงบางอย่างในการแสวงหาพยานหลักฐาน ได้แก่ การดักฟังทางโทรศัพท์ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน และใช้ได้เฉพาะการดำเนินการสืบสวน สอบสวนในการกระทำความผิดฐานฟอกเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน 25 มูลฐานโดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 21 ลักษณะ[8] และอีก 4 มูลฐานบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า

[8] ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ความผิดเกี่ยวกับเพศเฉพาะการเป็นธุระจัดหาหญิงหรือเด็กเพื่อการค้าประเวณีฯ ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนฯ ความผิดเกี่ยวกับการยักยอก หรือฉ้อโกงโดยผู้บริหารสถาบันการเงินฯ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการฯ ความผิดเกี่ยวกับกรรโชก รีดเอาทรัพย์ฯ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรฯ ความผิดฐานก่อการร้าย ความผิดเกี่ยวกับการพนันฯ ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือแปลงเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทาง ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัส ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด ความผิดเกี่ยวกับการกระทำ

ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550[9] ในพระราชบัญญัติป้องกันและปรามปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551[10] ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556[11] และในพระราชบัญญัติการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ.2556[12]

ตารางสรุปผลการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) ตั้งแต่ 27 ตุลาคม 2543 – 30 เมษายน 2555[13]

ลำดับที่	สถานะการดำเนินการ	มูลฐานความผิด	จำนวนคดี/เรื่อง	มูลค่า (บาท)
		ยาเสพติด	522	1,984,763,481.11
		ค้าหญิง	17	109,808,655.72

อันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงคราม

[9] พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550, มาตรา 53.

[10] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 14 บัญญัติว่า

“มาตรา 14 ให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542”

[11] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

“มาตรา22 ให้การกระความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”

[12] พระราชบัญญัติการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ.2556 ,มาตรา3.

[13] สีหนาท ประยูรรัตน์, เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2555, หน้า 89-92.

1.	ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน	ฉ้อโกงประชาชน	11	25,530,022.77
		ยักยอก-ฉ้อโกง	4	76,294,948.81
		ทุจริตฯ	4	20,701,443.40
		กรรโชก	3	33,279,247.59
		ศุลกากร	4	262,423,869.70
2.	ศาลยกคำร้อง	ยาเสพติด	35	488,937,356.70
		ค้าหญิง	1	3,489,453.46
		ฉ้อโกงประชาชน	2	7,064,000.00
		ทุจริตฯ	3	15,565,437.65
		ศุลกากร	3	33,052,093.22
3.	อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล	ยาเสพติด	14	147,123,850.31
		ค้าหญิง	1	677,000.00
		ฉ้อโกงประชาชน	2	42,986,040.00
		ยักยอก-ฉ้อโกง	1	105,000,000.00
		ทุจริตฯ	7	169,806,745.38
รวม			**601**	**3,526,503,645.82**

จากตารางสรุปผลการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543-พ.ศ.2555 ข้างต้น พบว่ากฎหมายฟอกเงินสามารถบังคับใช้กับความผิดมูลฐานและสามารถดำเนินการริบทรัพย์สินของเหล่าอาชญากรได้เป็นจำนวนมากในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการยักยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระ ทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์ที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือซ่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา และความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร แต่อย่างไรก็ดี จะสังเกตเห็นได้ว่ายังไม่ปรากฏข้อมูลที่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ทั้งที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตั้งแต่ พ.ศ. 2551 นับว่ามีการบังคับใช้มาแล้วกว่า3ปี อีกทั้งระดับปัญหาด้านการค้ามนุษย์นั้นมีความรุนแรงและมีรายได้สูงเป็นอันดับสองรองจากการค้ายาเสพติด แต่กลับยังไม่สามารถนำมาตรการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการกับทรัพย์สินของนักค้ามนุษย์ได้เลย

ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับความผิดมูลฐานโดยเฉพาะกับความผิดฐานค้ามนุษย์ก็ยังมีปัญหาในการบังคับใช้ เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับนักค้ามนุษย์หลายหน่วยงาน ทั้งการดำเนินการยังไม่มีประสิทธิผลที่ควร ทั้งทางด้านประสานการบังคับใช้กฎหมายกับความผิดมูลฐานที่เจ้าหน้าที่เกิดความเข้าที่ยังไม่ชัดเจน การแสวงหาพยานหลักฐานอีกทั้งเรื่องการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งการค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องศึกษาเพื่อหาแนวทางที่ชัดเจน ละมาตรการที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์

2. เพื่อศึกษาหลักการและมาตรการของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ

5. เพื่อเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ที่ชัดเจน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดค้ามนุษย์ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานการบังคับใช้ความผิดมูลฐาน การแสวงหาพยานหลักฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาแนวคิด ทฤษฎีความผิดฐานค้ามนุษย์ องค์กรอาชญากรรม ความผิดมูลฐานตามกฎหมายของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ มาตรการการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ของต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีในการวิจัยวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักโดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้ค้นคว้าจากบทความ รายงานการวิจัย เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนต่างๆ วิทยานิพนธ์ รายงานการสัมมนา ตำรากฎหมาย หนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบออนไลน์ เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์

2. ทำให้ทราบหลักการและมาตรการของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

3. ทำให้ทราบและสารมารถวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

4. ทำให้ทราบและสารมารถวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ

5. ทำให้สามารถเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ที่ชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 2

การค้ามนุษย์กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กระบวนการแสวงหาผลประโยชน์จากการย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินอันมหาศาลอย่างนักค้ามนุษย์อาชีพซึ่งมีมาเป็นระยะเวลานานและได้มีการพัฒนารูปแบบการค้าเรื่อยๆตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าดูไร้มนุษยธรรม แต่ด้วยผลตอบแทนที่สูงทำให้นักค้ามนุษย์เพิ่มจำนวนและสามารถขยายขอบเขตออกเป็นวงกว้าง ในปัจจุบันถือเป็นปัญหาที่ยากจะขจัดและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม ด้านความมั่นคงของประเทศ เพราะด้วยอำนาจเงินและทรัพย์สินที่เป็นผลกำไรจากการค้ามนุษย์สามารถช่วยนักค้ามนุษย์ได้สร้างเกาะกำบัง สร้างเครือข่าย เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งนี้การที่ประเทศไทยมีมาตรการที่สามารถดำเนินการกับเงินและทรัพย์สินของนักค้ามนุษย์อย่างมาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากการบังคับใช้กฎหมายได้ประสิทธิภาพย่อมเป็นการตัดวงจรเงินและทรัพย์สิน รวมทั้งตัดแรงจูงใจของนักค้ามนุษย์ไม่ให้เข้าขบวนการค้ามนุษย์อีก เพราะทำให้เกิดการชั่งใจเนื่องจากแรงจูงใจที่ทำให้นักค้ามนุษย์เข้าขบวนการการค้ามนุษย์เป้าหมายคือเงินหรือทรัพย์สินอันมหาศาล และเป็นการลดจำนวนนักค้ามนุษย์ลงได้

2.1 การค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์ เป็นการแสวงหาประโยชน์จากมนุษย์ชาติในรูปแบบต่างๆ[14] ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากร่างกายโดยตรง เช่น การนำผู้หญิง และเด็กไม่ว่าชายหรือหญิงมาสนองความใคร่ทางเพศและกามารมณ์ หรือการนำบุคคลไม่จำกัดเพศและวัยมาข่มขู่บังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำมาเป็นทาสรับใช้ การใช้แรงงานที่ถูกบังคับและทำให้ตกอยู่ในสภาพที่เลวร้าย เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ทุกยุคสมัย จนต่อมาสังคมได้พัฒนาขึ้นทั้งด้านวัตถุและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่การค้ามนุษย์ก็ได้มีพัฒนาการไปตามความเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย โดยการค้ามนุษย์นั้นได้มีการดำเนินการค้ามนุษย์ที่ซับซ้อนมากกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต โดยเฉพาะในสังคมโลกที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างรวดเร็ว ใกล้ชิดกัน ที่เรียกกันว่ายุคโลกภิวัฒน์ (Globalization) การค้าประเวณี การค้าทาส การ

[14] สมชาย ว่องไวเมธี, มาตรการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551, ปริญญานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ,พ.ศ. 2555 หน้า 14

ย้ายถิ่น ลักลอบเข้าเมืองอาจเกิดขึ้นซับซ้อนกัน เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงในหลายประเทศ ยากต่อการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะตรวจพบหรือติดตามจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องมาลงโทษตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1 ความหมาย และรูปแบบการค้ามนุษย์

2.1.1.1 ความหมายของการค้ามนุษย์

ในอดีตคำว่าค้ามนุษย์ยังขาดความหมายที่ชัดเจนและแน่นอน โดยเริ่มแรก ตามอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และการเอารัดเอาเปรียบจากการค้าประเวณีของผู้อื่น พ.ศ. 2492 ได้ให้ความหมายการค้ามนุษย์ว่า เป็นการเคลื่อนย้ายบุคคลข้ามพรมแดนเพื่อการค้าประเวณีเพียงอย่างเดียว[15] จึงทำให้มีการเข้าใจผิดว่าการค้ามนุษย์ คือการลักลอบขนคนหรือนำพาคนเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย และมุ่งเน้นเฉพาะการค้าประเวณีอย่างเดียว ต่อมาองค์การสหประชาชาติ ได้ให้คำนิยามของการค้ามนุษย์ไว้ในพิธีสารแนบท้ายอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime) โดยพิธีสารฉบับดังกล่าวมีชื่อว่า “พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก” ตามข้อ 3 ในพิธีสารฉบับนี้ ได้ให้ความหมายของการค้ามนุษย์[16]ไว้ ดังนี้ การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา ขนส่ง โยกย้าย ให้ที่พักอาศัยหรือรับบุคคลด้วยวิธีการคุกคามข่มขู่หรือการใช้กำลังหรือการบีบบังคับในรูปแบบอื่น การลักพาตัว การใช้อุบาย หลอกลวง หรือการใช้อำนาจ หรือสภาพที่อ่อนแอเปราะบางในทางมิชอบ หรือการให้หรือการได้รับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้ความยินยอมของบุคคลที่มีความควบคุมเหนือบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์ การแสวงหาผลประโยชน์จะรวมถึงอย่างน้อยที่สุดการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การใช้แรงงาน หรือบริการโดยกดขี่ทารุณ การเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ภายใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่าง

---

[15] อำนาจ เนตยสุภา, “แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์,”Law Journal Vol.2 No.3 January-June 2009.

[16] ประวิทย์ ร้อยแก้ว, “การค้ามนุษย์:นิยาม ความหมาย”,เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์,โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,วันที่ 15-19สิงหาคม 2548 หน้า 2-4.

จากนิยามดังกล่าว การค้ามนุษย์ จึงประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ[17]

การกระทำ (Action) ได้แก่เป็นธุระจัดหา ล่อไป ชักพาไป ซื้อ ขาย จำหน่าย นำเข้า พามาจาก ส่งออกไป รับไว้ หน่วงเหนี่ยวกักขัง ซ่อนเร้น

วิธีการ (Means) ได้แก่ การใช้อุบายหลอกลวง บังคับ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม ใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญ ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม ข่มขืนใจ และ

วัตถุประสงค์ (Purposes) คือเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ เช่น การนำตัวไปเพื่อสนองความใคร่ เพื่อการอนาจารหรือการทำค้าประเวณี เอาตัวไปเป็นทาสหรือมีฐานะคล้ายทาส กดขี่แรงงานและตัดอวัยวะ ซึ่งในพิธีสารฉบับนี้มีข้อสังเกตบางประการดังนี้

1) ในพิธีสาร ข้อ 3 (b) ระบุว่า ความยินยอมของเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่สามารถหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นหรือข้อกล่าวอ้างให้พ้นจากการถือว่าการกระทำนั้นๆเป็นการค้ามนุษย์ หากว่ามีการใช้วิธีการดังกล่าวที่ได้กล่าวข้างต้นเพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2) พิธีสาร ข้อ 3 (c) ให้ถือว่าการจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งเด็กเพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ เป็นการค้ามนุษย์ แม้ว่าจะไม่มีการใช้วิธีการใดๆที่กล่าวไว้ข้างต้นและ

3) พิธีสาร ข้อ 3 (d) ระบุว่า “เด็ก” หมายถึงบุคคลใดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี[18]

นอกจากนี้ **พันธมิตรทั่วโลกต้านการค้าหญิง (Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW))** ได้นิยามการค้ามนุษย์ไว้ คือ การค้ามนุษย์[19] หมายถึงการกระทำและความพยายามใด ๆ ที่เป็นการจัดหา ขนส่ง ลำเลียงภายในหรือข้ามพรมแดน การซื้อขาย การส่งต่อ หรือการรับ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวบุคคล ด้วยการล่อลวง การบังคับ รวมทั้งการใช้การขู่ที่จะใช้กำลัง หรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือการผูกมัดด้วยภาระหนี้สิน เพื่อกักขังหน่วงเหนี่ยวบุคคลนั้นให้ตกอยู่ในภาวะจำยอม เช่นในรูปแบบของงานรับใช้ในบ้าน งานบริการทางเพศ หรืองานบริการการ

---

[17] สุดารัตน์ เสรีวัฒน์, “ หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานสหวิชาชีพเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์”,มูลนิธิพัฒนาคุ้มครองเด็ก, บริษัทปาปิรุสพับลิเคชั่น จำกัด 2549 หน้า 28-30.

[18] วรณัฐ วรชาติเดชา, “การค้ามนุษย์โดยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศต่อเด็กและสตรี”, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ 2554.หน้า6-7.

[19] พันธมิตรทั่วโลกต้านการค้าหญิง,การค้าหญิง จากแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผู้หญิง มูลนิธิผู้หญิง 2545, หน้า 14.

เจริญพันธุ์ ไม่ว่าจะมีหรือไม่มีค่าจ้างก็ตาม เพื่อบังคับใช้แรงงาน หรือเป็นแรงงานติดหนี้ หรือทำให้ตกอยู่ในสภาพการทำงานเยี่ยงทาสในชุมชนอื่นที่มิใช่ภูมิลำเนาที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ในขณะที่เกิดการล่อลวง บังคับ หรือมีหนี้สินผูกมัดขึ้น

ความหมายของการค้ามนุษย์ตามกฎหมายไทย

ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 6 ได้ให้นิยาม “การค้ามนุษย์” หมายความว่าผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุระจัดหา ซื้อขาย จำหน่าย พามาจาก หรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวงใช้อำนาจโดยมิชอบหรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ซื้อขาย จำหน่าย พามาจาก หรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งเด็กและมาตรา 7 ได้บัญญัติการกระทำที่มีโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้แก่ การสนับสนุน อุปการะโดยให้ทรัพย์สินหรือหาที่พักให้ช่วยเหลือประการใดพ้นการจับกุม เรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินเพื่อมิให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ ชักชวน ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเพื่อค้ามนุษย์

ทั้งนี้ มาตรา 4 ก็ได้บัญญัตินิยามความหมายของคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ไว้ดังนี้

“แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอทาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” หมายความว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการโดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเอง หรือของผู้อื่น โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

จากนิยามความหมายของการค้ามนุษย์ทั้งรูปแบบของอนุสัญญาระหว่างประเทศและในประเทศไทยจะเห็นได้ว่า การค้ามนุษย์เป็นกระบวนการที่กระทำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดหา นำพามนุษย์ และปฏิบัติกับมนุษย์ในลักษณะของสินค้าที่สามารถซื้อขายกันได้ นอกจากนี้ การค้ามนุษย์ยังมีคำสำคัญ[20] (Key word) คือ การแสวงหาประโยชน์จากหญิงและเด็ก และแรงงานข้ามชาติหรือแรงงานย้ายถิ่น (ทั้งหญิงและชาย) ทั้งการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงาน

2.1.1.2 รูปแบบของการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในหรือนอกประเทศ เหยื่อการค้ามนุษย์มีทั้งชายและหญิง เด็กและคนชรา แต่เหยื่อส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก หากเหยื่อที่เป็นผู้หญิงมักจะถูกนำไปสู่ตลาดบริการทางเพศและการทำงานบ้าน ซึ่งเป็นงานที่ยังไม่ได้รับการคุ้มครองแวดล้อมการทำงานและค่าตอบแทน ทำให้ไม่มีหลักประกันในการทำงานและตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ มีชีวิตที่อยู่ภายใต้การครอบงำและการกระทำตามอำเภอใจของนักค้ามนุษย์และนายจ้างที่ซื้อตนมา ส่วนผู้ชายมักจะถูกนำไปแสวงหาประโยชน์โดยเป็นแรงงานที่ถูกบังคับในการทำงานประมง และใช้แรงงาน[21] โดยการค้ามนุษย์มีหลายรูปแบบแบ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการแสวงหาผลหาประโยชน์จากเหยื่อการค้ามนุษย์[22] ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 กรณีใหญ่ๆ ดังนี้

(1) การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ (Sexual Exploitation)

---

[20] ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์, กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, พ.ศ.2550 หน้า 9.

[21] จรีย์วรรณ พุทธานุรักษ์, ชายไทย รักษาชาติ และณรัตน์ สมสวัสดิ์, การค้ามนุษย์-พินิจในแนวสตรีนิยม ในพื้นที่ของอินเตอร์ กระบวนการทางกฎหมาย และหน่วยงานของรัฐ, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิผู้หญิง กฎหมาย และการพัฒนาชนบท (ผกฎ.) และศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550), หน้า 131-135.

[22] พันธมิตรทั่วโลกต้านการค้าหญิง. การค้าหญิงจากแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ. แปลโดยมูลนิธิผู้หญิง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผู้หญิง, 2543

การค้ามนุษย์โดยรูปแบบการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ เช่น การถูกหลอกหรือบังคับให้ทำงานบริการทางเพศ การค้าประเวณี การใช้ในสื่อลามก และการค้ามนุษย์ การถูกกักขัง ถูกทารุณกรรมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ทางเพศ การถูกลักพาตัว การซื้อขาย หรือการบังคับให้เข้าสู่ตลาดทางเพศ เป็นต้น โดยอาจจะปรากฏในรูปแบบต่างๆ เช่น

(1.1) การค้ามนุษย์วัตถุประสงค์เพื่อการบริการทางเพศ เหยื่อของการค้ามนุษย์ประเภทนี้มักจะถูกบังคับ ขู่เข็ญ หลอกลวง ลักพาตัว ให้เสพสารเสพติด บางรายตัดสินใจเองหลังจากไปติดต่อตามคำโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ หรือติดต่อนายหน้าโดยตรง มีผู้หญิงจำนวนมากที่รู้ว่าตนเองต้องถูกให้ทำงานในอุตสาหกรรมบริการทางเพศ เป็นการเข้าสู่อาชีพบริการของแรงงานสตรี ซึ่งอาจเข้าเมืองผิดกฎหมาย หรือหลีกหนีความยากจนในภูมิลำเนาเดิม[23] เพื่อการทำงานที่มีผู้คุ้มครองและได้ค่าตอบแทนที่มากกว่าการทำงานประเภทอื่น โดยไม่ได้ตระหนักถึงสภาพการจ้างงานและการสูญเสียการควบคุมสภาพการทำงานและรายได้ของตนเอง แต่สำหรับผู้หญิงบางกลุ่มอาจจะถูกหลอกลวงหรือบังคับให้ทำงานบริการทางเพศโดยไม่สมัครใจ และอาจมีสิ่งที่ต้องเผชิญกับการผูกมัดด้วยภาระหนี้สิน การถูกยึดหนังสือเดินทางและรายได้ การถูกทุบตี ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การถูกกักขัง และถูกทารุณทางจิตใจ เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเข้าสู่งานบริการทางเพศในรูปแบบใดสุดท้ายต้องถูกปฏิบัติต่อเยี่ยงเป็นสินค้าอย่างไร้มนุษยธรรม

เหยื่อค้ามนุษย์ประเภทนี้อาจต้องขายบริการทางเพศตามข้างถนนในย่านโลกีย์ ในสถานค้าประเวณี ในคลับบาร์อาโกโก้ สถานบันเทิงที่มีพนักงานต้อนรับเป็นผู้หญิง สถานบริการอาบ อบ นวด และโรงงานดำเนินกิจการที่มาถูกต้องตามกฎหมายหรือโรงงานนรก[24] เป็นต้น

(1.2) การค้ามนุษย์วัตถุประสงค์เพื่อการแต่งงาน ผู้ค้ามนุษย์อาจจะนำเสนอตนเองในรูปของนายหน้าจัดคู่และให้สัญญาแก่หญิงว่า จะแนะนำให้รู้จักกับสามีในอนาคตที่ประสบความสำเร็จ โดยชาวต่างชาติบางคนเดินทางเข้ามาในประเทศเพื่อพบกับหญิงและแต่งงานหรือโดยจัดหาคู่ทางเมล์หรือไปรษณีย์ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เมียสั่งทางไปรษณีย์” เมื่อผู้หญิงเหล่านี้ถูกชักจูงไปต่างประเทศก็ต้องไปใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมใหม่โดยไม่มีความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรม และกลายเป็นบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพเยี่ยงทาส เมื่อไม่ประสบความสำเร็จในการแต่งงาน เหยื่อเหล่านี้ก็จะถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างหรือตกอยู่ในสภาพการแต่งงานเยี่ยงทาส

---

[23] อมรา สุนทรธาดา, บทความวิชาการเรื่อง การค้ามนุษย์และการเผชิญหน้ากับความเสี่ยงด้านสุขภาพของแรงงานสตรีข้ามชาติ , พ.ศ.2554 หน้า 7.

[24] สมชาย ว่องไวเมธี, มาตรการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551, ปริญญานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ,พ.ศ. 2555 หน้า 24-25.

(2) การแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงาน (Economic related and labor exploitation)

ในเรื่องการค้ามนุษย์เพื่อนำมาใช้แรงงานนั้น ประเทศไทยเป็นทั้งประเทศต้นทางและปลายทางในการค้ามนุษย์เพื่อนำมาใช้แรงงาน ในช่วงระยะเวลายี่สินกว่าปีที่ผ่านมาการค้าแรงงานไปยังประเทศอย่างกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮ่องกง สิงคโปร์ บรูไนและประเทศอื่นๆ มีแรงงานจำนวนไม่น้อยที่เดินทางเข้าไปทำงานอย่างผิดกฎหมาย และหลายคนก็ถูกล่อลวง ฉ้อโกงไปจนตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ สภาพความเป็นอยู่ของแรงงานเหล่านั้นจัดได้ว่าอยู่ในระดับเลวร้ายและต่ำกว่ามาตรฐานมาก หลายคนถูกแสวงหาประโยชน์โดยพวกนายจ้าง และพวกนายหน้าผู้จัดให้เดินทางออกนอกประเทศโดยมีผู้ใช้แรงงานจำนวนมากถูกฉ้อโกงค่าแรง เหยื่อค้ามนุษย์ด้านแรงงานในประเทศไทยมักพบในอุตสาหกรรมประมง โรงงานแปรรูปอาหารทะเล โรงงานผลิตเสื้อผ้าราคาถูก และงานรับใช้ตามบ้าน [25]

(2.1) การค้ามนุษย์เพื่อการรับการรับใช้งานในบ้าน ถือเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงานอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์รูปแบบนี้ต้องตกอยู่ในภาวะถูกผูกมัดด้วยภาระหนี้สินจากการกู้ยืมที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยจำนวนสูงแก่ผู้จัดหาและเอเยนต์ ทั้งถูกบังคับให้ทำงานแก่นายจ้างแม้จะมีสภาพการทำงานที่เลวร้ายก็ตาม ในปัจจุบันแรงงานรับใช้ในบ้านได้พัฒนารูปแบบซึ่งเดิมจะเป็นแรงงานที่เป็นหญิงและเด็กภายในประเทศไทยเป็นการใช้แรงงานเด็กและแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้น [26] โดยมีรูปแบบการทำงานคือ งานบ้าน งานดูแลเด็กและคนชราในบ้าน และการช่วยงานที่เกี่ยวกับกิจการภายในบ้าน

(2.2) การค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้แรงงานลักษณะอื่นๆ การค้าแรงงานลักษณะนี้จะมีทั้งแรงงานผู้หญิง แรงงานผู้ชาย และแรงงานเด็กซึ่งอาจถูกนำไปค้าเพื่อการทำงานในการเกษตร งานก่อสร้าง งานในโรงงานหรือการผลิตอื่นๆที่คาดหวังว่าจะได้รับค่าจ้างสูง แต่มีหลายกรณีที่ต้องถูกกดค่าแรงงานหรือไม่ได้รับค่าจ้างเลย และยังต้องเผชิญกับการแสวงหาประโยชน์ด้วยการบังคับทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งมีกลไกในการควบคุมเหยื่อ มิให้หลบหนีหรือหลีกเลี่ยงการทำงานโดยใช้วิธี

---

[25] รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2554, Online: http://thaingo.org/web/2011/07/14

[26] วาสนา เก้านพรัตน์,จักรกริสน์ จันทร์แสง,ทัตติยา ลิขิตวงศ์และกานต์ เสริมชัยวงศ์, คู่มือการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเด็กต่างชาติ, สำนักพิมพ์ ปิ่นโต พับลิชชิ่ง กรุงเทพมหานคร, 2552 หน้า 21-23.

ควบคุมอย่างเข้มงวด และใช้วิธีรุนแรง จึงเป็นการยากที่ผู้ที่ถูกใช้แรงงานในลักษณะนี้จะหลุดพ้นจากการเป็นเหยื่อของถูกบังคับแรงงานเยี่ยงทาสได้ และประกอบสถานภาพที่ผิดกฎหมายของเหยื่อเอง จึงเกรงกลัวที่จะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ เนื่องจากกลัวจะถูกตั้งข้อหาเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะคำข่มขู่ทั้งจากตัวนายจ้างหรือตัวนายหน้าด้วย นอกจากจากนี้แล้วยังมีกรณีที่เด็กอาจถูกนำไปค้าเพื่อการบังคับใช้เด็กให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลำเลียงขนยาเสพติดอันเป็นการประกอบอาชญากรรมที่ผิดกฎหมาย ดังปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2555 ว่ามีเด็กไทยถูกขบวนการค้ายาเสพติดหลอกลวงไปประเทศบราซิลถูกขู่บังคับให้ขนยาเสพติดกลับเข้าประเทศไทยโดยได้แอบโทรศัพท์ขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี

> *“น.ส.บี (นามสมมุติ)เปิดเผยว่า ตนทำงานเป็นพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ช่วงพักร้อนมี น.ส.ซี (นามสมมุติ) เพื่อนที่บริษัทชวนไปเที่ยวที่ประเทศบราซิล 1 สัปดาห์ โดย น.ส.ซี บอกว่าจะเดินทางไปก่อนและรอรับที่บราซิล เมื่อตนเดินทางไปถึงกลับไม่ได้พบ น.ส.ซี ตามที่ได้นัดกันไว้ ตนจึงได้เดินทางไปพักที่โรงแรม OMEGA HOTEL วันรุ่งขึ้นตนได้รับการติดต่อจาก น.ส.ซี บอกว่ากลับประเทศไทยแล้ว จากนั้นได้มีชายบราซิลผิวดำ มาเคาะประตูห้องที่โรงแรมและบังคับพาไปบ้านพักแห่งหนึ่ง ซึ่งมีผู้ชายผิวดำควบคุมอยู่ 3 คน ตนถูกบังคับให้ขนยาเสพติด โดยบังคับให้ซุกซ่อนโคเคนในชุดชั้นใน ช่องคลอด และจะมีกระเป๋าที่ทำขึ้นมาพิเศษให้ตนถือเข้าประเทศไทย เมื่อกลับมาถึงจะมีคนรอรับที่สนามบินหากไม่ทำตามจะถูกฆ่า ตนหวาดกลัวมากเพราะขณะที่ถูกขังไว้ตนถูกข่มขืนและทำร้ายร่างกาย เมื่อมีโอกาสจึงได้แอบส่งข้อความทางโทรศัพท์มือถือขอความช่วยเหลือจากเพื่อน จากนั้นตนได้รับติดต่อจากนางปวีณา แจ้งว่าได้ประสานงานงานไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศให้ช่วยเหลือแล้ว และวันต่อมาเจ้าหน้าที่สถานทูตไทยประจำประเทศบลาซิล ได้เข้าการช่วยเหลือ แต่ขณะนั้นกลุ่มชายผิวดำได้ไหวตัวทันและหลบหนีไปได้”*[27]

(2.3) การค้ามนุษย์เพื่อให้เป็นขอทาน ซึ่งเป็นรูปแบบการค้ามนุษย์ที่กลายเป็นปรากฏการณ์เพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ ซึ่งเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่ง ในประเทศไทยพบคนขอทานหลากหลายรูปแบบทั้งเป็นผู้พิการนั่งขอทานตามสถานที่ต่างๆ หรือเป็นกรณีคนตาบอดร้องเพลงและมีคนจูงนำทางเพื่อเดินเข้าไปขอทานตามร้านอาหาร หรือเป็นกรณีแต่งตัวมอมแมนทำเป็นหลงทางเข้ามาขอค่าเดินทาง หรือ

---

[27] ข่าวหน้าอาชญากรรม, เดลินิวส์ออนไลน์ http://www.dailynews.co.th/crime/ วันที่ 16 ธันวาคม 2555

กรณีขายสินค้าที่ไม่มีราคาแต่ใช้ความน่าสงสารของผู้ที่ขายเป็นตัวล่อให้ผู้ที่เกิดความสงสารตัดสินใจให้ทาน รวมทั้งกรณีผู้หญิงนั่งอุ้มเด็กทารกไว้แล้วขอทานค่านมโดยอ้างว่าเป็นบุตร ซึ่งทุกกรณีนั้นส่วนใหญ่มักเกิดจากการจัดการของกลุ่มผู้ค้ามนุษย์โดยต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมและถูกจับตามอง ซึ่งจะมีพวกนายหน้ามารวบรวมเงิน การถูกบังคับให้ขอทานอย่างทารุณจึงเป็นการลบลู่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยพวกเขามีชีวิตอยู่ด้วยความหวาดกลัวจากการถูกจับและการลงโทษจากผู้ควบคุม และไม่อาจหลุดพ้นได้เนื่องจากอาจเป็นเหยื่อที่ถูกจัดหาจากหมู่บ้านห่างไกลมาสู่เมืองใหญ่ในต่างประเทศ ที่พวกเขาเองไม่เข้าใจภาษาและไม่รู้จักถนนหนทางด้วย

2.1.2 ลักษณะการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์เป็นการประพฤติต่อมนุษย์ในลักษณะเหมือนเป็นทรัพย์สินที่เจ้าของมีกรรมสิทธิ์จะดำเนินการอย่างไรกับทรัพย์สินของตนก็ได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยการบังคับจิตใจ ร่างกายผู้ที่ถูกค้าอย่างทารุณโหดร้าย โดยส่วนใหญ่นักค้ามนุษย์มักจะมีวิธีการในจัดหาเหยื่อได้หลากหลายวิธีการ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กมักมีความเสี่ยงที่จะถูกนักค้ามนุษย์ล่อลวงโดยการให้ข้อมูลเท็จ[28] โดยนักค้ามนุษย์มักมีวิธีการ ซึ่งเหยื่ออาจถูกพาลักลอบเข้าเมือง ทำให้เหยื่อต้องกลายเป็นคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นแรงงานที่ผิดกฎหมาย[29] ซึ่งกล่าวได้ว่าการค้ามนุษย์นั้นเป็นการกระทำโดยฝ่าฝืนศีลธรรม ในลักษณะละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุ่นแรงเพื่อประโยชน์ และทรัพย์สินของผู้กระทำ ซึ่งแบ่งเป็นลักษณะที่ผู้กระทำความผิดหรือการขบวนการค้ามนุษย์ได้ปฏิบัติต่อเหยื่อ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นผู้เสียหายดังนี้[30]

1) การกระทำทางกายภาพ (Physical Abuse)

- ฆาตกรรม

- ทำร้ายร่างกาย – ทุบตี ใช้อาวุธกรีด แทง ฟัน โบย

- ทรมาน เช่น แช่ในน้ำเย็น ใช้บุหรี่จี้ตามร่างกาย ใช้น้ำเกลือราดตามบาดแผล

---

[28] พันธมิตรทั่วโลกต้านการค้าหญิง, เรื่องเดิม,หน้า10-12.

[29] ศิริพร สโครบาเนค, การค้ามนุษย์ แนวคิด กลไก และประเด็นท้าทาย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิผู้หญิง, 2548), หน้า 36.

[30] สมชาย ว่องไวเมธี, มาตรการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551, ปริญญานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี, พ.ศ. 2555 หน้า 31-32.

- การจำกัดเสรีภาพทางร่างกาย เช่นใช้โซ่หรือเชือกล่าม ใส่กุญแจมือ คุมขัง

- จำกัดการใช้ยา (ที่จำเป็น) หรือไม่อนุญาตให้ได้รับสิ่งของจำเป็น

2) การกระทำทางเพศ (Sexual Abuse)

- บังคับค้าประเวณี

- บังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการป้องกัน

- บังคับให้ทำแท้ง

- บังคับให้เปลือยกาย เต้นระบำเปลื้องผ้า

3) การกระทำที่ผลต่อสภาพจิตใจของผู้เสียหาย (Psychological Abuse)

- การข่มขู่ คุกคามว่าจะทำร้ายคนที่ผู้เสียหายรักและผูกพัน

- การโกหก หลอกลวง เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความไม่ไว้วางใจเจ้าพนักงานรัฐ

- การใช้คนที่ผู้เสียหายไว้เนื้อเชื่อใจ เช่น คนรัก มาหลอกลวง เพื่อให้ผู้เสียหายยอมตามหรือไม่ขัดขืน

- การทำให้ผู้เสียหายรู้สึกโดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่ง มีชีวิตอยู่อย่างไร้อนาคต

4) การใช้กำลังบังคับให้ผู้เสียหายใช้ยาเสพติดหรือสุรา

5) การจำกัดหรือตัดขาดผู้เสียหายจากสังคม

- ควบคุมและจับตาดูการเคลื่อนไหว จำกัดการติดต่อกับบุคคลภายนอก

- จัดให้มีการเคลื่อนย้าย เปลี่ยนที่อยู่หรือที่ทำงานของผู้เสียหายบ่อยครั้ง

- ขัดขวางผู้เสียหายในการแสวงหาความช่วยเหลือจากบริการหรือสวัสดิภาพทางสังคม ญาติ พี่น้อง ครอบครัว ชุมชน

- ใช้วิธีแบ่งแยกผู้เสียหายออกจากกันโดย สร้างความแตกแยกในกลุ่มผู้เสียหายหรือทำให้ผู้เสียหายเกิดความหวาดระแวงกันเอง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมผู้เสียหาย

- จำกัดสิทธิส่วนตัวของผู้เสียหาย ไม่ปล่อยให้อยู่ตามลำพัง ติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อดูพฤติกรรมผู้เสียหาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6) ให้ผู้เสียหายทำงานหรืออาศัยอยู่ในสภาพเลวร้าย เช่น สภาพโรงงานหรือที่พักอาศัยอยู่ในสภาพคับแคบ สกปรก สภาพโรงงานที่ร้อนจัดหรือเย็นจัด สถานที่ปิดล้อมไม่มีอากาศถ่ายเท

7) ทำให้ผู้เสียหายเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในสถานภาพทางกฎหมาย

- ยึดเอกสารการเดินทางหรือเอกสารสำคัญอื่นๆ

- ขู่จะนำตัวผู้เสียหายไปส่งให้เจ้าพนักงาน

- จัดหาทนายความหรือส่งผู้แทนเข้าไปคอยควบคุมการให้การของผู้เสียหายต่อเจ้าพนักงาน ขณะที่ผู้เสียหายอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานระหว่างดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์ [31]

2.1.2.1 การค้ามนุษย์กับการค้าประเวณี

การค้าประเวณีในไทยเริ่มถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16-17 และในช่วงที่มีการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับชาวตะวันตกก็เป็นที่แพร่หลายต่อชาวตะวันตก โดยมีหลักฐานเป็นศัพท์ในสมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เรียกว่า *“รับจ้างทำชำเราแก่บุรุษ”*[32] ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ แหล่งประจำของโสเภณีอยู่ที่สำเพ็ง ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นพวกชาวจีน เพราะสำเพ็งเป็นแหล่งคนจีน มาตั้งแต่สร้างกรุง ซึ่งในนิราศเมืองแกลง ของสุนทรภู่ ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อท่านออกเดินทางไประยองในตอนยามสอง นั่งเรือล่องไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา ก็ได้ยินเสียงหญิงเหล่านี้ขับร้องเพลงลอยลมมา

ถึงสำเพ็งเก๋งตั้งริมฝั่งน้ำ แพประจำจอดเรียงเคียงขนาน
มีซุ้มซอกตรอกนางเจ้าประจาน ยังสำราญร้องขับไม่หลับลง

ประมวลกฎหมายตรา 3 ดวง – บทพระไอยการลักษณะผัวเมีย มีการบัญญัติผู้ค้าประเวณีว่า หญิงนครโสเภณี และสมัยสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีสถานประกอบการ

---

[31] ประวิทย์ ร้อยแก้ว, “การค้ามนุษย์:นิยาม ความหมาย”,เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์, โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วันที่ 15-19 สิงหาคม 2548 หน้า 12 – 14.

[32] อรสม สุทธิสาคร, สนิมดอกไม้ ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย, สำนักพิมพ์สารคดี พ.ศ. 2540 หน้า 54.

เรียกว่า โรงหญิงนครโสเภณี โดยทั่วไปมีโคมสีเขียวตั้งข้างหน้า จึงเรียกกันว่า สำนักโคมเขียว ทั้งนี้ ก่อนปี พ.ศ. 2499 การค้าประเวณีไม่ถือว่า เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่ต่อมาภายหลังได้มีการตราพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 กำหนดว่าการค้าประเวณีเป็นความผิดอย่างชัดเจน เพราะในสังคมยุคใหม่เริ่มแพร่หลายมากขึ้นในช่วงสงครามเวียดนาม โดยในช่วงนั้นการค้าประเวณีจะเป็นการลักลอบค้าประเวณี และปัจจุบันธุรกิจค้าประเวณีในประเทศไทยเป็นธุรกิจแอบแฝงขึ้น

แนวคิดที่ถือเป็นหลักปฏิบัติและพัฒนามาเป็นกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับการค้าประเวณี มี 4 แนวความคิดดังนี้[33]

1. แนวความคิดแบบห้ามไม่ให้มีการค้าประเวณีโดยเด็ดขาด (The Prohibitionist System)

แนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากการมองว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ผิด ทั้งในแง่ของกฎหมายศีลธรรม เป็นการแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของแนวความคิดมนุษยธรรมต่อกฎหมาย และแนวความคิดนี้ถือว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีทุกคนเป็นผู้กระทำความผิดต่อกฎหมาย ประเทศที่ใช้แนวความคิดนี้ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา

2. แนวความคิดแบบปรามการค้าประเวณี (The Abolitionist System)

แนวความคิดนี้ถือว่าการค้าประเวณีมิได้มีความผิดในตัวเอง ทำให้ตัวผู้ค้าประเวณีไม่ถูกสันนิษฐานว่ากระทำความผิดทางอาญาและมีสิทธิเท่าเทียบกับบุคคลทั่วไป แต่จะจับกุมและลงโทษบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าของสถานกิจการ ผู้จัดหาแมงดารวมทั้งลูกค้าผู้ใช้บริการ ประเทศที่ใช้แนวความคิดนี้ เช่น ประเทศไทย ประเทศอินเดีย และประเทศอังกฤษ

3. แนวความคิดแบบการจดทะเบียน (The Legalizationist System)

แนวความคิดนี้ต้องการให้มีการยอมรับให้มีการค้าประเวณีโดยจัดให้มีสถานที่เหมาะสมในการค้าประเวณี (Closed Houses) จัดให้มีการจดทะเบียนผู้ค้าประเวณีและมีการตรวจสุขภาพภายในเวลาที่กำหนดเพื่อป้องกันโรค สำหรับประเทศที่พัฒนาระบบแนวคิดนี้เป็นกฎหมาย ได้แก่ ประเทศเยอรมัน

4. แนวความคิดการค้าประเวณีมิใช้อาชญากรรม (The Decriminalization System)[34]

---

[33] กอบกุล รายะนาคร, <u>การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการค้าหญิง</u>, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิผู้หญิง, 2538), หน้า1-3.

แนวคิดนี้เกิดจากการวิเคราะห์ของหญิงที่อยู่ในระบบโสเภณีที่ต้องการให้มีการยอมรับการค้าประเวณีและคุ้มครองสิทธิของหญิงบริการทางเพศโดยมีความคิดที่ว่า ต้องการแยกแนวทางการไขปัญหาการค้ามนุษย์กับการค้าประเวณีเพราะมิใช่หญิงทุกคนที่อยู่ในระบบโสเภณีจะถูกบังคับให้ค้าประเวณี สำหรับผู้หญิงส่วนหนึ่งการค้าประเวณีถือว่าเป็นทางเลือกอย่างหนึ่ง สำหรับการหาเลี้ยงชีพรัฐจำเป็นต้องแยกหญิงที่เลือกขายบริการทางเพศซึ่งถือว่าเป็นแรงงานให้บริการทางเพศ (Sex Worker) ออกจากหญิงที่ถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ ซึ่งถือว่าเป็นทาสทางเพศ (Sex Slave) อันเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้ามนุษย์ รัฐมีหน้าที่ต้องให้การคุ้มครองหญิงที่ค้าบริการทางเพศโดยยอมรับว่าการค้าประเวณีเป็นงานรูปแบบหนึ่งซึ่งรัฐจะไม่ใช้มาตรการตรวจสุขภาพหรือจดทะเบียนหญิงที่ขายบริการทางเพศ รัฐจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการสหวิชาชีพที่มีผู้แทนของหญิงเข้าร่วมด้วย เพื่อจะได้กำหนดแนวทางนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของหญิงที่อยู่ในอาชีพบริการ

จากแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการค้าประเวณีดังกล่าวพบว่าการค้าประเวณีอาจเกิดขึ้นทั้งผู้ค้าประเวณีเองเต็มใจและต้องการยึดอาชีพเป็นงานขายบริการทางเพศ ซึ่งในบางประเทศยอมรับถือว่าเป็นแรงงานให้บริการประเภทหนึ่ง และการค้าประเวณีบางกรณีมักเกิดจากการถูกบังคับให้ค้าประเวณี ซึ่งมีกลุ่มผู้ได้ประโยชน์จากการบังคับให้มีการค้าประเวณีขึ้นไม่ว่าจะจากการที่เป็นนายหน้าจัดหาให้ หรือเป็นผู้ประกอบกิจการเป็นธุรกิจที่ทำรายได้มหาศาลจากความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ ซึ่งถือเป็นการค้ามนุษย์ สำหรับประเทศไทยในช่วงแรกการค้าประเวณียังไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายจนต่อมาภายหลังการค้าประเวณีมีลักษณะการลักลอบค้าประเวณีแบบทำเป็นธุรกิจจึงมีกฎหมายออกมาควบคุม อย่างไรก็ดีเนื่องจากแนวคิดกฎหมายในประเทศไทย ถือว่าตัวผู้ค้าประเวณีไม่ถูกสันนิษฐานว่ากระทำความผิดทางอาญาและมีสิทธิเท่าเทียบกับบุคคลทั่วไป แต่จะจับกุมและลงโทษบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าของสถานกิจการ ผู้จัดหาแมงดารวมทั้งลูกค้าผู้ใช้บริการ ทั้งนี้เพราะการค้าประเวณีได้พัฒนารูปแบบที่เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณีที่มากขึ้น และทำเป็นองค์กรธุรกิจมีเครือข่ายการค้ากว้างขวางขึ้นจึงนำไปสู่ขบวนการเป็นการค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ

2.1.2.2 การค้ามนุษย์กับการค้าแรงงานที่ถูกบังคับ

การค้ามนุษย์อาจเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เริ่มตั้งแต่ผู้มีหน้าที่จัดหาไปจนถึงบุคคลสุดท้ายที่เป็นผู้ซื้อหรือผู้รับตัวผู้เสียหาย โดยบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ต้องตกอยู่ในสภาพการทำงานที่ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบและถูกข่มขู่โดยถูกรีดเค้นแรงงานอย่างไม่ยินยอมพร้อมใจในการบังคับให้ทำงานในโรงงานนรก สถานที่ก่อสร้างสถานที่บันเทิง การทำงานในบ้าน การบังคับให้

---

[34] ศิริพร สโครบาเนค, เรื่องเดิม, หน้า 17.

ขนยาเสพติดและบังคับให้เป็นขอทานเหล่านี้จึงเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงานจากบุคคลผู้บังคับใช้แรงงานอันเป็นปัญหาสำคัญของการค้ามนุษย์ ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ[35]

1. ความต้องการของนายจ้าง (Demand For Labour)

นายจ้างมีบทบาทในฐานะผู้ผลิตสินค้าและบริการ ตามทัศนะของนายจ้างแรงงานถือเป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่ง จุดมุ่งหมายของการจ้างแรงงานจะขึ้นอยู่กับผลกำไร จากแรงจูงใจนี้จึงส่งผลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนายจ้างในการจ้างงานโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการจ้างงาน ซึ่งในการจ้างแรงงานบางประเภท ได้แก่ แรงงานหญิงและเด็กจึงเป็นที่ต้องการของนายจ้างเพราะนายจ้างจะเสียค่าจ้างในอัตราที่ต่ำและส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตต่ำลงไปด้วย

2. การเข้ามาของผู้ใช้แรงงาน (Supply Of Labour)

โดยทั่วไปการเข้ามาทำงานของแรงงานในการผลิตและบริการของนายจ้างนั้นต้องการรายได้ค่าจ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและทักษะในการฝึกฝนด้านอาชีพ แต่สำหรับผู้ใช้แรงงานที่เป็นหญิงและเด็กที่มีการศึกษาต่ำ มีระดับการฝึกฝนด้านอาชีพน้อย จะทำให้มีสิทธิในการเลือกงานย้อยลง ซึ่งเป็นช่องว่างที่ถูกเข้ามาแสวงหาประโยชน์โดยให้เป็นแรงงานที่ถูกบังคับได้โดยง่าย

3. ตลาดแรงงาน (Labour Market)

ลักษณะของตลาดแรงงานจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพของพื้นที่ ประเภทของงานและตัวผู้ใช้แรงงาน ดังนั้นหากเป็นตลาดแรงงานที่มีการประกอบกิจการที่ผิดกฎหมาย อัตราค่าจ้างและสภาพการจ้าง จะขึ้นอยู่กับภายใต้อำนาจของนายจ้างแต่ผู้เดียว

---

[35] บริษัทที่ปรึกษาวิจัยภาคใต้ จำกัด. โครงการการศึกษาปัญหาและทัศนคติของนายจ้างในการแก้ปัญหาแรงงานเด็ก, ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2539), หน้า 9.

2.1.3 ผลกระทบที่เกิดจากการค้ามนุษย์

ธุรกิจการค้ามนุษย์เป็นธุรกิจที่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากตัวเพื่อมนุษย์ด้วยกันเองไม่ว่าจะเป็นทางเพศหรือด้านแรงงานเพื่อผลตอบแทนที่เป็นเงินหรือทรัพย์สินของนักค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ยิ่งการค้ามนุษย์มีการพัฒนาในรูปแบบองค์กรอาชญากรรมปัญหานี้ยิ่งทวีความรุนแรงโดยส่งผลกระทบโดยรวมดังนี้

2.1.3.1 ผลกระทบที่เกิดหรืออาจเกิดต่อเหยื่อการค้ามนุษย์ (Risks or potential health consequences of trafficked victim)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเหยื่อการค้ามนุษย์นั้นมีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของเหยื่อ รวมถึงส่งผลกระทบต่อครอบครัวและการดำรงชีวิตของเหยื่อด้วย

(1) ผลกระทบต่อร่างกาย (Physical Health)

เมื่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อได้เข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อการค้ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อการค้าประเวณีหรือเพื่อการแสวงหาประโยชน์ในด้านอื่นๆ มักจะประสบกับการถูกทารุณกรรม ตาย บาดเจ็บรุนแรงหรือเรื้อรังพิการ ขาดสารอาหาร มีโรคติดต่อ โรคผิวหนังเรื้อรังมีพัฒนาการทางร่างกายล่าช้า

(2) ผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์และอวัยวะที่เกี่ยวกับการเจริญพันธุ์ (Sexual and Reproductive)

ผู้หญิงหรือเด็กผู้หญิงที่ถูกค้าหรือถูกบังคับให้ค้าประเวณี มักจะทำงานในระดับล่างของอุตสาหกรรมทางเพศ หญิงเหล่านี้จะถูกควบคุมอย่างเข้มงวดโดยแทบจะไม่มีสิทธิเหนือร่างกายและอำนาจการต่อรองกับลูกค้า จึงย่อมเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอชไอวีเอดส์ ไม่สามารถตั้งครรภ์ได้ตามปกติ

(3) ผลกระทบต่อสภาพจิตใจ (Mental health)

หญิงและเด็กที่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ มักจะประสบปัญหาการถูกทารุณกรรมหรือการเอาเปรียบซึ่งส่งผลให้กระทบต่อสภาพจิตใจซึ่งได้แก่ มีความเครียดอย่างรุนแรง อยากฆ่าหรือพยายามฆ่าตัวตาย มีอาการซ้ำเติมตัวเอง หวาดกลัวตลอดเวลา ความจำเสื่อม เหม่อลอย ไร้

การตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอก ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่และคนรอบข้าง อารมณ์ปรวนแปร

(4) ผลกระทบด้านครอบครัวและชุมชน

การค้าหญิงหรือเด็กได้ส่งผลกระทบต่อเหยื่อที่เคยเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และได้รับการช่วยเหลือแล้วพบว่าในหลายครั้งเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวหรือแล้วพบว่าในหลายครั้งเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมเดิม ก็อาจได้รับการติดตามและถูกทำร้ายจนในที่สุดก็ต้องตกมาเป็นเหยื่ออีก

(5) กลายเป็นคนติดยาหรือสารเสพติดหรือสุรา

เหยื่อการค้ามนุษย์อาจต้องกลายเป็นคนติดยาหรือสารเสพติดหรือสุรา อันอาจนำไปสู่การยอมมีเพศสัมพันธ์ในสภาพเสี่ยง เช่น ไม่ใช้ถุงยางอนามัย การเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเภทอื่น

(6) ผลกระทบด้านการดำรงชีวิต

การค้ามนุษย์นั้นเหยื่ออาจไม่ได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตจึงไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมต่างๆ

2.1.3.2 ผลกระทบต่อสังคม (Harms to society)

นอกจากการค้ามนุษย์จะเป็นอาชญากรรมที่กระทำลงและส่งผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิในร่างกายอนามัยและเสรีภาพของเหยื่อแล้ว เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าการค้ามนุษย์ยังส่งผลกระทบต่อชุมชนและสังคม ดังนี้คือ

(1).การค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน (Violating Human Rights)

ตามหลักสิทธิมนุษยชนอันเป็นสากลสิทธิในชีวิต เสรีภาพ สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้เป็นทาสหรือมีฐานะคล้ายทาสทุกรูปแบบได้รับความคุ้มครองแต่ผู้ค้ามนุษย์หรือขบวนการค้ามนุษย์นอกจากจะไม่สนใจเคารพในสิทธิเหล่านี้แล้ว การกระทำจึงถือได้ว่าเป็นการล่วงละเมิดสิทธิของเหยื่ออย่างร้ายแรง นอกจากนั้น ในกรณีที่เหยื่อการค้ามนุษย์เป็นเด็ก ถือได้ว่าการค้ามนุษย์ได้ล่วงละเมิดสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอบรม สิทธิที่จะไม่ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบในทุกรูปแบบของเด็กด้วย

(2) การค้ามนุษย์ทำให้สังคมแตกแยก (Causing Social Breakdown) และขัดขวางกระบวนการพัฒนาสังคมและชุมชน

การค้ามนุษย์ ถือเป็นตัวบ่อนทำลายโครงสร้างทางสังคมที่ร้ายแรงอย่างหนึ่ง เหยื่อการค้ามนุษย์ได้ถูกตัดขาดจากการสนับสนุนหรือสายสัมพันธ์ของครอบครัว เด็กที่ต้องตกเป็น นเหยื่อการค้ามนุษย์ขาดโอกาสในการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาและบางคนอาจมีพัฒนาการทางร่างกายเสื่อมถอยเนื่องจากได้รับการดูแลไม่เหมาะสมระหว่างที่ถูกแสวงหาประโยชน์ และยังก่อให้เกิดค่านิยมที่ผิดๆในบางชุมชน ทำให้ถูกมองว่าการค้ามนุษย์สามารถสร้างรายได้ให้แก่นักค้ามนุษย์เป็นอย่างดีและหลายคนเชื่อว่าสามารถทำได้ง่าย เนื่องจากเหยื่อและนักค้ามักจะเป็นคนที่รู้จักเป็นคนใกล้ชิดหรือมีอยู่ในชุมชนเดียวกันซึ่งทำให้เกิดนักค้ามนุษย์รายใหม่เพิ่มมากขึ้น

ความพยายามในการทำให้ชุมชนตระหนักถึงพิษภัยของการค้ามนุษย์ แม้จะเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าวบางครั้งได้ทำให้เหยื่อบางคนเกิดความหวาดกลัวมากจนกระทั่งไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติได้ เช่น ไม่กล้าไปโรงเรียน ดังนั้น นอกจากการรณรงค์ให้เห็นพิษภัยของการค้ามนุษย์แล้ว ควรสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยงด้วยว่ารัฐสามารถให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ได้

2.1.3.3 การค้ามนุษย์มีส่วนก่อให้เกิดการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม (Fueling Organized Crime)

กำไรหรือผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นหรือทำให้เกิดการประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น โดยมีข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติว่า การค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมข้ามชาติก่อให้เกิดรายรับต่อปี สูงถึงประมาณ 9,500 ล้านเหรียญสหรัฐ และสิ่งนี้มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการฟอกเงิน สร้างผลกำไรมากอันดับสามแก่ผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ รองจากการค้ายาเสพติดและค้าอาวุธ นอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลให้เห็นว่า การค้ามนุษย์มีความเชื่อมโยงกับขบวนการฟอกเงิน การค้ายาเสพติด การปลอมแปลงเอกสาร และการลักลอบขนคนข้ามประเทศ[36]

[36]สมชาย ว่องไวเมธี, มาตรการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551, ปริญญานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ,พ.ศ. 2555 หน้า 8.

2.1.3.4 การค้ามนุษย์เป็นการบั่นทอนทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (Depriving Countries Of Human Capital)

การค้ามนุษย์ลดทอนและบั่นทอนกำลังการผลิตของประเทศ เนื่องจากประชากรบางส่วนถูกแสวงหาประโยชน์นอกระบบแรงงานและการจ้างตามปกติ ผู้ประกอบการบางส่วนนิยมใช้แรงงานผิดกฎหมายเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้คนที่ต้องการเข้าระบบแรงงานปกติไม่สามารถหางานทำได้นอกจากนี้ เด็กที่ต้องตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์หรือถูกแสวงหาประโยชน์จากวงจรค้ามนุษย์ เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็จะกลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือและด้อยคุณภาพเนื่องจากด้อยโอกาสทางการศึกษาและฝึกอาชีพตั้งแต่ครั้งเยาว์วัย

2.1.3.5 การค้ามนุษย์บั่นทอนการสาธารณสุขของชุมชน (Undermining Public Health)

เหยื่อการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่ต้องตกอยู่ในสภาพทนทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจบางคนเป็นโรคติดต่อทางเพศ บางคนมีอาการจิตติดตัว เป็นโรคเครียดหวาดระแวงไม่สามารถคบหาสมาคมกับคนอื่นได้เช่นคนปกติ บุคคลที่อยู่ในระหว่างที่ตกเป็นเหยื่อต้องเผชิญกับการทุบตี ทำร้ายหรืออยู่ในสภาพถูกบีบคั้นทั้งร่างกายและจิตใจซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวส่งผลกระทบอย่างสำคัญต่อขบวนการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ รวมทั้งกระบวนการนำเหยื่อเหล่านั้นกลับคืนสู่สังคม

2.1.3.6 การค้ามนุษย์เป็นการสั่นคลอนและบ่อนทำลายอำนาจรัฐ (Subvert Government Authority)

การแพร่ระบาดของกระบวนการค้ามนุษย์ทำให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยและไม่ไว้วางใจหรือเชื่อมั่นในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะสามารถปกป้องดูแลผู้หญิงและเด็กที่กำลังตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ขบวนการค้ามนุษย์มักจะใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเครื่องมือโดยตอบแทนด้วยการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ซึ่งการกระทำดังกล่าวล้วนเป็นตัวการสำคัญในการทำลายกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

2.1.4 การค้ามนุษย์กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันนี้ ซึ่งบางครั้งมักส่งผลทั้งผลดีและผลร้ายต่อสังคมมนุษย์ด้วยเนื่องจากเมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาขึ้น การติดต่อสื่อสาร การคมนาคม ขนส่งต่างๆก็สะดวกมาขึ้นเป็นยุคโลกไร้พรมแดน ทำให้การประกอบธุรกิจเกิดการขยายตัวอย่างกว้างขวางและสร้างผลกำไรมหาศาล ในขณะเดียวกันวงการอาชญากรรมต่างๆก็มีการพัฒนารูปแบบในลักษณะที่มีการเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารเป็นเครือข่าย มีความซับซ้อนและมีการขยายขอบข่ายเป็นบริเวณกว้าง จากการประกอบอาชญากรรมเป็นบุคคลก็พัฒนาเป็นกลุ่มคลในรูปแบบองค์กรและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ[37] โดยเฉพาะอาชญากรรมที่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์ในด้านต่างๆ ที่เป็นอาชญากรรมที่มักเกิดขึ้นและเกี่ยวพันกับการย้ายถิ่น การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ก็มีการพัฒนาเป็นธุรกิจอาชญากรรมที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะขององค์กรและเป็นองค์กรข้ามชาติเนื่องจากธุรกิจการค้ามนุษย์ต้องอาศัยการเชื่อมโยงหลายประเทศ ยิ่งทำให้การปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมประเภทนี้ยากลำบากมากขึ้น

2.1.4.1 ความหมาย และรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” มาจากคำว่า “Organized Crime” ในภาษาอังกฤษ บางคำใช้คำว่า Crime Enterprise (บรรษัทอาชญากรรม) หรือ Organized Criminal (องค์กรอาชญากรรม) เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 1986 รัฐสภาสหรัฐอเมริกา (Congress) ได้ให้คำจำกัดความว่า อาชญากรรมองค์การ หมายถึง การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยคณะบุคคลที่รวมตัวกันเป็นองค์การอย่างมั่นคง และเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมายครอบคลุมกิจการในวงกว้างรวมทั้งการพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยสูง รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์การ[38]

Omnibus Crime Control and Safe Street Act ค.ศ. 1986 ได้นิยามคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ไว้ดังนี้ “องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) หมายถึง การกระทำ

---

[37] คมกริช ดุลยพิทักษ์, บทความวิชาการ ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย, 2548 หน้า 2.

[38] นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล, อาชญากรรม การป้องกัน: การควบคุม, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548), หน้า 270.

กิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบ และรวมตัวกันอย่างเป็นกิจลักษณะ มีสายการบังคับบัญชาที่เข้มงวด ดำเนินการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย และอาจเป็นการดำเนินการโดยผิดกฎหมายอื่น อาทิเช่น การพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยสูง ยากล่อมประสาท การขู่เข็ญแรงแรงงาม และกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอื่นๆ ของสมาชิกในองค์กร”

ในการประชุมระดับโลกของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยองค์กรอาชญากรรม ในปี ค.ศ. 1995 ได้ให้ความหมายองค์การอาชญากรรม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง มีรายได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ มีการจัดองค์กรที่ซับซ้อน มีแผนในการดำเนินการเป็นระบบเพื่อหาประโยชน์จากธุรกิจที่ผิดกฎหมาย[39]

องค์การสหประชาชาติได้มีการจัดประชุมประเทศภาคีสมาชิกเพื่อร่างอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะเป็นองค์กร(United Nations Convention against Transnational Organized Crime) และได้จัดให้ประเทศสมาชิกลงนามในอนุสัญญาดังกล่าวในเดือนธันวาคม ค.ศ.2004[40] โดยประเทศไทยก็ได้ลงนามให้การรับรองอนุสัญญาฉบับนี้ ซึ่งในอนุสัญญาฯมาตรา 2 (a) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ให้หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป โดยรวมกลุ่มกันในระยะเวลาหนึ่งและร่วมมือกันเพื่อการก่ออาชญากรรมร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไปในประเภทที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯฉบับนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางทรัพย์สินหรือทางวัตถุประสงค์อย่างอื่นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม[41]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[39] ประธาน วัฒนวาณิชย์, มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพลผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน, การประชุมวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2, หน้า 682.

[40] วันชัย รุจนวงศ์, ผ่าองค์กรอาชญากรรม, หน้า 17-18.

[41] กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาติ ชัยเดชสุริยะ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม, พิมพ์ครั้งที่1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2548), หน้า 111.

นอกจากนี้อนุสัญญาฯยังได้ระบุถึงลักษณะความผิดที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมข้ามชาติไว้ดังนี้[42] หาก

1. ความผิดนั้นได้กระทำลงในประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ
2. ความผิดนั้นได้กระทำลงในประเทศหนึ่ง แต่ส่วนสำคัญของการตระเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมได้กระทำอีกประเทศหนึ่ง
3. ความผิดนั้นได้กระทำอีกประเทศหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาในอาณาเขตของประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ หรือ
4. ความผิดที่ได้กระทำลงในประเทศหนึ่งแต่มีผลกระทบที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่ง[43]

นอกจากนี้ อนุสัญญานี้ยังให้คำนิยาม “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง”[44] ไว้ว่า “กลุ่มที่ไม่ได้รวมตัวกันโดยบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันใด แต่ไม่จำเป็นต้องกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการและไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของความเป็นสมาชิก ตลอดจนไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างของกลุ่มอย่างเป็นระบบ” ส่วนคำว่า“อาชญากรรมร้ายแรง”[45] หมายถึง “การกระทำที่เป็นความผิด ซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียสิทธิเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโทษที่รุนแรงกว่านั้น”

ในส่วนของประเทศไทย โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้อธิบายความหมายของ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ว่าหมายถึงการกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคลสมคบและร่วมมือกันกระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ อันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและบทลงโทษของประเทศที่องค์กรหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมาย

---

[42] อภิชาติ สุริบุญมา, อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime), กองกิจการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ Online from: http://www.interpolbangkok.com วันที่ 17ธันวาคม 2555

[43] กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาติ ชัยเดชสุริยะ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์(คณะผู้แปล) เรื่องเดียวกัน

[44] อภิชาติ สุริบุญมา, อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime), กองกิจการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ Online from: http://www.interpolbangkok.com วันที่ 17ธันวาคม 2555

[45] กิตติพงษ์ กิตยารักษ์,ชาติ ชัยเดชสุริยะ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 111.

และศีลธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ของความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจสังคม การเมือง และอื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ[46]

สำหรับประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะเป็นองค์กรก็มีกฎหมายที่กล่าวถึงคำว่าองค์กรอาชญากรรม อยู่ 3 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 8 อนุมาตรา 4 ซึ่งบัญญัติให้ “พยานในคดีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้

“(4) คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ความผิดฐานอั่งยี่และซ่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความถึงความผิดในลักษณะอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยกลุ่มอาชญากรรมที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการ หรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน”[47]

2. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 บัญญัติว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(1) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการคดีพิเศษ โดยที่ความผิดอาญาดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม...”[48]

---

[46] ประธาน วัฒณวาณิชย์, ปิติกาญจน์ สิทธิเดช, วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์ และคณะ, มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล : ในมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล, รายงานการวิจัยเพื่อนำเสนอในการประชุมทางวิชากรระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 2 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี, 6-7 กันยายน 2547,(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานยุติธรรม,2547), หน้า 791.

[47] พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546. มาตรา8

[48] พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. มาตรา 21.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 4 บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้ “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งมีการจัดโครงสร้างโดยสมคบกันตั้งแต่สามคนขึ้นไปไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง และไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างที่ชัดเจนมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างแน่นอนหรือมีความต่อเนื่องของสมาชิกภาพหรือไม่ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งหรือหลายฐานที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม[49] ซึ่งในส่วนของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 นั้นได้กำหนดคำนิยามของคำว่าองค์กรอาชญากรรมไว้และมีความหมายที่สอดคล้องกับ คำว่าองค์กรอาชญากรรม ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะเป็นองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งมีความมุ่งหมายใช้บังคับกับความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งมีการกระทำในลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่ากลุ่มองค์กรอาชญากรรมมักจะมีลักษณะดังต่อไปนี้[50]

1. ไม่มีอุดมการณ์ หรือเป้าหมายทางการเมือง
2. มีการจัดลำดับชั้นในองค์กร
3. มีสมาชิกจำนวนจำกัดหรือเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
4. มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
5. ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือใช้ความรุนแรง หรือการข่มขู่และการติดสินบน
6. มีการกำหนดหน้าที่และการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน
7. มีลักษณะเป็นการผูกขาด มีกฎข้อบังคับระหว่างสมาชิกที่ชัดเจน รวมถึงข้อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นความลับ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเองก็มีการนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมอย่างเป็นทางการแล้วในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2552 ซึ่งสอดคล้องตามคำนิยามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งใน

---

[49] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551. มาตรา 4.

[50] ประธาน วัฒนวาณิชย์ และวีระศักดิ์ แสงสารพันธ์, การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548),หน้า12

ลักษณะเป็นองค์กร ซึ่งเป็นการนิยามที่ชัดเจน เป็นกลุ่มอาชญากรรมที่มีการควบคุม มีกิจกรรมที่ก่อผลประโยชน์สูง ซึ่งแน่นอนว่าการบังคับใช้กฎหมายกับกลุ่มอาชญากรรมเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นลำบาก เนื่องจากการก่ออาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความซับซ้อนที่สามารถหลีกเลี่ยงจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ง่าย กว่าอาชญากรรมประเภทปัจเจกชน[51]

อนึ่ง ในปี พ.ศ.2556 รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 โดยมีเหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้ว่า เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก แต่ปรากฏว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถใช้บังคับเพื่อดำเนินคดีกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร จึงสมควรกำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำดังกล่าว รวมทั้งกำหนดวิธีการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นด้วย[52]

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) กำหนดบทนิยามว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพ่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไมว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งจะเห็นได้ บทนิยามนี้ได้กำหนดให้สอดคล้องกับคำว่านิยามคำว่า “Organizwd crimnal goup” ตามArticlae 2(a)แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งใน
ลักษณะองค์กร (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime)[53]

---

[51] คมกริช ดุลยพิทักษ์, บทความวิชาการ ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย, พ.ศ.2548, หน้า 2-4.

[52] หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556

[53] สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) 25 มีนาคม 2556, หน้า ค. และ ง.

(2) กำหนดบทนิยามว่า “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายความว่า องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การตระเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ
4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

(3) กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดให้สอดคล้องกับ Article 5 ของอนุสัญญาฯ จึงได้มีการกำหนดให้ผู้ใดเป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรือสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพ่อกระทำความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป (ความผิดร้ายแรง) อันเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือมีส่วนร่วมกระทำการใด ๆ ในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือจัดการสั่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชยากรรมข้ามชาติ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานมีส่วนในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา 5) และต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 25)

(4) การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินอกราชอาณาจักรต้องรับโทษในราชอาณาจักรด้วย (มาตรา 6)

(5) ผู้ซึ่งลงมือกระทำความผิดร้ายแรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรืออยู่ด้วยในขณะกระทำความผิดร้ายแรง หรือร่วมประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดร้ายแรงนั้น รวมทั้งบรรดาหัวหน้า ผู้จัดการ และผู้มีอำแหน่งหน้าที่ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น (มาตรา 7) ต้องระวางโทษสำหรับความผิดร้ายแรงนั้นทุกคน อันเป็นหลักทำนองเดียวกันกับความผิดฐานซ่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 213

(6) ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญที่กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ซึ่งเป็ฯหลักการทำนองเดียวกันกับมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 (มาตรา 8)

(7) กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ซึ่งเป็นหลักการทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 11 (มาตรา 9)

(8) เพื่อมิให้เกิดปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของอำนาจระหว่างพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้กับเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น พระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินคดีต่อไปได้โดยเพียงแต่แจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจรติแห่งชาติทราบ (มาตรา 10) นอกจากนั้น กรณีที่ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่ถ้าคณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้คดีดังกล่าวต้องดำเนินการโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการ (มาตรา 11)

(9) มาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนี้

1) อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำแหน่งชาติ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องวิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง ฯลฯ เรื่องขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน เรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ฯลฯ (มาตรา 12) นอกจากนั้น กำหนดให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี อาจขอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น (มาตรา 13) รวมทั้งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ เช่น เข้าไปในเคหสถาน มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา เป็นต้น ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อน ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด (มาตรา 14)

2) พนักงานสอบสวนและพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการพิเศษเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ดังนี้

2.1) พนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารก็ได้ (มาตรา 17) รวมทั้งห้ามมิให้บุคคลใดที่ดำเนินการตามมาตรา 17 เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มา (มาตรา 18) หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 29)

2.2) อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง โดยในการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการปฏิบัติการอำพรางดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 19)

2.3) พนักงานสอบสวนที่ได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี มีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม โดยได้กำหนดความหมายของการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุมและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต และการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ข้อบังคับดังกล่าวจะต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย (มาตรา 20)

2.4) พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้เครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด เฉพาะในการสะกดรอยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด (มาตรา 21)

3) ในระหว่างการสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลเองโดยสมัครใจต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วเสนอต่ออัยการสูงสุด หากอัยการสูงสุดเห็นว่า ข้อมูลดังกล่าวสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ให้อัยการสูงสุดมีดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้ แต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว หากการให้มูลดังกล่าวได้กระทำในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ ให้อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 23) และหากศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน

การปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ (มาตรา 24)

2.1.4.2 องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

อาชญากรรมในประเทศไทยปัจจุบันไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ภายในประเทศเท่านั้น ประเทศไทยต้องประสบปัญหาจากการที่มีกลุ่มอาชญากรจากประเทศต่างๆเข้ามาเคลื่อนไหวประกอบอาชญากรรมในลักษณะต่างๆ และเป็นปัญหาเร่งด่วนของประเทศไทยที่ต้องหามาตรการปราบปรามอย่างจริงจัง และต้องรีบเร่งแสวงหาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหากับนานาชาติ เนื่องจากอาชญากรรมประเภทนี้มีการดำเนินการที่เข้มแข็งและมีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก มีการเข้ามาเคลื่อนไหวก่ออาชญากรรมในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย สามารถแบ่งกลุ่มได้[54] คือ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบขนคนเข้าเมือง การค้าอาวุธ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การค้าหญิงค้าเด็ก การโจรกรรมและการลักลอบค้ายานพาหนะ และการฟอกเงิน พฤติกรรมของอาชญากรข้ามชาติเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสังคมไทยอย่างมาก เพราะนอกจากส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไทยแล้วยังส่งผลกระทบไปถึงประเด็นทางการเมืองได้[55] ดังจะเห็นได้จากบางกรณีมีความพยายามที่จะดึงนักการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มอาชญากรข้ามชาตินี้มักจะดำเนินการโดยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากองค์กรอาชญากรรมในประเทศ อันได้แก่กลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ หากเป็นในพื้นที่ที่มีผลประโยชน์มากอาจมีกลุ่มอาชญากรเข้าไปแสวงหาประโยชน์หลายกลุ่มและอาจเกิดการขยายความร่วมมือระหว่างองค์กรอาชญากรรม หรือในทางตรงกันข้ามอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งแย่งชิงผลประโยชน์ระหว่างองค์กรอาชญากรรมด้วยกัน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นไปในทางใดก็ส่งผลเสียต่อประเทศไทยทั้งสิ้น ความเจริญเติบโตของขบวนการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่น ในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเป็นการทำลายกระบวนการยุติธรรมของประเทศชาตินั่นเอง

---

[54] ประธาน วัฒนวาณิชย์ และเศรษฐชัย อันสมศรี, การป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 31, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548), หน้า 103.

[55] เรื่องเดียวกัน, หน้า 105.

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ชาวต่างชาติซึ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อกระทำผิดกฎหมาย โดยใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการกระทำความผิดในรูปแบบต่างด้วยเหตุผลดังนี้[56]

1) ประเทศเป็นศูนย์กลางการคมนาคมไปประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย และสถานที่ตั้งเป็นจุดที่เหมาะสมใช้เป็นเส้นทางลำเอียง หรือลักลอบขนส่งสิ่งของผิดกฎหมาย เช่นขบวนการค้ายาเสพติดประเภทฝิ่น กัญชา เฮโรอิน ไปประเทศต่างๆ ทั้งประเทศจีน พม่า ลาว กัมพูชา และประเทศที่สาม ฯลฯ

2) สภาพภูมิประเทศของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นระยะทางยาวประมาณ 8,767 กิโลเมตร ทำให้สะดวกต่อการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง และการหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรตามพรหมแดน

3) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขอวีซ่าเข้าออกประเทศไทยทำได้โดยง่าย และการเก็บค่าธรรมเนียมของวีซ่าราคาถูกด้วย

ปัญหาจากอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่จังหวัดท่องเที่ยว ชุมชนต่างชาติและ บริเวณเขตชายแดน บางกลุ่มเกี่ยวพันกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ อาทิเช่น กลุ่มมาเฟียต่างๆในพัทยา จังหวัดชลบุรี กลุ่มมาเฟียออสเตรเลีย มีพฤติการณ์ส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีต่างชาติ กลุ่มมาเฟียรัสเซียมีพฤติการณ์ค้าหญิงและยาเสพติด กลุ่มพม่าร่วมกับคนไทยปลอมพลาสปอร์ตวีซ่าของไยและต่างประเทศเพื่อส่งผู้หญิงไปญี่ปุ่น กิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ถือเป็นปัญหาที่สำคัญของหลายประเทศ เพราะองค์กรอาชญากรรมสามารถหลบเลี่ยงการจับกุมและยักย้ายเงินมหาศาลไปทั่วโลก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.4.1.3 ผลกระทบจากปัญหาองค์กรอาชญากรรม

ผลกระทบจากกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมนั้นมีมานาน ซึ่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคมและการพัฒนาประเทศชาติโดยรวมด้วย มีดังนี้

(1) ผลกระทบทางด้านสังคม

---

[56] นวลน้อย ตรีรัตน์ และปิยวรรณ สุขศรี, สถานภาพความรุนแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย: รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, 2546), หน้า 78.

การดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างสังคม เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีการจัดระเบียบภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ มีเครือข่าย กว้างขวางทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับประเทศ สามารถเข้าไปมีอิทธิพลกับผู้คนหลายระดับทั้งนักการเมือง ข้าราชการเจ้าหน้าที่รัฐ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ครู พ่อค้า นักธุรกิจและบุคคลที่มีสถานะทางสังคม องค์กรอาชญากรรมสามารถปฏิสัมพันธ์กับบุคคล องค์กร และสถาบันต่างๆในสังคมอย่างชอบธรรม โดยหลากหลายรูปแบบ อาทิการบริจาคเพื่อการกุศล กลายเป็นผู้มีเกียรติและเป็นผู้ที่มีอิทธิพลที่สังคมให้การยอมรับ คบหาสมาคมและยกย่อง[57]

นอกจากนี้ธุรกิจผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรม ครอบครัว รวมถึงชุมชนของตัวเหยื่อ ต้องตกเป็นปัญหาสังคมที่ต้องดูแลรักษา รวมทั้งกิจกรรมบางอย่างส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่นการค้าประเวณี มีความเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือจากการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามา ซึ่งประเทศเพื่อนบ้านมีมาตรฐานทางด้านสุขอนามัยไม่ดีเท่าประเทศไทย แรงงานต่างด้าวอาจเป็นพาหนะนำโรคติดต่อต่างๆเข้ามายังประเทศไทยได้ เช่น โรคเท้าช้าง วัณโรค และกามโรค เป็นต้น

ทั้งนี้ยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมีอยู่มากมาย เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีหน้าที่ต้องปราบปรามและป้องกัน แต่เมื่อการปราบปรามและป้องกันไม่ได้ผลเท่าที่ควรทำให้ประชาชนไม่เชื่อศรัทธาในกระบวนการยุติธรรมและไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเพราะกลัวภัยมืดจากองค์กรอาชญากรรม

(2) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

ธุรกิจผิดกฎหมายบางประเภทยังมีผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่นการค้าประเวณีและการค้ายาเสพติด ซึ่งแทนที่ทรัพยากรมนุษย์จำนวนหนึ่งควรเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ กลับถูกเบี่ยงเบนนำมาใช้บริการทางเพศ ซึ่งมิได้ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม หรือถูกทำลายศักยภาพแรงงานในการทำประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นผู้ป่วยยาเสพติด[58]

---

[57] วันชัย รุจนวงศ์, ผ่าองค์กรอาชญากรรม, หน้า43-49.

[58] นวลน้อย ตรีรัตน์ และปิยวรรณ สุขศรี, สถานภาพความรุนแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย: รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายมหาศาลในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและการทำธุรกิจผิดกฎหมายต่างๆของขบวนการเหล่านี้ รวมถึงการที่รัฐต้องเข้ามาดูแลผลกระทบที่เกิดขึ้น

(3) ผลกระทบทางด้านการเมือง

ธุรกิจที่ผิดกฎหมายให้ประโยชน์ตอบแทนจำนวนมหาศาล เสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดี ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมต้องเข้าไปมีอิทธิพลเหนือการเมืองในทุกระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้ช่วยเหลือและปกป้องธุรกิจทีผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการให้เงินสนับสนุนในการเลือกตั้ง การเป็นหัวคะแนนให้ หรือการลงสมัครเลือกตั้งเอง และเงินที่ใช้ในการซื้อเสียงบางส่วนก็มาจากธุรกิจผิดกฎหมายและเมื่อได้ตำแหน่งแล้วก็จะใช้อำนาจและอิทธิพลหาเงินในรูปแบบต่างๆ ทั้งช่วยธุรกิจของตนเอง ฉ้อราษฎร์บังหลวงจากเงินภาษีของประชาชนหรือการเรียกรับสินบน[59] จึงสามารถกล่าวได้ว่าเงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายบางส่วนมีส่วนทำลายระบบการเมืองของประเทศด้วย

(4) ผลกระทบต่อความมั่นคง

ความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ที่ดีและความสุขในสังคมความมั่นคงทางการเมือง แต่ผลกระทบจากกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมทำให้เศรษฐกิจ สังคมเสียหาย และทำให้โครงสร้างทางการเมืองถูกใช้ประโยชน์เพื่อเครือข่ายผิดกฎหมายและของนักการเมือง ความมั่นคงของชาติสั่นคอน ส่งผลกระทบต่องบประมาณในการป้องกันประเทศ[60]

ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, 2546), หน้า 95-96.

[59] นวลน้อย ตรีรัตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 286.

[60] วัชชัย รุจนวงศ์, ผ่าองค์กรอาชญากรรม, หน้า 62.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.1.4.4 ความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติกับธุรกิจการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์เป็นหนึ่งในธุรกิจผิดกฎหมายที่ใหญ่ที่สุดของโลก สหประชาชาติได้ประมาณว่าแต่ละปีมีเงินจากการค้ามนุษย์หมุนเวียนถึง 5,000 ถึง 7,000 พันล้านเหรียญสหรัฐ[61] ในประเทศไทยประมาณว่ารายได้ขององค์กรอาชญากรรมสูงถึงปีละ 200,000 ล้านบาท เฉพาะในส่วนของการค้าประเวณีมีเงินสะพัดถึง 45,000 ถึง 60,000 ล้านบาทต่อปี[62] จากรายได้ที่มหาศาลนี้ทำให้อาชญากรเกิดอิทธิพลขยายเครือข่ายการประกอบอาชญากรรม ประกอบกับลักษณะการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมที่อาศัยการย้ายถิ่น ขนย้าย มนุษย์เพื่อนำไปค้าในประเทศต่างๆ รวมถึงการต้องลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายด้วย ทำให้ต้องมีการร่วมมือกันระหว่างอาชญากรหลายคนเพื่ออำนวยความสะดวก หรือแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในขอบเขตอำนาจของตนในแต่ละประเทศ จึงทำให้เข้าข่ายการเป็นความผิดในลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ที่เป็นขบวนการหรือจัดตั้งเป็นองค์กรและเงินได้มหาศาลที่ได้จากธุรกิจค้ามนุษย์นี้ก็ช่วยอุดหนุนองค์ ทั้งเป็นอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ นำไปสู่การสร้างอิทธิพลของผู้กระทำผิด อาจอยู่ในรูปแบบของอิทธิพลเหนือข้าราชการประจำ หรือนักการเมือง นอกจากนั้นเงินเหล่านี้ยังถูกนำไปสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรอาชญากรรมต่อไป เมื่อองค์กรอาชญากรรมมีความเข้มแข็งและมีอิทธิพลมากขึ้น ก็สามารถค้าผู้หญิงและเด็กเข้าสู่ธุรกิจทางเพศมากขึ้น ซึ่งก็จะได้เงินเพิ่มขึ้น และเงินส่วนหนึ่งจะถูกนำไปใช้เป็นต้นทุนในการก่ออาชญากรรมขึ้นอีก[63] การค้ามนุษย์มักจะเป็นการกระทำในรูปแบบอาชญากรรมข้ามชาติที่มีกระบวนการหลายขั้นตอนและมีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องหลายฝ่าย องค์ประกอบของขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติมี 6 ส่วน คือ[64]

(1) นายหน้า ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ มีหน้าที่ติดต่อ ชักชวนใช้กลอุบายล่อลวงและนำพาเหยื่อมาส่งต่อให้กับผู้ค้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[61] CATW, MAPP, Article Premier, AFEM and EWL, Guide to the new Un Trafficking Protocol (North Amherst : CATW, 2001), p.1.

[62] ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคณะ, หวย ซ่อง บ่อน ยาบ้า : เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย, (เชียงใหม่ : ตรัสวินเซิล์ดเวอร์มบุคส์, 2543), หน้า 43.

[63] วีระพงษ์ บุญโญภาส, “อาชญากรรมค้าหญิง ค้าเด็ก กับกฎหมายป้องกันแลปราบปรามการฟอกเงิน,” บทบัณฑิตย์, เล่ม 56 ตอน 2 (มิถุนายน 2543), หน้า 213.

[64] รายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ค้ามนุษย์ ครั้งที่ 1 ณ โรงแรมดุสิตไอส์แลนด์ รีสอร์ท วันที่ 13-14 พฤษภาคม 2547, หน้า 68.

(2) ผู้ค้า ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล มีหน้าที่ให้ที่พักพิงแก่เหยื่อที่นายหน้านำมาส่ง ติดต่อประสานปลายทาง และดำเนินการต่างๆ เช่น ปลอมแปลงเอกสารหนังสือเดินทาง อำนวยความสะดวกในการออกนอกประเทศ

(3) ผู้นำพา จะมีหน้าที่รับเหยื่อจากผู้ค้า เพื่อนำออกนอกประเทศในลักษณะต่างๆ เช่น จดทะเบียนสมรสหรือไปท่องเที่ยว เป็นต้น

(4) ผู้รับ ซึ่งจะอยู่ในพื้นที่ประเทศปลายทางในต่างประเทศ จะรับเหยื่อไปสถานที่ทำงาน เช่น สถานค้าประเวณีและเป็นเอเยนต์ ติดต่อลูกค้ามาใช้บริการ

(5) ผู้ควบคุมดูแล มีหน้าที่บังคับให้เหยื่อทำงาน เช่น ไปขายบริการและในกรณีที่เหยื่อไม่สมัครใจ จะถูกผู้ควบคุมดูแลทำร้ายร่างกายด้วยวิธีการต่างๆ ให้ค้าประเวณี

(6) ลูกค้า คือผู้ที่มาซื้อบริการในกรณีการค้ามนุษย์เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ

การค้ามนุษย์เป็นธุรกิจนอกกฎหมายที่มีเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการค้าแรงงานเด็กข้ามชาติ การค้าประเวณีข้ามชาติ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อประเทศไทยและประเทศต่างๆ ซึ่งองค์กรค้ามนุษย์ข้ามชาตินั้นมักจะมีการพัฒนาวิธีการใหม่ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกดำเนินคดีจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่บังคับใช้กับการกระทำความผิดประเภทนี้ โดยให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหน้ารวมถึงผู้สั่งการซึ่งอยู่เบื้องหลังมาลงโทษทั้งเครือข่าย

2.2 การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.1 ความหมาย รูปแบบ และวิธีการฟอกเงิน

ปัจจุบันกฎหมายฟอกเงิน เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของวงการธุรกิจและวงการนักกฎหมายเป็นอย่างมาก เพราะกฎหมายฉบับนี้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา รวมทั้งกำหนดหน้าที่อันจำเป็นสำหรับสถาบันการเงินและลูกค้าเมื่อมีการทำธุรกรรม (Transaction) กันด้วย เนื่องจากวิธีการสำคัญของการฟอกเงินคือการนำเงินทุจริตไปลงทุนในธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นผลให้ผู้ทำความผิดกลายเป็นนักลงทุนใหม่และมีอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจนำไปใช้ในทางที่ตรงข้ามกับประโยชน์ของสาธารณะได้ อันเป็นอันตรายต่อสังคมเศรษฐกิจ หรือการเมืองการปกครองอย่างมาก ดังนั้นประเทศต่าง ๆ และสถาบัน

ระหว่างประเทศ จึงได้กำหนดให้มีมาตรการและกลไกที่จะควบคุมการฟอกเงิน เช่น อนุสัญญาเวียนนา (Vienna Convention) รายงานของ FATF (Financial Action Task Force) แถลงการณ์ของบาเซิล (Basle Committee) และ Council of Europe Convention เป็นต้น

2.2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน

การฟอกเงิน หรือ Money Launding รู้จักครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวดังกล่าวนี้ ได้แก่ นายเมเยอร์ แลนสกี้ (Mayer Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาไม่ชอบด้วยหมายกำหมาย หรือที่มักเรียกโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (Dirty Money) มาผ่านกระบวนการทางพานิชยกรรมหรือธุรกรรมเพื่อให้กลายมาเป็นเงินตามกฎหมายหรือที่เรียกกันว่า “เงินสะอาด” (Clean Money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องการรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการทำอันผิดกฎหมายในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” เป็นเล่ห์เหลี่ยมเพื่อการสร้างและปกปิดผลประโยชน์อันมหาศาลโดยการประการอาชญากรรม[65]ต่างๆ เช่นการค้ายาเสพติด การฉ้อโกง การค้าสินค้าเถื่อน การลักพาตัว การค้าอาวุธเถื่อน การก่อการร้าย และการเลี่ยงภาษีเป็นต้น[66]

ความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น แม้มิได้บัญญัติไว้โดยตรงในคำนิยามศัพท์ เพียงแต่ระบุว่าการกระทำอย่างใดถือเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งได้บัญญัติตามมาตรา 5 ดังนี้

“ผู้ได้ โอน รับโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหรือเหลือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานผิดฟอกเงิน”

---

[65] ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (เอกสารวิจัยส่วนบุคคลคดีเด่นตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9, 2539 – 2540), หน้า 9.

[66] Robinson Jeffrey,The Laundrymen (New York : Arcode Publishing, 1996),pp.4-5.

สุรพล ไตรเวทย์[67] ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การฟอกเงิน หรือ Money Laundering คือการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้กระทำความผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ทรัพย์สินอื่นที่ได้กลายเป็นเงินสะอาดแล้ว ผู้กระทำผิดกฎหมายก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมและคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมของตนด้วย

ดังนั้น การฟอกเงินจึงหมายถึง การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานมากระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการปกปิดเปลี่ยนแปลงแปรสภาพ เพื่อปิดบังมิให้บุคคลอื่นทราบถึงที่อันมาแท้จริงหรือทำให้เข้าใจว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

2.2.1.2 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน

รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้[68]

1) การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ

การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศเป็นวิธีการที่นิยมใช้อย่างมากในประเทศที่ไม่มีระบบการควบคุม หรือตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินสดที่เข้มงวดต่อการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของธุรกิจหรือเจ้าของบัญชี รวมทั้งการรายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าค่อนข้างสูง การฝากหรือการถอนเงินกับสถาบันการเงินโดยสามารถใช้นามแฝงหรือชื่อปลอมได้ ซึ่งในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความสะดวกกับอาชญากรที่จะใช้สถาบันการเงินเหล่านี้เพื่อการฟอกเงิน

2) การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศเป็นการนำเงินสดซึ่งได้จากการกระทำความผิดพกติดตัวไปใช้จ่ายในต่างประเทศ วิธีการนี้เป็นที่นิยมใช้กันในอดีต แต่เนื่องจากปัจจุบันเงินสดที่ได้จากการกระทำความผิดมีจำนวนมากขึ้นและธุรการที่เกี่ยวข้องกับเงินสดจำนวนมากๆ อาจเป็นที่สังเกต

---

[67] สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง คำอธิบาย แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2542), หน้า 35.

[68] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : นิติสนเทศ, 2542), หน้า 63.

และถูกเพ่งเล็งง่าย ประกอบกับประเทศต่างๆ เริ่มมีมาตรการในการกำกับควบคุมดูแลการทำธุรกิจด้วยเงินสดที่เข้มงวดขึ้น รวมทั้งระบบการเงินของบางประเทศอาจจะไม่นิยมการใช้จ่ายหรือการทำธุรกิจโดยอาศัยเงินสด ดังนั้นในปัจจุบันการนำเงินสดติดตัวออกไปนอกประเทศที่ไม่เข้มงวดในการใช้เงินสดทำธุรกรรมด้านการเงินหรืออาศัยการนำเงินสดผ่านพรมแดนระหว่างประเทศโดยติดสินบนเจ้าพนักงานซึ่งเป็นการเสี่ยงอย่างมาก แต่ยังคงมีการฟอกเงินในลักษณะนี้อยู่ถึงปัจจุบัน

3) การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศ

การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศเป็นการนำเงินสดไปฝากไว้ในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวด เพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายได้เข้าไปไหลเวียนอยู่ในระบบการเงินของประเทศดังกล่าว จากนั้นก็โอนเงินกลับมาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น โดยทางโทรคมนาคม (Wire Transfer) เป็นต้น เงินที่ผิดกฎหมายก็จะแปรสภาพเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายที่ทันที วิธีการลักษณะดังกล่าวนี้มักใช้กันมากในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เข้มงวดเรื่องการนำเงินสดออกนอกประเทศ

4) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า

การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้าเป็นการจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นเพื่อทำธุรกิจ โดยมีการประกอบกิจการที่ถูกกฎหมายเพื่อใช้บังหน้าในการฟอกเงิน แต่ในความจริงแล้วมีการนำเงินที่ได้จากการกระทำที่ผิดกฎหมายเข้าไปลงทุนในกิจการดังกล่าว โดยนำผลกำไรหรือค่าตอบแทนจากกิจการดังกล่าวออกมาใช้ จึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการได้เงินมาโดยสุจริตการฟอกเงินจึงเกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการดำเนินงานของทางบริษัทหรือกิจการนั้นๆ

5) การดำเนินธุรกรรมอื่นๆ

นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีวิธีการฟอกเงินในลักษณะอื่นๆ เช่น

- การนำเงินสดไปซื้อตราสารการเงินที่เปลี่ยนมือได้ ซึ่งอาจจะไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออกตราสาร

- การซื้ออสังหาริมทรัพย์ อาทิ เช่น การซื้ออัญมณี การซื้อศิลปวัตถุ การซื้อวัตถุโบราณ พระเครื่องเป็นต้น

- การซื้อหรือขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

- การแลกเปลี่ยนเงินตรา

- การลงทุนประกอบธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถทำให้มูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้ อาทิเช่น ธุรกิจแกลอรี่ขายภาพ ธุรกิจร้านอาหาร

2.2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฟองเงินที่สำคัญมีอยู่ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory) และทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and abetting theory)[69]

2.2.2.1 ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory)

ตามหลักกฎหมายความผิดพื้นฐานของการสมคบกันกระทำความผิดทางอาญาที่มีอยู่ว่าสมาชิกในการสมคบกัน มีความรับผิดเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำของผู้ที่ร่วมสมคบกัน

Pinkerton Rule ได้วางหลักว่า[70] ผู้ร่วมสมคบกัน จะถูกถือว่าร่วมกระทำความผิดสำหรับการกระทำความผิดของผู้ที่ร่วมสมคบกับอย่างกว้างขวาง ในความหมายคือ การให้ความช่วยเหลือในการคบกันกระทำความผิด จะทำให้คณะบุคคลกลายเป็นกลุ่มบุคคลตามหลักตรรกวิทยา ก็คือ เพื่อการก่อตั้งในการตกลงและการตกลงอนุมานได้ว่านำไปสู่การสมคบกันและการสมคบกันก่อให้เกิดความรับผิดเช่นเดียวกับตัวการ

สำหรับแนวคิดเรื่องความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินนี้ยังมีแนวคิดเพิ่มเติมว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้น เมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันกระทำความผิดต่อสหรัฐหรือฉ้อฉลสหรัฐโดยถือว่าสหรัฐเป็นผู้เสียหายและเพื่อพิสูจน์ความผิดต้องแสดงให้เห็นสองประการด้วยกันดังต่อไปนี้

---

[69] ปิยพันธ์ สารากรบริรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), หน้า 52.

[70] เกษมพงษ์ โบตระกูล, กระบวนการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2544 หน้า 9.

ประการแรก บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกัน หรือตกลงกันกระทำความผิดต่อสหรัฐ หรือฉ้อฉลสหรัฐ

ประการที่สอง อย่างน้อยที่สุดผู้ที่ได้สมคบกันมีการกระทำที่แสดงออกเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการสมคบกัน

2.2.2.2 ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and abetting theory)

ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน นำมาใช้ประกอบกับการดำเนินคดีฐานฟอกเงิน เนื่องจากหากจำเลยผู้ได้กระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยเงินจำนวนดังกล่าวมาจากการค้ายาเสพติด การกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำ เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนองค์กรอาชญากรรมในการที่จะแผ่ขยายอิทธิพลและช่วยแพร่ขยายแผนองค์กรต่อไปนี้ ซึ่งกรณีนี้ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าจำเลยได้กระทำไปโดยเจตนาที่จะช่วยให้มีการจำหน่าย หรือครอบครองยาเสพติดต่อไป ซึ่งอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าจำเลยเป็นผู้สืบทอดอาชญากรรม

จากทั้งสองทฤษฎีอาจกล่าวได้ว่าการฟอกเงินเป็นการสมคบกันประกอบอาชญากรรมอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นการสมคบกันกระทำโดยใช้กระทำโดยใช้ทั้งความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และเทคโนโลยีต่างๆ เข้าช่วยเหลือสนับสนุนให้องค์กรอาชญากรรมยังคงอยู่คงอยู่ต่อไปเป็นวัฏจักร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.2.3 มาตรการริบทรัพย์สิน

มาตการการริบทรัพย์สินทางอาญาและการริบทรัพย์สินทางแพ่งมีจุดประสงค์เดียวกันที่จะมุ่งหมายเพื่อทำลายเศรษฐกิจ และตัดท่อน้ำเลี้ยงของอาชญากรที่มีทรัพย์สินเป็นแรงจูงใจในการกระทำความผิด ซึ่งกระบวนการในการดำเนินการกับทรัพย์สินของอาชญากรทั้งสองต่างเป็นอิสระจากกัน กล่าวคือ การลงโทษทางอาญาไม่เป็นเงื่อนไขให้ริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง และการริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่งก็ไม่เป็นเงื่อนไขให้ลงโทษบุคคลในคดีอาญา และเนื่องจากกระบวนการทั้งสองมีแนวความคิดพื้นฐานทางกฎหมายต่างกันจึงส่งผลให้หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่

สำคัญของกระบวนการทั้งสองมีแนวความคิดพื้นฐานทางกฎหมายต่างกันจึงส่งผลให้หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่สำคัญของกระบวนการทั้งสองประเภทต่างกัน[71] โดยมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.2.2.3.1 การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางอาญา

การดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดด้วยกระบวนการทางอาญาได้ถูกนำมาใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิด โดยมีแนวคิดมาจากหลักการและเหตุผลที่ว่า[72]

1. เพื่อปราบปรามอาชญากรรมด้วยการลงโทษทางเศรษฐกิจ (Economic sanction)อย่างรุนแรง
2. เพื่อการทำลายขบวนการก่ออาชญากรรม (Organization crime)
3. ทรัพย์สินที่ริบมาได้ถือว่าเป็นการชดเชยเงินของสังคมที่ต้องเสียไปในการปราบปรามอาชญากรรม

อนึ่ง กระบวนการริบทรัพย์ในทางอาญานี้ เป็นกระบวนการพิจารณาที่ดำเนินคดีโดยตรงต่อบุคคล (In Personam)[73] ที่กระทำความผิดอาญา โดยการฟ้องบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นจำเลยในคดี (Action In Personam) และมีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษจำเลยโดยบังคับเฉพาะทรัพย์สินของผู้ที่ถูกฟ้องเท่านั้น กระบวนการริบทรัพย์สินในทางอาญา จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการริบทรัพย์สินโดยทางศาล ดังนั้น การจะริบทรัพย์สินของจำเลยได้ ต้องพิจารณาว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาเป็นจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องจริงหรือไม่ เมื่อโจทก์พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริง ศาลจึงจะลงโทษทางอาญา คือริบทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวได้ โดยไม่พิจารณาว่าตัวทรัพย์สินมีความผิดหรือไม่ อย่างไรก็ตามการริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางอาญานี้ผูกพันกับผลใน

---

[71] สำราญ นุ่นพันธ์, การดำเนินการริบทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับสาเสพติด, (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาลัย, 2546), หน้า36,

[72] ฉัตรแก้ว นิธิอุทัย, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการริบทรัพย์, “หน้า58.

[73] วิรัช ภู่พัทธยากร, การวิเคราะห์หลักการและการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากการฉ้อราษฎร์บังหลวง : ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และร่างอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงกับกฎหมายของประเทศไทย, (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2545), หน้า41.

คดีอาญาที่บุคคลนั้นได้ก่อขึ้น ซึ่งโดยหลักแล้วคดีอาญามีข้อสันนิฐานว่า จำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าโจทก์จะพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด อีกทั้งหลักวิธีพิจารณาความมีจุดมุ่งหมายที่จะไม่ให้คนบริสุทธิ์ถูกลงโทษ ดังนั้น การที่ศาลจะพิพากษาว่าผู้ใดจะกระทำความผิด รัฐโดยเจ้าพนักงานอัยการจะต้องพิสูจน์จนสิ้นข้อสงสัย (Proof Beyond Reasonable Doubt)[74] ว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จึงจะริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางอาญาได้ ซึ่งคำพิพากษาริบทรัพย์สินดังกล่าวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการลงโทษจำเลยในคดีอาญา เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาริบทรัพย์สินนั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะต้องตกเป็นของรัฐในทันที แต่ทั้งนี้ไม่มีผลย้อนหลังไปถึงเวลาที่มีการกระทำความผิด และไม่มีผลเป็นอันเด็ดขาด ดังนั้นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงอาจยื่นคำร้องขอคัดค้านและร้องขอคืนทรัพย์สินได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture Measure) นี้จึงมิได้หมายถึง มาตรการที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แต่เป็นมาตรการริบทรัพย์สินที่มีความสัมพันธ์กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน[75] กล่าวคือ การริบทรัพย์สินทางอาญาก็เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ในมาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 35 ดังนี้

“มาตรา 32 ทรัพย์ใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

“มาตรา 33 ในการริบทรัพย์สินนอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้ใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกกระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด”

“มาตรา 34 บรรดาทรัพย์สิน

---

[74] Kelly McCle, “Federal civil forfeiture of assets: How it work and why it must” University of Bridge Law Review Association (1991): 438.

[75] ศราวุธ ไชยรัตน์, กำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดว่าด้วยป่าไม้, (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 73-74.

(1) ซึ่งได้ให้ตามความในมาตรา 143 มาตร 144 มาตรา 149 มาตรา 150 มาตรา 167 มาตรา 201 หรือมาตรา 202 หรือ

(2) ซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิดหรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิดให้ริบเสียทั้งสิน เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด”

ทรัพย์สินที่จะสามารถดำเนินการริบได้โดยใช้มาตรการทางอาญานั้นจะผูกติดกับการกระทำความผิดทางอาญา การริบทรัพย์สินทางอาญาถือเป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่งซึ่งจำเป็นต้องพิสูจน์ความผิดอาญาของจำเลยให้ได้เสียก่อนว่ามีความผิดจริงจึงจะสามารถริบทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้หากใช้มาตรการริบทรัพย์สินทางอาญามาใช้กับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ซึ่งเป็นการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม หากต้องคำนึงถึงความรับผิดอาญาของจำเลยเป็นสำคัญ กรณีที่ไม่สามารถลงโทษทางอาญาแก่จำเลยได้เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ก็จะต้องคืนทรัพย์สินให้แก่จำเลยไป อันเป็นผลให้ตัวการ หรือผู้อยู่เบื้องหลังขององค์กรอาชญากรรมซึ่งจะไม่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานในคดีอยู่แล้ว สามารถรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีอาญาและรอดพ้นจากการถูกริบทรัพย์สินอีกด้วย[76]

2.2.2.3.2 การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง

กระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งนี้มีรากฐานมาจากแนวความคิดในกฎหมายคอมมอนลอว์ที่ว่าตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับกระกระทำความผิดนั้นเองเป็นทรัพย์สินที่ผิดและต้องริบให้แก่พระเจ้า ทรัพย์สินที่ถูกดำเนินการได้นั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของบุคคลใด เนื่องจากถือกันว่าทรัพย์สินนั้นเองเป็นสิ่งผิดกฎหมายทรัพย์สินนั้นจึงมีมลทินมาตั้งแต่ที่มีการกระทำความผิด การดำเนินการกับทรัพย์สินจึงมีผลให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของรัฐมาตั้งแต่ที่มีการกระทำความผิด การโอนทรัพย์สินต่อๆ มาจึงไม่มีผล ดังนั้น ผู้รับโอนจะอ้างว่าตนได้มาโดยสุจริตไม่ได้ ซึ่งการดำเนินการกับทรัพย์สินทางแพ่งนี้ปรากฏมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในคัมภีร์ไบเบิลได้บัญญัติไว้ว่า “ถ้าวัวทำร้ายผู้ใดถึงแก่ความตาย วัวนั้นจะถูกขว้าง

[76] สุรพล ไตยเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2548, หน้า 158.

ปาด้วยหิน แล้วเจ้าของวัวจะเรียกค่าเสียหายผู้ใดมิได้[77] ซึ่งจะได้เห็นว่า แม้การกระทำของวัวจะไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับเจ้าของวัว แต่ตามคัมภีร์ก็บัญญัติให้เจ้าของวัวต้องรับผิดชอบด้วย

อนึ่ง กระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่ง แตกต่างจากกระบวนการริบทรัพย์ในทางอาญา เพื่อป้องกันไม่ให้จำเลยยกข้อต่อสู้โดยนำหลักเกณฑ์การริบทรัพย์ในทางอาญามาต่อสู้ กระบวนการริบทรัพย์สินในทางแพ่งจึงเรียกว่า การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งเป็นการดำเนินการกับทรัพย์สินที่กระทำโดยตรงเฉพาะต่อตัวทรัพย์สินที่อยู่ในอำนาจศาล[78] (In Rem) ซึ่งผู้ที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือได้ทรัพย์สินนั้นมาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยทางตรงหรือทางอ้อมจากการนำทรัพย์สินที่ได้มาโดนตรงไปเปลี่ยนสภาพก็ได้ ซึ่งกระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งนี้จะไม่มีการพิจารณาถึงความผิดของเจ้าของทรัพย์สินแต่อย่างใด[79] ดังนั้น การเริ่มฟ้องคดีจึงไม่จำต้องฟ้องบุคคลเป็นจำเลยก่อนก็สามารถเริ่มคดีจากตัวทรัพย์สินได้เลย ซึ่งประเด็นในการพิจารณาคดีกรณีริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่งนี้ คือตัวทรัพย์สิน ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของเจ้าของทรัพย์สินไม่ใช่สาระสำคัญ[80] ดังนั้น จึงต้องพิสูจน์ว่าทรัพย์สินได้ถูกนำไปใช้กระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งกระบวนการทรัพย์สินทางแพ่ง เริ่มต้นด้วยการยึดทรัพย์สินที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเหนือทรัพย์สิน (In Rem Jurisdiction) เมื่อเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นทรัพย์สินที่มิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งรัฐโดยเจ้าพนักงานอัยการเป็นผู้มีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้ามานำสืบถึงเหตุอันสมควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเองหรือของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งนี้ได้แยกส่วนจากการดำเนินการตามกฎหมายในการนำตัวบุคคลมาดำเนินคดีอาญาและไม่เป็นเงื่อนไขในการลงโทษทางอาญา[81]

---

[77] ปิยะพันธ์ สารากรบริรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2534),หน้า34.

[78] Henry Campbell Black, Black'Law Dictionary. 6th ed (St. Paul: West Pub listing Co. 1990) p.793.

[79] John Brew, "State and Federal forfeiture of property invoived in drug transaction", Dickinson Law Review 92 (Winter 1988): 463.

[80] สำราญ นุ่นพันธ์, "การดำเนินการริบทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด." หน้า 38.

[81] วิรัช ภู่พัทธยากร, การวิเคราะห์หลักการและการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากการฉ้อราษฎร์บังหลวง : ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และร่างอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงกับกฎหมายของประเทศไทย. หน้า43.

การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture Measure) เป็นมาตรการที่มุ่งเอาผิดกับตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญ (In Rem) [82] โดย In Rem หมายถึง[83]กระบวนการพิจารณาคดีที่ดำเนินการโดยตรงเฉพาะต่อตัวทรัพย์สิน และมีผลกระทบต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาล อาจกล่าวได้ว่าทรัพย์สินเป็นประธานแห่งคดี โดยทรัพย์สินจะถูกดำเนินการได้มีขอบเขตที่กว้างกว่าการริบทรัพย์สินทางอาญา กล่าวคือไม่จำเป็นต้องผูกติดกับการพิสูจน์ความผิดอาญาของจำเลยเป็นสำคัญ แต่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินที่อยู่ในรูปแบบต่างๆได้ทันที เมื่อปรากฏหลักฐานที่เชื่อได้ว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องจากการกระทำความผิดแม้ว่าจะมีการ โอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทั้งนี้รวมถึงดอกผลที่เกิดจากทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วย ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในเรื่องความหมายของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (1)[84] เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (8) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” หรือการกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย

(2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ

(3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (1) (2) หรือ (3) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

อย่างไรก็ตาม บุคคลผู้มีส่วนได้เสียสามารถโต้แย้งสิทธิได้ โดยผู้อ้างสิทธิมีภาระการพิสูจน์เพื่อหักล้างพยานหลักฐานของรัฐ ที่ได้ยื่นคำร้องขอศาลให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งศาลจะพิจารณาว่าพยานหลักฐานของฝ่ายใดมีความน่าเชื่อกว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของ

---

[82] ศราวุธ ไชยรัตน์, เรื่องเดียวกัน,หน้า74-75.

[83] Henry Campbell Blac, Black Law Dictionary, p.173.

[84] มาตรา 3 นิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” (1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

แผ่นดิน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวจะตกเป็นของรัฐโดยเด็ดขาด ดังนั้น ผู้ที่รับโอนทรัพย์สินต่อมาภายหลังจากการกระทำความผิด จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการค้ามนุษย์กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมที่เป็นปัญหาและทวีความรุนแรงอย่างยิ่งในปัจจุบันตามที่กล่าวมาแล้วว่าการค้ามนุษย์ยังมีการดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งทำให้ขยายขอบเขตได้กว้างขวางเป็นธุรกิจที่ทำรายได้มหาศาล เงินได้และทรัพย์สินที่มากมายของผู้ค้ามนุษย์ก็จะนำกลับไปหมุนลงทุนประกอบธุรกิจค้ามนุษย์อีก รวมทั้งเงินอันมหาศาลนี้ยังจะช่วยปกป้องผู้ค้ามนุษย์ให้รอดพ้นจากการบังคับใช้กฎหมายจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกหมายอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการปกปิดพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงที่จะสามารถนำตัวผู้ค้ามนุษย์มาดำเนินการตามกฎหมายได้ อีกทั้งผู้ค้ามนุษย์เองมักจะนำเงินได้มหาศาลนั้นมาลงทุนทำธุรกิจที่ถูกกฎหมาย หรือเรียกว่าการเปิดบริษัทบังหน้าเพื่อจะนำเงินที่ได้มาจากการค้ามนุษย์มาดำเนินการเข้าสู่ระบบเงินให้เหมือนกับว่าเป็นเงินหรือรายได้ที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือเรียกว่าการฟอกเงิน

ประเทศไทยเองก็ได้เห็นความสำคัญในปัญหาอาชญากรรมที่อยู่ในลักษณะองค์กรอย่างค้ามนุษย์นี้มาก และได้ออกกฎหมายเพื่อมาป้องกันและปราบปรามกับขนวนการการค้ามนุษย์ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2551 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกเลิก พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ซึ่งคุ้มครองเฉพาะการค้ามนุษย์ที่เป็นหญิงและเด็กเท่านั้น[85] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ซึ่งใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ทุกประเภทไม่จำกัดเฉพาะการค้ามนุษย์ที่เป็นหญิงและเด็ก และที่สำคัญในพระราชบัญญัตินี้เห็นความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในลักษณะองค์กร ธุรกิจการค้ามนุษย์ โดยมีบทบัญญัติตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้การกระทำความผิด

---

[85] กัมปนาท ณ วิชัย,การบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 : ศึกษากรณีการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่จะไม่ถูกดำเนินคดี,ปริญญานิพนธ์ นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552 หน้า57.

ฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ด้วย ซึ่งหมายความว่าความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดเบื้องต้นที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินซึ่งนักค้ามนุษย์นำมาฟอกในภายหลัง[86] เพื่อว่าจะเป็นเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่จะจัดการกับผู้ค้ามนุษย์ โดยใช้วิธีตัดวงจรท่อน้ำเลี้ยงทางทรัพย์สินและรายได้ของขบวนการค้ามนุษย์ โดยใช้มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินกับผู้ค้ามนุษย์ โดยกำหนดให้นำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งไปใช้ควบคู่กับการริบทรัพย์ในทางอาญา ซึ่งในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็สามารถดำเนินการตามกฎหมายอาญาได้ แต่การดำเนินการกับทรัพย์สินยังไม่เป็นผล หากเป็นมาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการกับทรัพย์สินของนักค้ามนุษย์ที่พยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายได้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งหมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำความผิดมูลฐานนั้นได้ แม้จะไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีอาญาได้ก็ตาม ซึ่งเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้กับผู้ค้ามนุษย์ในการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมายหากพิสูจน์ไม่ได้ก็จะสามารถริบทรัพย์สินนั้นให้ตกเป็นของแผ่นดิน

จากความจำเป็นในการดำเนินการกับทรัพย์สินของนักค้ามนุษย์และมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นในการจัดการกับขบวนการค้ามนุษย์นั้นจึงอาจกล่าวได้ว่ามาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาบังคับใช้กับนักค้ามนุษย์ซึ่งปัจจุบันอยู่ในรูปแบบเป็นองค์กรธุรกิจมากขึ้น แต่โดยสภาพบังคับทางอาญาของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์นั้นยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการขจัดองค์กรธุกิจมืดได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้มาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับอีกแรงหนึ่งเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 การบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในประเทศไทย

[86] กมลศักดิ์ หมื่นภักดี,การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, ปริญญานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552, หน้า67.

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มาโดยตลอด โดยได้มีการตรากฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2471 ขึ้นมาบังคับใช้เป็นฉบับแรก และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านการค้ามนุษย์ก็ยังคงปรากฏอยู่และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ประเทศชาติ เนื่องจากผู้ค้ามนุษย์ได้รับผลประโยชน์อันมาหาศาล และเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และการช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาและพิธีสารเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยจึงได้มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551ซึ่งได้กำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 โดยใช้มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมาจัดการกับทรัพย์สินของผู้ค้ามนุษย์ด้วย

2.4.1 การบังคับใช้กฎหมายกับการค้ามนุษย์ก่อนมีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

การบังคับใช้กฎหมายกับการค้ามนุษย์ก่อนมีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 นั้น ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นการกระทำความผิดอาญาและอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายไทยดังต่อไปนี้[87]

2.4.1.1 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540

พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติถึงกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงหรือเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ว่า หมายถึง[88]

---

[87] สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, <u>เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ...,</u> สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550, หน้า 8.

[88] พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 มาตรา 5.

ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจาก หรือส่งไปยังที่ใด รับ หน่วงเหนี่ยว หรือกักขัง ซึ่งหญิงหรือเด็ก หรือจัดให้หญิงหรือเด็กกระทำการ หรือยอมรับการกระทำใด เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าหญิงหรือเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

อนึ่ง เด็กที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ คือเด็กที่มีคำจำกัดความตามพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ “เด็ก” หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์[89]

ในพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดความผิดสำหรับผู้ตระเตรียมเพื่อกระทำความผิดให้ต้องระวางรับโทษเช่นเดียวกับพยายามกระทำความผิด[90] และมีความผิดฐานสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ต้องระวางรับโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ[91]

ตามพระราชบัญญัตินี้เจ้าหน้าที่มีอำนาจพิเศษดังนี้

(1) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจตราสอดส่องดูแลตามท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง สถานบริการ โรงงาน และสาธารณสถานต่าง ๆ เพื่อมิให้เกิดการกระทำความผิดฐานค้าหญิงและเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว อนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้บุคคลใดช่วยเหลือได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา[92]

(2) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้[93]

---

[89] พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 4.

[90] พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 มาตรา 6.

[91] พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 7.

[92] พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 8.

[93] พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 มาตรา 9.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(2.1) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน

(2.2) ตรวจตัวหญิงหรือเด็กที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้าหญิงและเด็ก แต่ถ้าผู้เสียหายเป็นหญิงหรือเด็กหญิงจะต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ

(2.3) ตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ แต่การตรวจค้นสถานที่ให้กระทำในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการทันทีหญิงหรือเด็กนั้น อาจถูกใช้กำลังประทุษร้าย หรือผู้กระทำผิดจะทำการโยกย้ายหรือซ่อนเร้นหญิงหรือเด็กนั้นเสียก่อน พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจค้นสถานที่ในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ที่อธิบดีกรมตำรวจมอบหมายสำหรับในเขตกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับในเขตจังหวัดอื่น

2.4.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา

การค้ามนุษย์นั้นได้มีการกระทำหลายรูปแบบ โดยลักษณะของการค้ามนุษย์นั้นถือเป็นความผิดอาญาที่อาจเข้าองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา โดยมีความผิดอาญาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) ความผิดฐานอาศัยรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี ในการดำรงชีพ ตามมาตรา 286

(2) ความผิดฐานเป็นธุระจัดหาบุคคลเพื่อการอนาจาร ตามมาตรา 282 และมาตรา 283 ซึ่งความผิดของทั้งสองมาตรานี้ แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ กระทำการจัดหา หรือหาบุคคลไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น กับอีกประการหนึ่ง คือ รับตัวบุคคลที่มีผู้จัดหาเอาไว้ หรือสนับสนุนการจัดหา และในกรณีนี้หากกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบห้าปี หรือกรณีเกินสิบห้าปี แต่ไม่เกินสิบแปดปี ก็ถือเป็นเหตุให้ได้รับโทษสูงขึ้น

(3) ความผิดฐานพาผู้อื่นไปเพื่ออนาจาร ตามมาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 ซึ่งในกรณีความผิดตามมาตราดังกล่าว จะแตกต่างจากมาตรา 282 และมาตรา 283 คือเป็นการพาไปเพื่อการอนาจารของตนมิใช่ของผู้อื่น กรณีจะเข้าองค์ประกอบของความผิดมาตราใด ต้องพิจารณาเรื่องความยินยอมและอายุด้วย

(4) ความผิดฐานรับตัว หรือเป็นธุระจัดหาบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยทุจริตตามมาตรา 312 ตรี

(5) ความผิดฐานพรากผู้เยาว์ ตามมาตรา 317 และมาตรา 318

(6) ความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ ตามมาตรา 309

(7) ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง ตามมาตรา 310

(8) ความผิดฐานจับคนลงเป็นทาส ตามมาตรา 312

(9) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามมาตรา 276 และมาตรา 277

(10) ความผิดฐานกระทำอนาจารผู้อื่น ตามมาตรา 278

(11) ความผิดต่อชีวิต ตามมาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 290 และมาตรา 291

(12) ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา 295 มาตรา 297 และมาตรา 391

(13) ความผิดฐานปลอมเอกสาร ใช้เอกสารปลอมตามมาตรา 265 มาตรา 267 และมาตรา 268

ในส่วนอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งได้นำมาใช้ในการดำเนินคดีการค้ามนุษย์นั้น เช่น เรื่องของการร้องทุกข์ การสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นหญิงในคดีเกี่ยวกับเพศ ตลอดจนการบันทึกคำร้องทุกข์ การสอบปากคำ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี การชี้ตัวบุคคล การสืบพยานล่วงหน้า การตรวจตัวผู้เสียหายที่เป็นหญิง การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นต้น เนื่องจากคดีการค้ามนุษย์จะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ดังนั้น อำนาจการสอบสวนในความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำนอกราชอาณาจักร ซึ่งในเรื่องนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการไว้ในมาตรา 20 ดังนี้

“ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย ให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนแทนก็ได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวน อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ได้

ให้พนักงานอัยการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือให้ทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน บรรดาอำนาจและหน้าที่ประการอื่นที่กฎหมายบัญญัติไว้ ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

ในกรณีที่พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน

(1) พนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ

(2) พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวน แล้วแต่กรณีเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นตามมาตรา 140 มาตรา 141 หรือมาตรา 142 ส่งพร้อมสำนวนไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้แทนรักษาการแทน”

ในกรณี “ความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร” นั้น มีข้อสังเกตว่าน่าจะได้แก่กรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 ซึ่งมาตราต่าง ๆ เหล่านี้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเป็นกรณีกระทำความผิดต่าง ๆ “นอกราชอาณาจักร” ดังนั้น จึงไม่รวมถึงกรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 วรรคสอง มาตรา 5 และมาตรา 6 เพราะแม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรแต่ประมวลกฎหมายอาญาก็ “ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร” ซึ่งคำพิพากษาฎีกาที่ 2670/2535 ก็วินิจฉัยว่า เหตุเกิดขึ้นในเรือไทยถือว่าเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักร พนักงานสอบสวนสังกัดกองปราบปราม มีอำนาจสอบสวนคดี

2.4.1.3 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2539 เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการค้าหญิงและเด็ก พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเป้าหมายในการปราบปรามตัวกลางผู้รับประโยชน์ เช่น ความผิดฐานเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือชักพาไป ซึ่งบุคคลใดเพื่อให้บุคคลนั้น กระทำการค้าประเวณี แม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม[94]และหากผู้ถูกกระทำเป็นเด็กก็จะต้องรับโทษหนักขึ้น ความผิดฐานเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี หรือเป็นผู้

[94] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 9.

ควบคุมกระทำการค้าประเวณี[95] และหากผู้ถูกค้าประเวณีเป็นเด็กก็จะต้องรับโทษหนักขึ้น ความผิดฐานโฆษณา หรือรับโฆษณา ชักชวน หรือแนะนำด้วยเอกสาร หรือสิ่งพิมพ์หรือกระทำการเผยแพร่ด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องหรือการติดต่อเพื่อการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น[96] ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง กระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกายหรือทำร้ายร่างกาย หรือขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นเพื่อข่มขืนใจให้ผู้อื่นนั้นกระทำการค้าประเวณี[97] เป็นต้น

นอกจากนี้ หากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กรู้เห็นเป็นใจ ให้มีการค้าประเวณีก็จะต้องรับโทษเช่นกัน[98] ซึ่งในกรณีดังกล่าวกฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนามีคำขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้ถอนอำนาจปกครองและแต่งตั้งผู้ปกครองแทนได้[99]

อนึ่ง ตามพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้มีให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ.[100] และมีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. จังหวัด[101] โดยคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพมีอำนาจหน้าที่ในการ[102]

(1) กำหนดนโยบายการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ค้าประเวณี

(2) ประสานแผนงาน โครงการ ระบบงาน และกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันกับส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือแผนงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[95] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 11.

[96] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 7.

[97] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 12.

[98] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 10.

[99] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 13.

[100] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 14.

[101] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 16.

[102] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 15.

(4) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และการจัดตั้งสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพของทางราชการ

(5) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

(6) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖

(7) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการวางระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานแรกรับและสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

(8) วางระเบียบเกี่ยวกับการรับตัวและดูแลผู้ถูกควบคุม

(9) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการส่งตัวบุคคลไปยังสถานแรกรับและสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการกำหนดระยะเวลาในการรับการคุ้มครอง และพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

(10) ดำเนินการอื่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้[103]

(1) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในด้านข้อมูล ทรัพยากร และการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของจังหวัด

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชนในพื้นที่ของจังหวัด

(3) พิจารณาเสนอแนะต่อ ก.ค.อ. เพื่อแก้ไขปรับปรุง หรือวางระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของจังหวัด

(4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ ก.ค.อ. มอบหมาย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ยังได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ ดังนี้[104]

---

[103] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 17.

(1) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการในเวลากลางวันและกลางคืน เพื่อตรวจตราการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) นำผู้ถูกล่อลวงหรือถูกบังคับให้ทำการค้าประเวณีซึ่งยินยอมให้นำตัวไปรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพส่งพนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินการหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการต่อไป

2.4.1.4 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการเข้ามาในราชอาณาจักรหรือออกไปนอกราชอาณาจักร และการค้ามนุษย์เองต้องเกี่ยวพันกับการย้ายถิ่นและการเข้าออกประเทศของบุคคล การค้ามนุษย์จึงเกี่ยวพันกับพระราชบัญญัตินี้กล่าวคือ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา[105] และห้ามคนต่างด้าว[106] ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามาในราชอาณาจักร[107] โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ หากฝ่าฝืนมีความผิดทางอาญา

อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฯ มาตรา 41 จะกำหนดมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามา ออกไป หรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ตาม แต่ในกรณีถ้าผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจะเป็นความผิดข้อหาใดบ้าง จะต้องพิจารณาจากการกระทำของผู้กระทำผิดเป็นกรณีไป

---

[104] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 39.

[105] พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 11.

[106] “คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย นิยามตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาตรา 4.

[107] พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 12

2.4.1.5 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้มีการตราขึ้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2542 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 เป็นกฎหมายที่มีเป้าหมายเพื่อดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่อาชญากรนำมาเข้าสู่ระบบให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกฎหมาย หรือเรียกว่าการฟอกเงิน การค้ามนุษย์เป็นธุรกิจที่มีรายได้ และโดยทั่วไปนักค้ามนุษย์ต้องนำรายได้นั้นมาฟอก ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ก็ได้มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้ หมายความว่าเมื่อมีรายได้จากการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินเท่านั้นมาตรการจัดการทรัพย์สินของกฎหมายฟอกเงินถึงสามารถดำเนินการได้ ในระยะการบังคับใช้กฎหมายกับการค้ามนุษย์ก่อนมีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 นั้นมุ่งไปทางการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณีเท่านั้น เพราะเป็นความผิดการค้ามนุษย์ลักษณะเดียวที่ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

อนึ่ง รูปแบบการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะด้านความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือการค้าหญิงและเด็กเท่านั้น มีการพัฒนาขึ้นเป็นการกระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การบังคับใช้แรงงานโดยกดขี่ทารุณ บังคับขู่เข็นให้ขอทาน การตัดอวัยวะ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบอื่น ซึ่งมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ไม่อาจดำเนินการกับการค้ามนุษย์ในรูปแบบอื่นที่ไม่เกี่ยวกับเพศได้ เนื่องจากไม่อยู่ในคำนิยามของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

จากการศึกษากฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ก่อนที่จะมีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า นักค้ามนุษย์ หรือองค์กรการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่มีอิทธิพลมีเครือข่าย

โยงใยมักไม่ถูกจับกุม ฟ้องร้องคดี และถูกลงโทษ ส่วนหนึ่งมาจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ทั้งหมดไม่สามารถเอาผิดกับผู้ค้ามนุษย์ที่กระทำในลักษณะองค์กร จากการที่ไม่ขยายผลของเจ้าพนักงานตำรวจในการสอบสวนสืบสวนตามไปถึงองค์กรอาชญากรรมที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยมักยุติเมื่อได้ตัวผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล จากการปราบปราม 88 คดีไม่ปรากฏหลักฐานที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงองค์กรอาชญากรรมได้[108] รวมถึงข้อจำกัดอุปสรรคในการรวบรวมพยานหลักฐานในต่างประเทศ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสืบพยานการดำเนินคดีในเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศ ทำให้ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผู้ถือหุ้น หรือผู้ร่วมลงทุนผู้มีอิทธิพลทางการเมือง เจ้าหน้าที่ระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถดำเนินกิจการผิดกฎหมายโดยไม่ถูกลงโทษ เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่ชี้ชัดโดยตรงที่พิสูจน์ว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ไม่ครอบคลุมถึงการค้าหญิงและเด็กที่ไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการค้าประเวณี[109] รวมทั้งก็ไม่หมายความรวมถึงการค้ามนุษย์ในรูปแบบอื่น เช่น การบังคับแรงงานชาย เป็นต้น

2.4.2 ความเป็นมาของการกำหนดความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในปัจจุบันมีการพัฒนาเป็นลักษณะองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติอีกทั้งมีรูปแบบการค้าที่หลากหลาย แต่การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในช่วงก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 อยู่ในหลักที่ว่าการดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิดใดและนำไปสู่การลงโทษจะต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำลักษณะใดเป็นความผิดและมีบทลงโทษด้วย ซึ่งต้องมีการพิจารณาร่วมกับคำจำกัดความในกฎหมาย ซึ่งกฎหมายประเทศไทยยังไม่มีการจำกัดความของ “ค้ามนุษย์” ไว้โดยตรง เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กก็ยังไม่มีการจำกัดความ “การค้าหญิงและเด็กไว้” แต่มีการบัญญัติลักษณะการกระทำ

---

[108] วันชัย รุจนวงศ์ และคณะ, รายงานวิจัย เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ(ระยะที่ 2), สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, สิงหาคม 2548, หน้า 53.

[109] ธนะชาติ ปาริยะเวทย์, “อาชญากรรมข้ามชาติ ผลกระทบต่อประเทศไทย” เครือข่ายสยามเสวนา, หน้า 26.

ความผิดฐานค้าหญิงและเด็กไว้ ซึ่งมีขอบเขตไม่ครอบคลุมการค้าชายทั้งเพื่อการค้าประเวณีและไม่ใช่เพื่อการประเวณี ส่วนกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีก็ไม่สอดคล้องกับการจัดการกับตัวกลาง ผู้ชี้ชวนหรือแนะนำในลักษณะแอบแฝงในการค้าประเวณีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาบริการเพื่อนเที่ยว การเผยแพร่ทางอินเทอร์เนตในลักษณะเดียวกับการเผยแพร่ทางสิ่งพิมพ์และมีการโฆษณาการค้าประเวณีอย่างเปิดเผย รวมทั้งไม่ครอบคลุมกับความผิดของลูกค้าผู้ใช้บริการและจะมีความผิดต้องใช้บริการในสถานที่บริการเท่านั้น ซึ่งไม่รวมถึงลูกค้าผู้ใช้บริการนอกสถานที่ที่ไม่อยู่ในข่ายของสถานที่บริการ ตลอดจนกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้การค้าประเวณีทุกประเภทเป็นความผิด[110] จากมาตรการทางกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการกับผู้ค้ามนุษย์รูปแบบอื่นๆที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้ประเทศไทยจึงได้ยกเลิกพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 โดยออกกฎหมายที่ใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์โดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และมีคำจำกัดความเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ที่ครอบคลุมการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีการบัญญัติให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย วัตถุประสงค์ก็เพื่อขยายขอบเขตการบังคับใช้มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้ครอบคลุมกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในรูปแบบอื่นด้วยไม่เพียงแต่ความผิดฐานค้ามนุษย์เฉพาะลักษณะที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กตามคำจำกัดความในความผิดมูลฐานที่บังคับใช้ก่อนการบัญญัติเพิ่มความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ และคำจำกัดความการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ วันที่ 30 มกราคม 2551 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2551จนถึงปัจจุบันนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.4.3 การบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์

หลังจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย มีผลทางกฎหมายทำให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถใช้

[110] เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้ โดยอาศัยการบังคับใช้กฎหมายทั้งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

2.4.3.1 มาตรการป้องกันและปรามปรามการฟอกเงิน

มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เริ่มใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ซึ่งจากผลบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ผ่านมาของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เป็นหน่วยงานซึ่งบังคับใช้กฎหมายที่สามารถนำมาตรการดังกล่าวดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานให้ตกแก่แผ่นดินเป็นจำนวนมากและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามาตรการดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการตัดวงจรอาชญากรรมอันเป็นความผิดมูลฐานอย่างยิ่ง[111] ซึ่งจะเห็นได้ว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้อาชญากรเกิดแรงกระตุ้นที่จะกระทำความผิดมากขึ้น มาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเน้นความสำคัญในการดำเนินการกับทรัพย์สินเหล่านี้

อนึ่ง มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า

(1)[112] เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (8) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” หรือการกระทำความผิดฐานสนับสนุนทาง

---

[111] สำนักงานกฎหมายและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, <u>เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ. ...,</u> กลุ่มงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กุมภาพันธ์ 2552 หน้า 55.

[112] มาตรา 3 นิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” (1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

การเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย

(2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ

(3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (1) (2) หรือ (3) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

โดยพระราชบัญญัตินี้ได้มีมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังนี้ คือมีการตรวจสอบธุรกรรมและหากพบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย เช่น กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นธุรกรรมที่อาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใด ที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นต้น คณะกรรมการธุรกรรมจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ส่วนกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมก็ได้ และให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กำหนดความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาและกำหนดโทษไว้ โดยมีการกำหนดความผิดฐานฟอกเงินไว้ในมาตรา 5 ไว้ดังนี้

“มาตรา 5 ดังนี้ ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน" และกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ว่าต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ[113]

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดโทษของผู้สนับสนุนการพยายามกระทำความผิดและการสมคบกันกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แตกต่างไปจากหลักตามกฎหมายอาญาโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

(1) ผู้สนับสนุน ต้องรับโทษเท่ากับผู้ฟอกเงินเอง[114]

(2) ผู้พยายามฟอกเงิน แม้ความผิดจะไม่สำเร็จ แต่จะต้องรับโทษเท่ากับฟอกเงินสำเร็จแล้ว [115]

(3) การสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องรับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้ [116]

ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะต้องได้รับโทษหนักขึ้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีอำนาจหรือหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานต่างๆ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการฟอกเงิน จึงทำให้สามารถใช้ตำแหน่งของตนเป็นทางทำให้การฟอกเงินสำเร็จ หรือแสวงหาประโยชน์อื่นใดได้ ดังนี้

(1) เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น[117]

Chulalongkorn University

---

[113] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 60.

[114] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 7.

[115] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 8.

[116] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 9.

[117] มาตรา 10 วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

(2) กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น[118]

(3) กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดร่วมในการกระทำความผิดกับบุคคลตามวรรคหนึ่งไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง[119]

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน[120] เป็นคณะกรรมการที่นายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้[121]

---

[118] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง.

[119] มาตรา11 วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

[120] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 24 บัญญัติไว้ว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะหนึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมายหรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(1) เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี

(1/1)[122] กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัตินี้และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว

(2) พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(3) วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งคืนทรัพย์สิน การเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพ และวางระเบียบเกี่ยวกับกองทุน

(4) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และวางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือระเบียบอื่นใดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนคณะกรรมการธุรกรรม[123] เป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดำเนินการ

พระราชบัญญัตินี้โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับเป็นกรรมการ และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีประธานกรรมการหรือกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งมีความจำเป็นไม่อาจมาประชุมกรรมการครั้งใด จะมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการมาประชุมแทนเฉพาะครั้งนั้นได้”

[121] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 25.

[122] มาตรา 25 (1/1) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงานและเลขาธิการ และปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานที่บังคับใช้อยู่ปัจจุบัน โดยกำหนดไว้ในหมวด 6 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในพระราชบัญญัตินี้ด้วย ดังนี้

(1) กำหนดให้มีการการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ถ้าหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใด ที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น และให้ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัด เมื่อสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมจะรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน[124]

(2) ส่วนกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน หากพนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ พนักงานอัยการก็จะแจ้งกลับระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์ให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการแล้วส่งเรื่องกลับไปให้พนักงาน

---

[123] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 32 บัญญัติไว้ว่า “คณะกรรมการธุรกรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการธุรกรรมจำนวนห้าคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการอัยการคณะละหนึ่งคน ในกรณีที่คณะกรรมการผู้มีสิทธิเสนอชื่อคณะใดไม่สามารถเสนอชื่อบุคคลในส่วนของตนเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการธุรกรรมได้ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ให้เสนอชื่อให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลอื่นที่เหมาะสมเป็นกรรมการธุรกรรมแทนการเสนอชื่อจากคณะกรรมการคณะนั้น และให้กรรมการธุรกรรมที่คณะกรรมการแต่งตั้งคัดเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการธุรกรรมคนหนึ่ง โดยให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ”

[124] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48.

อัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอ จะแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือคำชี้ขาดเป็นที่สุด[125]

(3) เมื่อพนักงานอัยการเห็นชอบแล้วยื่นคำร้องต่อศาล ศาลรับคำร้องศาลจะสั่งให้ปิดประกาศไว้ และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอก่อนศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(4) ในกรณีที่มีผู้อ้างตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องแสดงให้ศาลเห็นว่า[126]

1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

2) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ และผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่มีการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินนั้น จะต้องยื่นคำร้อง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

อนึ่ง หากไต่สวนแล้วศาลเชื่อว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินฟังไม่ขึ้นศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และข้อสันนิษฐานของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด คือ ถ้าผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต [127]

ส่วนในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ศาลจะสั่งคืนทรัพย์สินนั้น [128]

จากการศึกษามาตรการกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรม รวมทั้งมาตรการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่มีโทษทาง

---

[125] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 49.

[126] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 50.

[127] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 51.

[128] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 51/1.

อาญา กำหนดความผิดให้ผู้ที่สมคบกัน มีขั้นตอนการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยมีนิยามของ คำว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้อย่างชัดเจน หากมีผู้กระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil forfeiture) ซึ่งมีกระบวนการที่ชัดเจนและเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ความสุจริตในตัวทรัพย์ให้เป็นของผู้ที่อ้างตนเป็นเจ้าของหรือรับผลประโยชน์ในทรัพย์สิน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความผิดฐานค้ามนุษย์เกิดขึ้นเป็นเครือข่ายเกี่ยวพันกันหลายประเทศจึงเป็นการยากที่จะบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการ ยึด อายัด หรือริบทรัพย์ ได้ทั้งหมดตามมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญาได้ แม้ว่ามาตรการริบทรัพย์สินในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีขอบเขตในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ฐานค้ามนุษย์ได้กว้างกว่าการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ทั้งนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องศึกษาวิเคราะห์และกล่าวต่อไป

2.4.3.2 มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ความผิดฐานค้ามนุษย์ในปัจจุบันเป็นอาชญากรรมที่มีหลากหลายรูปแบบทั้งยังเป็นอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อน เชื่อมโยงเป็นองค์กรอาชญากรรม อีกทั้งเป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการย้ายถิ่นและด้วยลักษณะอาชญากรรมประเภทนี้ต้องเกี่ยวพันกันหลายท้องที่หรือประเทศเป็นเรื่องที่ต้องมีความร่วมมือระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และนอกประเทศในการบังคับใช้กฎหมายด้วยจึงจะสามารถดำเนินการกับกลุ่มอาชญากรเหล่านี้ได้ มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นมาตรการริบทรัพย์สินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542 ซึ่งหมายถึง หากมีการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ขึ้น จะสามารถใช้มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งตามกฎหมายฟอกเงินมาดำเนินการริบทรัพย์เพิ่มเติมจากการริบทรัพย์สินตามกฎหมายอาญาทั่วไป ซึ่งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มีดังนี้

การกำหนดถึงนิยามการค้ามนุษย์ที่มีหลากหลายรูปแบบขึ้น ทำให้ความหมายของการค้ามนุษย์กว้างขึ้นครอบคลุมการกระทำความผิดทุกรูปแบบตามคำนิยามของคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอทาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึง

กันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม[129] และยังมีการกำหนดโทษกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ถ้าเป็นการกระทำแก่คนที่อายุเกินสิบห้าปี แต่ไม่ถึงสิบแปดปีต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสองหมื่นบาทถึงสองแสนสี่หมื่นบาท และถ้าได้กระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่แปดปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนหกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท[130]

นอกจากนี้ พระราชบัญญัตินี้ยังให้อำนาจพนักเจ้าหน้าที่ไว้ดังนี้

(1) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน

(2) ตรวจตัวบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เมื่อผู้นั้นยินยอม แต่ถ้าผู้นั้นเป็นหญิงจะต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ

(3) ตรวจค้นยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีพยานหลักฐานหรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อยู่ในยานพาหนะนั้น

(4) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัด เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการค้ามนุษย์ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ พยานหลักฐานนั้นอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น หรือทำลายไปเสียก่อน หรือบุคคลนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น

แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจ ค้น จับกุม ผู้ค้ามนุษย์ได้ แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากการค้ามนุษย์ที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ขบวนการและเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผู้กระทำความผิดหลายคนเกี่ยวพันหลายพื้นที่ มีนายหน้าหลายชั้น ทำให้มีผู้ร่วมกระทำผิด ตัวการร่วมหลายคน จึงเป็นการยากที่จะบังคับใช้กฎหมายให้สามารถสืบไปถึงตัวบ่งการหรือตัวการใหญ่ได้ ทั้งนี้จากสถิติการดำเนินการกับทรัพย์สินในความผิดมูลฐานที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 จะเห็นได้ว่าบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตั้งแต่ พ.ศ.2551 ที่มีกฎหมายกำหนดความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐาน ยังไม่มีสถิติคดีค้ามนุษย์เข้าสู่กระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งตามมาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเลย ทั้งปัจจุบันนี้ประเทศไทยประสบปัญหาการค้ามนุษย์อย่างมากทั้งเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และเป็นทางผ่านของขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้การบังคับใช้

---

[129] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 4.

[130] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 52.

กฎหมายยังไม่ได้ประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย จึงส่งผลให้การจับกุมผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้เฉพาะตัวบุคคลคนเดียวและเป็นรายย่อยจึงไม่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 3

การบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ

ในการศึกษาการบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ต่างประเทศนี้ เป็นการศึกษาประเด็นดังกล่าวใน 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์ แต่ด้วยเหตุที่ประเด็นการใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ยังเป็นเรื่องใหม่ ข้อมูลเอกสารอ้างอิงในประเด็นนี้จึงมีอยู่น้อย ซึ่งนับว่าเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการศึกษากฎหมายของทั้ง 3 ประเทศ แต่อย่างไรก็ดี ประเทศที่มีข้อมูลค่อนข้างเพียงพอในการศึกษา คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้สามารถศึกษาได้ทั้งในระดับสหรัฐและกรณีศึกษาในมลรัฐเท็กซัสซึ่งประสบปัญหาการค้ามนุษย์อย่างมาก ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียและประเทศสิงคโปร์นั้น ข้อมูลเอกสารในการศึกษามีน้อย

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในการศึกษาการบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น จะมีการพิจารณาทั้งในระดับกฎหมายสหรัฐและกฎหมายมลรัฐ โดยในการพิจารณากฎหมายระดับมลรัฐจะศึกษาโดยการยกกรณีของมลรัฐเท็กซัสซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มากที่สุดในสหรัฐอเมริกาเป็นกรณีศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.1.1 กฎหมายค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกา

การค้ามนุษย์เป็นลักษณะของการค้าทาสยุคใหม่ (modern day slavery) ที่กลายเป็นปัญหาของโลกยุคใหม่ ตามรายงานของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาในปีรายงานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในปี 2008 ปรากฏข้อมูลว่า 170 ประเทศกำลังประสบปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ โดยบางประเทศเป็นประเทศต้นทางที่มีการนำมนุษย์ในประเทศนั้นออกไปค้า บางประเทศเป็นประเทศทางผ่านที่ที่มีการนำมนุษย์ไปสู่ประเทศ เป้าหมายที่มีการค้ามนุษย์และบางประเทศเป็น

ประเทศปลายทางที่มีการการค้ามนุษย์[131] ด้วยวิธีการกลไกของการฟอกเงินที่ถูกใช้โดยผู้ก่ออาชญากรรมต่างที่จะใช้วิธีการฟอกเงินต่างๆอย่างผสมผสานทั้งในระบบการเงินระหว่างประเทศและระบบการเงินภายในประเทศ ส่งผลให้ผู้เป็นอาชญากรสามารถใช้เงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ผ่านการฟอกเงินแล้วในระบบเศรษฐกิจได้อย่างไม่มีปัญหา อนึ่ง การค้ามนุษย์ (human trafficking) เป็นความผิดอาญาอย่างหนึ่งที่มีการกระทำเพื่อประโยชน์ทางการเพศหรือการบังคับใช้แรงงาน ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นเสมือนหนึ่งทาสในยุคใหม่[132]

ประวัติการค้ามนุษย์ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมีการดำเนินการค้ามนุษย์มาอย่างยาวนั้น ตั้งแต่สมัยที่ยังมีระบบทาสอยู่ แต่ต่อมาได้มีการยกเลิกระบบทาสในปี ค.ศ.1863 หลังจากนั้นได้มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม เศรษฐกิจมีการขยายตัว ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ทำให้ลักษณะการค้าทาสแบบเดิมมีการเปลี่ยนแปลงมาสู่การค้ามนุษย์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การค้ามนุษย์นั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบ เช่น การค้ามนุษย์มาเพื่อบังคับใช้แรงงาน (forced labor) การค้ามนุษย์โดยการทำงานใช้หนี้ (debt bondage) การค้ามนุษย์โดยการมีการทำหนังสือยอมตนเป็นทาส (document servitude) หรือการค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์ทางเพศ (sex trafficking) เป็นต้น โดยกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำวามผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่กลายเป็นเสมือนสินค้านั้นก็เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกทำละเมิดในด้านต่างๆมีการใช้ประโยชน์ไปในทางที่ไม่ถูกต้องเป็นจำนวนมาก ถูกจำกัดการเคลื่อนไหว และ สิทธิในความเป็นมนุษย์ถูกริดรอนไป[133]

การค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกาบ่อยครั้งมีการทำกันเป็นองค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีการทำกันเป็นโครงข่ายมีการแบ่งแยกหน้าที่ทำกัน และมีผู้ตกเป็นเหยื่อที่ถูกค้ามนุษย์จำนวนมาก[134] มูลค่าของการค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกามีประมาณ 32,000 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี เมื่อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[131] U.S. Department of state, trafficking in Persons Report 3,8,10 (2008).

[132] U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), “Human Trafficking” available at http://www.ice.gov/human-trafficing/ (5 January 2013).

[133] John T. Picarelli, “Trafficking in persons in Americas: An overview” in Shiro Okubo and Lousie Shelly (Editors), Human Security, Transnation Crime and Human Trafficking: Asian and Western Perspectives, (New York: Routledge, 2011), pp.180-181,186-187.

[134] Ibid. pp.187-188.

พิจารณาจากมูลค่าของการค้ามนุษย์ที่มีอยู่ทั้งโลก[135]ตามรายงานของกระทรวงบริการสาธารณสุขและมนุษย์ (The Department of Health and Human Services) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ระบุว่า มูลค่าของการค่ามนุษย์นั้นมีมูลค่าเป็นอันดับสองรองจากการค้ายกเสพติดในโลกทุกวันนี้[136] โดยร้อยละ 80 ของเหยื่อในการค้ามนุษย์เป็นเพศหญิง และในจำนวนดังกล่าวข้างต้นในนั้นกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเด็ก[137] เหยื่อที่ถูกค้ามนุษย์โดยส่วนมากจะถูกบังคับให้ทำงานรับใช้บ้านหรืออาศัย ร้านขนมหวาน ไร่การเกษตร และการค้าบริการทางเพศ รวมตลอดถึงการธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวเนื่องทั้งการเต้นโชว์ลามกการถ่ายภาพลามก[138]

ล่าสุดมีข้อมูลระบุว่าในช่วงเวลา 10 ปีนับจาก ปี ค.ศ. 2013 ที่ผ่านมาสถานการณ์การค้ามนุษย์เพิ่มขึ้นทั้งในระดับสหรัฐ ระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่น ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ครับการตระหนักให้เป็นปัญหาสำคัญในประเทศสหรัฐอเมริกา[139]

หน่วยงานหนึ่งของสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาดูแลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตั้งแต่ต้น คือ สำนักงานสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation (FBI)) โดยสำนักงานสืบสวนกลางได้ทำงานร่วมกับทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับสหรัฐ มลรัฐ และท้องถิ่น ที่จะสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ นอกจากนั้นสำนักงานสืบสวนกลางยังได้ร่วมกับกับองค์กรภาคเอกชนให้การช่วยเหลือแก่เหยื่อของการค้ามนุษย์อีกด้วย ทั้งนี้สำนักงานสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสิทธิพลเมือง (Civil Rights Program) ซึ่งมีเรื่องการค้ามนุษย์เป็นหนึ่งในสี่ของโครงการย่อยในโครงการสิทธิพลเมืองนี้ โดยพบว่า

---

[135] Polaris Project Releases the Dirty Dozen: State Rating on Human Trafficking Laws and Policy, Polaris Project, http://www.scribd.com/doc/39610734/8-18-10-Polaris-Press-Release-state-Ratings (last visited March 3, 2013).

[136] Office of Refugree Resettlement, An Office of the Administration for Childen & Families, Fact Sheet: Human Trafficking. U.S. Department of Health and Human Service, www.acf.hhs.gov/trafficking/about/fact_human.html (last visited March 3, 2013)

[137] Ibid.

[138] Ibid.

[139] Bradley W. Orsini, Law Enforcement Considerations for Human Trafficking, in Mary C. Burke, Human Trafficking: Interdisciplinary Perspectives, (New York: Edwards Brothers, Inc., 2003), p.185.

เรื่องการค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่พบเจออยู่ในอัตราร้อยละ 16 จากเรื่องทั้งหมดในโครงการสิทธิพลเมือง[140]

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีมาตรการกฎหมายต่อด้านการค้ามนุษย์เพื่อที่จะกำจัดการค้ามนุษย์ให้หมดสิ้นและปกป้องคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ แต่ก็มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายนี้เพราะขาดหน่วยงานระดับชาติที่จะรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายนี้โดยตรง ทำให้ขาดการรวบรวมข้อมูล

พื้นฐานที่จำเป็น ทำให้การเข้าถึงการกระทำความผิดค้ามนุษย์และการควบคุมการค้ามนุษย์กระทำได้โดยยากลำบาก[141] แต่อย่างไรก็ตามในต้นปี ค.ศ.2013 จะมีการตั้งศูนย์ในระดับชาติขึ้นมาเรียกว่า “The Human Smuggling and Trafficking Center” เพื่อเป็นที่รวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อันจะส่งเสริมให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น[142]

ในปี ค.ศ.2000 องค์กรสหประชาชาติได้มีการออกอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (The United Nations Convention Against Transnational Organized Crime) และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children) ในปีเดียวกันนั้นประเทศสหรัฐอเมริกามีการตรารัฐบัญญัติคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ค.ศ.2000 (The Trafficking Victims Protection Act) เพื่อเป้าหมายในการจำกัดการค้ามนุษย์โดยในกฎหมายนี้ได้มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการที่รัฐจะดำเนินการเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไว้ในมาตรา 108 ว่า

(1) รัฐจะกำหนดห้ามไม่ให้การค้ามนุษย์ในรูปแบบต่างๆและลงโทษการกระทำต่างๆที่เป็นการค้ามนุษย์
(2) สำหรับการกระทำความผิดต่างๆเกี่ยวกับการบังคับหลอกลวง การบีบบังคับค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์ทางเพศ หรือ กรรีที่เหยื่อการค้ามนุษย์ทางเพศเป็นเด็กเยาว์วัย หรือการค้ามนุษย์ที่

---

[140] Ibid, p.186.

[141] U.S. Department of State 2011, Trafficking in Persons Report, p.372

[142] Attorney General’s Annual Report to Congress and Assessment of U.S. Government Activities to Combat Trafficking in Persons, Fiscal Year 2009, July 2010, p.41

เป็นการข่มขืน การลักพาตัว หรือเป็นเหตุทำให้ถึงแก่ความตาย รัฐจะกำหนดความผิดที่มีบทลงโทษที่เทียบเท่ากับความผิดอาญาร้ายแรงในระดับการใช้กำลังประทุษร้ายทางเพศ

(3) สำหรับการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆเกี่ยวกับการค้ามนุษย์รัฐจะกำหนดความผิดที่มีโทษที่มีประสิทธิภาพเข้มงวดในการป้องกันและเพียงพอที่จะยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าว

(4) รัฐจะใช้มาตรการต่างๆที่เข้มงวดและยั่งยืนที่จะขจัดรูปแบบต่างๆของการค้ามนุษย์

รัฐบัญญัติคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์นี้ มีเจตนารมณ์หลักที่สำคัญ 3 ประการได้แก่ ประการแรก ป้องกันการค้ามนุษย์ที่มาจากต่างประเทศ ประการที่สอง ปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้สมารถสร้างชีวิตใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ด้วยการสนับสนุนทั้งจากระดับสหรัฐและระดับมลรัฐ ประการที่สาม ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ด้วยโทษในระดับสหรัฐที่รุนแรง[143]

รัฐบัญญัติคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ค.ศ.2000 เป็นส่วนหนึ่งกฎหมายชุดหนึ่งที่ได้มีการตราขึ้นมาเพื่อจัดการกับการละเมิดการค้ามนุษย์ในพื้นที่ต่างๆและการลักพาตัวเด็ก โดยมีการใช้มาตรการทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับภายในประเทศด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อดำเนินการสู้รบกับปัญหาการค้ามนุษย์ยุคใหม่[144] ต่อมาประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการตรากฎหมายอีกหลายฉบับเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ได้แก่

(1) The Trafficking Victims Protection Reauthorization Act of 2003

(2) The Trafficking Victims Protection Reauthorization Act of 2005

(3) The Trafficking Victims Protection Reauthorization Act of 2008

โดยบรรดากฎหมายเหล่านี้ได้ให้เครื่องมือต่างๆที่จะใช้จัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งการค้ามนุษย์ในระดับระหว่างประเทศและการค้ามนุษย์ในประเทศ กฎหมายดังกล่าวนี้ให้อำนาจ

---

[143] Office of Attorney General, The Texas Response to Human Trafficking, Report to 81 Legislature, 2008 p.4.

[144] Karen E. Bravo, “Human Trafficking: Global and National Responses to the Cries for Freedom” University of Saint Thomas Law Journal, Fall 2008 Volume 6, p.140.

หน่วยงานของสหรัฐและประธานาธิบดีแห่งสหรัฐที่จะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อประสานความร่วมมือเพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์[145]

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้มาตรการกำหนดรายงานประจำปีของกระทรวงต่างประเทศในแต่ละปี (U.S. State Department's annual Trafficking in Persons Report (TIP Report)) เพื่อจัดอันดับประเทศต่างๆที่จัดการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ หากประเทศใดไม่ดำเนินการจัดการที่ดีพอ ก็จะส่งผลให้สภาคองเกสใช้มาตรการทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อบีบบังคับให้ประเทศเหล่านั้นจำต้องเพิ่มความเอาใจใส่การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีการดำเนินการนี้ผ่านไปได้ 8 ปี นับแต่จากปี ค.ศ. 2000 ได้มีการประเมินผลมาตรการนี้สรุปได้ว่า มาตรการที่ใช้ดังกล่าวนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกาส่งผลให้ประเทศอื่นๆต้องเพิ่มระดับมาตรฐานในการจัดการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มากยิ่งขึ้น[146]

จากรายงานของกระทรวงการต่างประเทศ (Department of State) ในปี ค.ศ.2011 ในระดับสหรัฐได้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ถึง 181 คนโดยมีเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อบังคับใช้แรงงานจำนวน 32 คดี และเหยื่อการค้ามนุษย์ทางเพศ 71 คดี[147] อนึ่งจากรายงานการวิจัยพบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาการค้ามนุษย์ในระดับสหรัฐที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือการค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์ทางเพศ มีจำนวนถึงร้อยละ 46 ของการค้ามนุษย์ทั้งหมด และกระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐอเมริกาได้มีการฟ้องร้องจำเลย 360 คนที่ทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และศาลได้ลงโทษจำเลยจำนวน 238 คน ในระหว่างปี ค.ศ.2001 ถึงปี ค.ศ.2007[148]

อนึ่ง การค้ามนุษย์ ในสหรัฐอเมริกาไม่ได้มีแต่การบังคับใช้กฎหมายเฉพาะในระดับสหรัฐเท่านั้นแต่ในระดับมลรัฐ แต่ละรัฐก็มีกฎหมายที่บังคับใช้กับการค้ามนุษย์ เช่นกัน โดยมลรัฐที่มีสัดส่วนของการค้ามนุษย์มากที่สุดในสหรัฐอเมริกา คือ มลรัฐเท็กซัส โดยเมืองฮุตตันได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลาง (hub) ของการค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์ทางเพศ[149]

---

[145] U.S. Department of State, U.S. Law on Trafficking in Persons, available on http://www.state.gov/j/tip/laws/index.htm (last visited 24 February 2013)

[146] Id.

[147] U.S. Department of State 2011, Trafficking in Persons Report, p.373

[148] Clawson, et al., Human Trafficking into and Within the United States: A Review of the Literature, August 2009.

[149] "Free Our City" from Free Our City Web, available at http://freeourcity.org/ (5 January 2013).

สำหรับกฎหมายในสหรัฐอเมริกาที่บังคับใช้กับการค้ามนุษย์นั้น มีทั้งกฎหมายในระดับสหรัฐ (federal level) และกฎหมายในระดับมลรัฐของแต่ละรัฐ (state level) โดยในปัจจุบันมลรัฐมากว่าครึ่งหนึ่งของสหรัฐอเมริกามีการตรากฎหมายของมลรัฐกำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาแม้โทษนั้นจะไม่หนักเท่ากับกฎหมายที่ตราโดยสหรัฐโดยกฎหมายค้ามนุษย์นี้มีเป้าหมายที่จะป้องกันและขจัดธุรกิจค้ามนุษย์ที่แฝงตัวมาในรูปของนักท่องเที่ยวและควบคุมนายหน้าที่ชักชวนต่างชาติมาแต่งงานกับคนอเมริกัน โดยมีการกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อนด้วย

3.1.1.1 กฎหมายควบคุมการค้ามนุษย์ ในระดับสหรัฐ (Federal Law)

ใน ค.ศ.1865 รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 13 ได้กำหนดให้มีการเลิกทาส ดังนั้น ในระดับสหรัฐได้มีการตรากฎหมายควบคุมการค้ามนุษย์โดยมีกำหนดไว้ในส่วนที่ 18 ของประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐอเมริกา (Title 18 of the united States Code) มาตรา 1584 กำหนดให้การบังคับให้บุคคลต้องทำงานโดยไม่สมัครใจไม่ว่าจะโดยวิธีการบังคับอย่างใดๆหรือการทำให้ตกอยู่ในภาวะที่ต้องกลัว (คือ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลเชื่อว่าหากหลบหนีหรือไม่ยอมทำงานจะได้รับอันตราย) เป็นความผิดอาญา มาตรา 1581 กำหนดให้การบังคับให้คนต้องทำงานใช้หนี้โดยไม่สมัครใจที่จะทำ (debt servitude) เป็นความผิดอาญา

ทั้งนี้ความผิดอาญาในระดับสหรัฐฐานค้ามนุษย์นี้จะมีหน่วยงานระดับสหรัฐอเมริกาที่รับผิดชอบบังคับใช้กฎหมายนี้ได้แก่ สำนักงานสืบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (FBI) หน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง (Immigration and Custom Enforcement) และสำนักงานคดีอาญาของกระทรวงยุติธรรม (U.S. Department of Justice Civil Rights Division, Criminal Section)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อนึ่ง ในเดือนตุลาคม ค.ศ.2000 ในระดับสหรัฐยังมีการตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองเหยื่อจากความผิดฐานค้ามนุษย์ คือ The Trafficking Victims Protection Act (TVPA) of 2000 ที่มีการกำหนดความผิดจำคุกอย่างสูงสำหรับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ จัดให้มีมาตรการป้องกันและช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ตลอดจนมีการกำหนดให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในเรื่องการค้ามนุษย์ กฎหมายนี้อนุญาตผู้เป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์สามารถอยู่อาศัยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้โดยสามารถยื่นของรับใบอนุญาตในการอยู่ชั่วคราวได้ (T-Visa) ซึ่งแตกต่างจากสภาพก่อนที่จะมีการประกาศใช่กฎหมายฉบับนี้ โดยก่อนหน้านี้เหยื่อจากการค้ามนุษย์จะถูกปฏิบัติในฐานะเป็นผู้กระทำความผิดอาญาเพราะเข้าเมืองมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนั้น เหยื่อจากการค้ามนุษย์ยังถูกจัดให้สามารถเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยานของสหรัฐได้อีกด้วย (Witness Protection)[150]

ต่อมาในปี ค.ศ.2003 ได้มีการตรากฎหมายชื่อ the Trafficking Victims Protection Reauthorization Act (TVPRA) of 2003 ขึ้นมาแทนที่กฎหมาย TVPA เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมายค้ามนุษย์ โดยมีการจัดหาและจูงใจให้มีการช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ ต่อมาในเดือนธันวาคม ค.ศ.2008 ได้มีการแก้ไขกฎหมาย TVPRA โดยมีการใช้ถ้อยคำที่มีความชัดเจนในกฎหมายกำหนดให้ทั้งผู้ที่สมคบ (conspiracy) ในการค้ามนุษย์และผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการค้ามนุษย์ถือว่าเป็นผู้กระทำ ความผิด[151]

---

[150] Bradley W. Orsini, Law Enforcement Considerations for Human Trafficking, in Mary C. Burke, Human Trafficking: Interdisciplinary Perspectives, (New York: Edwards Brothers, Inc., 2003), p.189.

[151] Ibid, p.190.

เมื่อมีกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะขึ้นมา ทำให้การทำงานของ FBI มีความคล่องตัวมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติภายหลังจากมีกฎหมายค้ามนุษย์โดยเฉพาะ ปรากฏว่ามีการจับกุมดำเนินคดีการค้ามนุษย์ได้เพิ่มถึง 2 เท่าตัว จำนวนคนที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำพิพากษามีเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่านับจาก ค.ศ.2004 ถึง ค.ศ.2009 นอกจากนี้ ในปี ค.ศ.2010 เจ้าหน้าที่ภาคสนามของ FBI 56 คน ได้เข้าไปมีสืบสวนในกลุ่มที่มีการระบุว่าเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ถึงจำนวนกว่าร้อยละ 70 ของกลุ่มที่มีการระบุทั้งหมด ทั้งนี้คิดเป็นร้อยละ 60 ของคดีค้ามนุษย์ที่มีการดำเนินคดีอยู่[152]

เมื่อย้อนกลับไปพิจารณายังกฎหมายหลักของสหรัฐที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (U.S.C.) ในส่วนที่ 18 มาตรา 1586 และมาตรา 1589 – 1594 จะเห็นว่ามีความเชื่อมโยงกับกฎหมายในส่วนอื่นโดยเฉพาะมีการกำหนดไว้ในมาตรา 1594 ให้การสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เป็นความผิดด้วย แต่อย่างไรก็ดียังมีกฎหมายอื่น ๆ ปลีกย่อยอีกที่กำหนดเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ที่ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องพิจารณาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวด้วย[153]

3.1.1.2 กฎหมายควบคุมการค้ามนุษย์ในระดับมลรัฐ (States Law)

มลรัฐต่างๆในสหรัฐอเมริกากว่าครึ่งหนึ่งได้มีการตรากฎหมายกำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญา เช่น มลรัฐฟลอริด้า มีการตรากฎหมายกำหนดให้การค้ามนุษย์โดยการบังคับใช้แรงงานการค้าประเวณี การบังคับให้เป็นทาส เป็นความผิดอาญา หรือมลรัฐคอนเนคติกัต มี

[152] Ibid, p.191.

[153] Ibid, p.192.

การตรากฎหมายห้ามไม่ให้มีการบังคับใช้แรงงาน และกำหนดให้การกระทำการค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญา หรือมลรัฐวอชิงตันมีการตรากฎหมายกำหนดความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไว้เป็นการเฉพาะในปี ค.ศ.2003 หรือล่าสุดมลรัฐแคลิฟอร์เนียมีการตรากฎหมายที่ชื่อว่า “Transparency in Supply chains Act” มีเนื้อหาที่กำหนดให้ผู้ค้าปลีกเปิดเผยความพยายามในการขจัดปัญหาการใช้ทาสและการค้ามนุษย์จากโซ่อุปทานของตนโดยกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2012 บังคับใช้กับบริษัทที่ทำการค้าปลีกที่มีรายได้ต่อปีเกินกว่า 100 ล้านเหรียญทั่วโลก และมีรายได้ต่อปีในการขายในมลรัฐแคลิฟอร์เนียเกินกว่า 500,000 เหรียญ

ในมลรัฐเท็กซัสซึ่งเป็นมลรัฐที่มีการค้ามนุษย์มากที่สุดในสหรัฐอเมริกาได้มีการตรากฎหมายในหลากหลายเรื่องเพื่อควบคุมจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ กฎหมายหลักที่สำคัญได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 20 A 02 (Penal Code Ch. 20A. 02) กำหนดห้ามการค้ามนุษย์ โดยผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษในระดับความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ระดับที่ 2 (second-degree felony) และจะถูกยกระดับให้หนักขึ้นเป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ระดับที่ 1 (first-degree delony) ถ้าการกระทำความผิดนั้นเกี่ยวกับเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี หรือการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์นั้นเป็นเหตุให้มีความตายเกิดขึ้น ซึ่งกฎหมายมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ.2003

3.1.1.3 กรณีศึกษากฎหมายการค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัส

3.1.1.3.1 สถานการณ์การค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัส

การค้ามนุษย์ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมีการนำเหยื่อที่ถูกค้ามนุษย์จำนวนระหว่าง 14,500คนถึง 17,500 คนเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาในแต่ละปี โดยมีการนำเหยื่อมาจากประเทศแถบเอเชียยุโรปตะวันออก อเมริกากลางและอเมริกาใต้ เหยื่อจากการค้ามนุษย์นี้ส่วนใหญ่ถูกค้าอยู่

ภายในแต่ละมลรัฐ[154] ด้วยลักษณะของแนวชายแดนที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐเท็กซัสจึงกลายเป็นมลรัฐที่มีการค้ามนุษย์มากที่สุดจนได้การขนานนามว่าเป็น “ศูนย์กลางแห่งการค้ามนุษย์” (major hub) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 20 ของเหยื่อการค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกามีการเคลื่อนย้ายผ่านมลรัฐเท็กซัสไปสู่มลรัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา โยมีการผ่านเมืองที่สำคัญได้แก่เมืองเอลพาสโซ่ (El Paso) เมืองซานแอนโตนีโอ (San Antonio) และเมืองฮุตตันอยู่ในบัญชีเขตที่มีการค้ามนุษย์อย่างแรง (most intense trafficking jurisdiction)[155] คนอเมริกันโดยทั่วไปไม่ตระหนักถึงปัญหาการค้ามนุษย์เท่ากับคนเท็กซัสที่เผชิญกับปัญหาการค้ามนุษย์ ดังนั้นการดำเนินการเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในระดับสหรัฐจึงไม่เข้มข้นเท่ากับการดำเนินการของมลรัฐเท็กซัสที่เผชิญกับปัญหาการค้ามนุษย์โดยตรง[156]

3.1.1.3.2 การประสานความร่วมมือของหน่วยงานในระดับสหรัฐ มลรัฐ และท้องถิ่นเพื่อจัดการกับการค้ามนุษย์

ดังที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ว่า รัฐบัญญัติคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ค.ศ.2000 เป็นกฎหมายหลักที่สหรัฐใช้ในการดำเนินการกับปัญหาการค้ามนุษย์โดยกฎหมายนี้กำหนดมาตรการต่างๆที่ใช้กับกรณีมีการค้ามนุษย์ รัฐบัญญัติคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ยังได้ให้อำนาจที่จะมีการเพิ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

[154] Attorney General of Taxas Greg Abbott, Attorney General Convenes Human Tafficking Prevention, p.11.

[155] Office of the Attorney General, The Texas Response to Human Trafficking, Report to 81 Legislature, 2008, p.10.

[156] Stephanie Richard, “State Legislation and Human Trafficking,: Helpful or Harmful?” Journal of Law Reform, University of Michigan, Vol 38 (2005), p.447.

งบประมาณสำหรับการสืบสวนและการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์[157] มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายนี้จำนวนมาก มลรัฐจึงได้มีการรวบศูนย์หน่วยงานนี้ไว้ในชื่อศูนย์ป้องกันการค้ามนุษย์แห่งเท็กซัส (The Texas Human Trafficking Prevention Task Force) เพื่อทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบของการนำกฎหมายระดับสหรัฐมาปรับใช้ร่วมกันกับกฎหมายระดับมลรัฐ ตลอดจนกฎหมายท้องถิ่น เพื่อจัดการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการและดำเนินคดีกับกาค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่[158]

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐบัญญัติคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ค.ศ. 2000 รัฐบาลกลางแห่งสหรัฐอเมริกาได้จัดตั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินโดยออกทุนก่อตั้งให้ถึง 42 หน่วยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้เกิดผลอย่างจริงจังเป็นรูปธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา[159] ในปี ค.ศ. 2004 หน่วยงานสนับสนุนงานยุติธรรม (The Bureau of Justice Assistance) ของกระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา ได้สร้างมาตรการจูงใจในการให้มีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีการให้งบประมาณเป็นก้อนเป็นรางวัลจูงใจให้แก่หน่วยงานที่มีการบังคับใช้กฎหมายกับการค้ามนุษย์ที่เห็นผล[160] ในมลรัฐเท็กซัสมีหน่วยงานสนับสนุนงานยุติธรรมของสหรัฐตั้งอยู่ถึง 5 หน่วยใน 5 เมือง ได้แก่ เมืองออสติน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[157] Office of the Attorney General, The Texas Response to Human Trafficking ,Report to 81 Legislature, 2008, p.5.

[158] Amy Farrell et., Understanding and Improving Law Enforcement Responses to Human Trafficking, N.E.U.I. on Race and Justice, (June 2008), pp. 3-9,

[159] Office of the Attorney General, The Texas Response to Human Trafficking, Report to 81 Legislature, 2008 p.5.

[160] Ibid, p.6.

เมืองดาลัส/ฟอต์เวิสต์ เมืองเอลพาสโซ เมืองฮุตตัน และเมืองซานโตนิโอ[161] โดยในหน่วยสนับสนุนงานยุติธรรมนี้จะมีผู้แทนของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระดับสหรัฐ มลรัฐ และท้องถิ่น มาประจำอยู่ ตัวอ่างหน่วยงานของรัฐที่ส่งผู้แทนเข้ามาประจำอยู่ในหน่วยงานสนับสนุนงานยุติธรรมนี้ เช่น สำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (Federal Bureau of Investigation, FBI) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและตรวจสินค้า (Immigrations and Customs Enforcement, ICE) สำนักงานอัยการ (the U.S. Attorney's Office) หน่วยงานสนับสนุนการยุติธรรมที่ให้การสนับสนุนนี้นับว่าได้ทำหน้าที่ผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ผ่านกระบวนการให้การสนับสนุนด้านการเงินและการประสานงานให้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเห็นได้จากความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัส[162]

3.1.1.3.3 การตรากฎหมายของมลรัฐเท็กซัสเพื่อดำเนินการกับการค้ามนุษย์

มลรัฐเท็กซัสได้มีการเพิ่มระดับความเอาจริงเอาจังกับปัญหาการค้ามนุษย์ในปี ค.ศ. 2003 ซึ่งสภาของมลรัฐเท็กซัสได้ตรากฎหมายกำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญา (House Bill 2096) โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเข้าไปในประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐเท็กซัสในหมวดที่ 2-A (The Texas Penal Code, Chapter 20A) มาตรา 20A.02(a) ที่มีการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน กำหนดไว้ว่าบุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาเมื่อ (1) ขนส่งบุคคลอื่นด้วยเจตนาหรือรู้ว่าการขนส่งบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หรือ (2) ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วน

[161] Ibid.

[162] Ibid, p.4.

ร่วมที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ (1) ข้างต้น รวมถึงการได้รับประโยชน์จากแรงงานหรือบริการจากบุคคลที่ถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

ผลจากการที่กระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐได้ผลักดันสนับสนุนให้แต่ละมลรัฐเอาจริงเอาจังกับปัญหาการค้ามนุษย์ ในปี ค.ศ.2007 สภานิติบัญญัติของมลรัฐเท็กซัสได้ให้ความเห็นชอบกฎหมายที่เรียกชื่อว่า The House Bill 1121, Senate Bill 11 และ SCR 90 ซึ่งกฎหมายนี้ได้กำหนดให้สำนักงานอัยการแห่งมลรัฐ (The Attorney General's Office, OAG) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เพื่อหามาตรการของมลรัฐที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการกับปัญหาการค้ามนุษย์และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในระดับมลรัฐ[163] ต่อมาในปี ค.ศ.2008 สำนักงานอัยการแห่งมลรัฐได้ดำเนินการจัดทำรายงานแล้วเสร็จตามที่ได้รับการมอบหมาย ประกอบไปด้วยผลการศึกษาถึง 57 หน้าโดยใช้ชื่อว่ารายงานว่า "การตอบโต้การค้ามนุษย์ของมลรัฐเท็กซัส" The Texas Response to Human Trafficking) โดยในรายงานฉบับนี้สำนักอัยการแห่งมลรัฐได้มีข้อเสนอจำนวน 32 ข้อโดยมีการแยกให้ข้อมูลเสนอตามสิ่งที่รายงานค้นพบ โดยตัวรายงานได้สรุปข้อค้นพบที่สำคัญในปัญหาการบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัสในประเด็นใหญ่ๆดังนี้

(1) กฎหมายค้ามนุษย์ของมลรัฐเท็กซัสไม่สามารถบังคับใช้กับการค้าที่แพร่หลายในมลรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐบาลในระดับสหรัฐได้สนับสนุนให้มลรัฐตรากฎหมายที่ใช้ต่อสู้กับปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีการเสนอกฎหมายเอกรูป (model law) เพื่อเป็นตัวอย่างให้มลรัฐนำไปพิจารณาเป็นกฎหมายภายในมลรัฐด้วยมาตรการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ เพื่อให้เกิด

---

[163] Office of the Attorney General, The Texas Response to Human Trafficking, Report to 81 Legislature, 2008 pp.3,9.

หลักประกนว่าทั้งกฎหมายสหรัฐและกฎหมายมลรัฐได้ให้ความคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ในระดับเดียวกันในทุกขั้นตอน อัยการแห่งมลรัฐสามารถนำตัวผู้กระทำผิดในฐานค้ามนุษย์ที่เป็นการค้ามนุษย์เป็นการค้าบริการผู้เยาว์ขึ้นสู่การพิจารณาคดีได้โดยไม่จำต้องพิสูจน์ว่ามีการบังคับข่มขู่ (force) การหลอกลวง (fraud) หรือการบีบบังคับ (coercion) ทั้งนี้เพราะในความผิดอาญาในระดับสหรัฐนั้นองค์ประกอบความผิดในเรื่องการบังคับข่มขู่ การหลอกลวง หรือ การบีบีบังคับไม่จำต้องมีการพิสูจน์หากเป็นคดีเกี่ยวกับผู้เยาว์[164]

สำนักงานอัยการแห่งมลรัฐไม่อาจระบุจำนวนคดีที่ไม่มีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ตามกฎหมายการค้ามนุษย์ในปัจจุบันได้ คดีจำนวนมากเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่มีการระบุว่าเป็นคดีการค้ามนุษย์เพราะเกี่ยวเนื่องกับการละเมิดกฎหมายหลายเรื่อง บางคดีผู้กระทำความผิดต่อรองคำรับสารภาพ(plea bargain) ทำให้คดีเช่นนี้ถูกจัดประเภทในคดีอื่น เหยื่อที่ถูกค้ามนุษย์จำนวนมากอยู่ด้วยความกลัวเหน้าที่มลรัฐและหรือผู้ค้ามนุษย์มาเป็นประจักษ์พยานในคดี นอกจากนั้น อัยการยังมีการตีความกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่แตกต่างกัน อัยการในท้องถิ่นเห็นว่ากฎหมายของมลรับในความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีความยากที่จะบังคับใช้ เพราะมีการกำหนดให้ต้องมีการพิสูจน์ให้เห็นถึงการบังคับขู่ การหลอกลวง หรือการบีบีบังคับในขณะที่การปรับใช้กฎหมายเรื่องอื่นกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีความสะดวกและได้ผลในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่า[165]

ในข้อค้นพบนี้มีข้อเสนอว่า

1) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายสำหรับการค้ามนุษย์ที่เป็นการค้าทางเพศในกรณีที่เหยื่อเป็นผู้เยาว์ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ให้เป็นความผิดอาญาในตัวเอง (per se) โดยไม่

[164] Ibid, p.34.

[165] Ibid, pp.34-35.

จำต้องพิสูจน์ว่ามีการข่มขู่ การหลอกลวง หรือการบีบบังคับ ซึ่งหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามที่เสนอนี้ จะช่วยทำให้การดำเนินคดีการค้ามนุษย์ที่เป็นผู้เยาว์เพื่อประโยชน์ทางเพศ อัยการไม่จำต้องพิสูจน์ถึงการข่มขู่ การหลอกลวง หรือการบีบบังคับ อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพ[166]

2) ควรจัดให้มีการประชุมเจ้าพนักงานสอบสวนและอัยการที่เกี่ยวข้องกับคดีการค้ามนุษย์ เพื่อกำหนดแนวทางที่ดีที่สุดที่จะดำเนินการภายใต้กฎหมาย และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ามนุษย์[167]
3) พิจารณาข้อแนะนำจากคณะกรรมาธิการเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของสภาผู้แทนมลรัฐเกี่ยวกับการค้ามนุษย์[168]

(2) กฎหมายของมลรัฐเท็กซัสจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้มีความเข้มแข็งในการดำเนินคดีค้ามนุษย์และให้มีมาตรการที่จำเป็นสำหรับการคุ้มครองเหยื่อที่เกิดจากการค้ามนุษย์

ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในมลรัฐเท็กซัสจะได้ดำเนินคดีในข้อหาค้ามนุษย์ที่เป็นการบังคับกฎหมายระดับสหรัฐอย่างต่อเนื่อง แต่กรอบความการทำงานนี้จำต้องให้มีการดำเนินคดีการค้ามนุษย์ตามกฎหมายภายในของมลรัฐด้วยอย่างไร้รอยต่อ อัยการของมลรัฐไม่ควรที่จะห้ามไม่ให้เหยื่อที่เป็นผู้ถูกกระทำในความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่เป็นชาวต่างชาติที่จะเข้าถือประโยชน์หรือการคุ้มครองที่มีการให้โดยรัฐบาลในระดับสหรัฐ อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบความผิดของการค้ามนุษย์ในระดับมลรัฐจะต้องมีการปรับปรุงใหม่ประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้โดยกฎหมายในระดับสหรัฐ กฎหมายทั้งในระดับสหรัฐและมลรัฐจักต้องมีการปรับใช้ให้สอดคล้องต้องกันเพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์เพื่อดำเนินคดีในฐานการค้าค้ามนุษย์ ถ้าอัยการได้รับการสนับสนุนให้มี

---

[166] Ibid, p.35.

[167] Ibid.

[168] Ibid.

การใช้กฎหมายมลรัฐเพื่อดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์และจัดการยุติการค้ามนุษย์ การบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์จะมีประสิทธิภาพ เพื่อดำเนินการดังกล่าวนี้ กฎหมายของมลรัฐเท็กซัสจะต้องมีการแก้ไขตามประเด็นต่างๆดังจะกล่าวต่อไปนี้[169]

(2.1) การลดทัวร์ที่มาเพื่อการค้าบริการทางเพศโดยเด็กเป็นกุญแจสำคัญที่จะลดความต้องการสำหรับการค้ามนุษย์เพื่อกิจกรรมทางเพศ

ทัวร์จัดขึ้นเพื่อใช้บริการทางเพศเด็ก (child sex tourism) เป็นปัญหาระหว่างประเทศและเป็นการเติมเชื้อแห่งความต้องการในการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็กเพื่อ กิจกรรมทางเพศ มีการจัดทัวร์เพื่อท่องเที่ยวในต่างประเทศเพื่อใช้บริการทางเพศจากเด็ก ผู้ประกอบกิจการทัวร์เพื่อท่องเที่ยวในต่างประเทศเพื่อใช้บริการทางเพศจากเด็ก ผู้ประกอบกิจการทัวร์จะจัดทัวร์เพื่อนำลูกทัวร์ไปท่องเที่ยวในต่างประเทศโดยมีการเชิญชวนที่ชัดเจนว้เป็นทัวร์เพื่อร่วมกิจกรรมทางเพศกับเด็ก ในกฎมายระดับสหรัฐกำหนดให้การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นความผิดตามกฎหมายสหรัฐ และได้มีการสนับสนุนให้มลรัฐกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดในกฎหมายมลรัฐด้วย แต่ในมลรัฐเท็กซัสไม่ได้มีการกำหนดให้ต้องมีการได้รับอนุญาตในการประกอบกิจการทัวร์ ดังนั้น หากมีการจัดทัวร์เพื่อใช้บริการทางเพศเด็กในประเทศ อัยการก็ไม่อาจดำเนินคดีกับผู้จัดการทัวร์ที่รับรู้ถึงการพาทัวร์ไปเพื่อกิจกรรมทางเพศกับเด็กในต่างประเทศได้[170]

ในค.ศ. 2007 มลรัฐวอชิงตันได้มีการตรากฎหมายห้ามการโฆษณาการท่องเที่ยวเพื่อเป้าหมายกิจกรรมทางเพศกับผู้เยาว์ โดยถือว่าเป็นความผิดอาญาถ้าบุคคลใดรู้ว่าการเขาหรือเสนอขายการบริการทัวร์ที่ดำเนินการเพื่อมุ่งหมายที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศกับผู้เยาว์

---

[169] Ibid.

[170] Ibid, p.36.

นอกจากนั้น มลรัฐฮาวายและมลรัฐนิวยอร์คยังได้มีการตรากฎหมายในทำนองเดียวกับมลรัฐวอชิงตัน ในขณะที่มลรัฐเท็กซัสไม่มีกฎหมายที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น อัยการแห่งมลรัฐเท็กซัสจึงขาดบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยเฉพาะที่จะเอาผิดกับบริษัททท่องเที่ยวที่จัดให้มีการทัวร์ต่างประเทศเพื่อกิจกรรมทางเพศกับผู้เยาว์[171]

เด็กในมลรัฐเท็กซัส ในประเทศสหรัฐ และในโลกจึงกลายเป็นสิ่งที่มีค่าในสายตาของนักล่า และอาชญากรผู้ได้รับประโยชน์จากการค้าบริการทางเพศกับผู้เยาว์ กฎหมายของมลรัฐที่ใช้อยู่ไม่ได้กำหนดให้การจัดการท่องเยาว์ต่างประเทศเพื่อกิจกรรมทางเพศกับผู้เยาว์เป็นความผิดอาญา ดังนั้นอัยการมลรัฐเท็กซัสจึงไม่มีอำนาจที่จะไปดำเนินคดีกับการกระทำดังกล่าวได้[172]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอว่า

1) กำหนดให้การจัดทัวร์เพื่อการใช้บริการทางเพศผู้เยาว์ (child sex tourism) เป็นความผิดอาญาในมลรัฐเท็กซัส[173]
2) ห้ามไม่ให้มาการโฆษณาหรือดำเนินการจัดทัวร์เพื่อการใช้บริการทางเพศผู้เยาว์[174]
3) ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพระหว่างมลรัฐเท็กซัสกับรัฐบาลของประเทศเม็กซิโกและมลรัฐของประเทศเม็กซิโกที่มีแนวชายแดนติดกับมลรัฐเท็กซัส ตลอดจนประเทศอื่นๆ เพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์โดยทั่วไปและการจัดทัวร์เพื่อการใช้บริการทางเพศผู้เยาว์[175]

CHULALONGKORN UNIVERSITY

---

[171] Ibid.

[172] Ibid.

[173] Ibid.

[174] Ibid.

[175] Ibid.

(2.2) มลรัฐเท็กซัสขาดกฎหมายห้ามไม่ให้มีการขนส่งเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในมลรัฐไม่สมารถดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่เคลื่อนย้ายเหยื่อการค้ามนุษย์จากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

กฎหมายปัจจุบันของมลรัฐเท็กซัสที่กำหนดให้การขนส่งเป็นความผิดกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 20.05 มุ่งเป้าหมายไปที่ผู้กระทำความผิดซึ่งขนส่งส่งบุคคลด้วยวิธีการที่จะเป็นอันตรายต่อบุคคลที่มีการขนส่งนั้น อันทำให้ความเสี่ยงในการที่จะได้รับอันตรายแก่กายหรือชีวิตจากการขนส่งนั้นเป็นองค์ประกอบความผิดอาญาที่สำคัญ ดังนั้น องค์กรประกอบความผิดเกี่ยวกับอันตรายแก่กายหรือชีวิตจากการขนส่งควรได้รับการแก้ไขยกเลิกไป เพื่อให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายสมารถที่จะใช้ความผิดฐานขนส่งเหยื่อค้ามนุษย์จัดการกับผู้กระทำความผิดได้ โดยพยานหลักฐานที่จะใช้พิสูจน์ว่ามีการขนส่งเหยื่อการค้ามนุษย์ เช่น ใบเสร็จค่าพักโรงแรม สำเนาการใช้บัตรเครดิต และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องเป็นต้น[176]

เพื่อทำให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับการขนส่งเหยื่อการค้ามนุษย์สามารถดำเนินการได้ ควรที่จะมีการนิยามการขนส่งเหยื่อการค้ามนุษย์ว่า (1) การเคลื่อนย้ายจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งหรือ (2) การจัดการให้การเคลื่อนย้ายจากสถานที่ไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งบุคคลเพื่อประโยชน์ทางการเงิน ส่วนองค์ประกอบความผิดอื่นที่กำหนดว่าผู้ต้องสงสัยจะต้องมีเจตนาที่จะปกปิดการกระทำที่เป็นความผิดควรจักต้องมีการแก้ไขยกเลิกไป โดยกฎหมายนี้จำเป็นที่จะต้องมีการแสดงให้เห็นว่าการขนส่งเหยื่อการค้ามนุษย์นั้นโดยสภาพก็เป็นไปเพื่อนำเหยื่อการค้ามนุษย์นั้นไปใช้แรงงานหรือบริการ[177]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอว่า

---

[176] Ibid.

[177] Ibid.

1) แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐเพื่อให้สามารถดำเนินคดีกับการค้ามนุษย์ได้โดยสะดวก[178]

2) แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐมาตรา 20.05 เพื่อตัดองค์ประกอบความผิดของการขนส่งเหยื่อจากการค้ามนุษย์ที่ว่าจะต้องทำให้เหยื่อนั้นตกอยู่ในอันตรายแก่กายหรือชีวิต[179]

(2.3) การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์บ่อยครั้งที่มีการดำเนินคดีในข้อหาอื่นที่มีอัตราโทษที่ต่ำกว่ากำหนดไว้สำหรับความผิดฐานค้ามนุษย์

ผลการวิจัยทำให้เห็นว่าความผิดฐานค้ามนุษย์นั้นมิใช่ข้อหาที่จะดำเนินคดีเสมอไปในระดับมลรัฐ และอัยการมักจะใช้ข้อหาอื่นตามประมวลกฎหมายอาญาแห่งมลรัฐเท็กซัสดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์โดยมีการนำข้อหาต่างๆที่มีอัตราโทษต่ำไล่ดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์ไปจนถึงความผิดที่มีอัตราโทษสูงให้ในทางปฏิบัติแม้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ถูกจับกุม แต่ก็ปรากฏว่าถูกถูกดำเนินคดีโดยการตั้งข้อหาในความผิดฐานอื่น เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศกับผู้เยาว์ เป็นต้น ในขณะที่อัตราโทษของความผิดฐานค้ามนุษย์นั้นเป็นความผิดที่ร้ายแรงมีอัตราโทษสูง จึงควรที่จะต้องมีการบังคับใช้ความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างจริงจังโดยเฉพาะเมื่อข้อเท็จจริงแห่งการกระทำเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ที่มีหลักฐานเพียงพอ[180]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอว่า

---

[178] Ibid.

[179] Ibid

[180] Ibid. p.37.

1) ศึกษาขอบเขตของทาสำหรับการฝ่าฝืนความผิดฐานอื่นที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความผิดฐานค้ามนุษย์ที่มีการกำหนดไว้[181]
2) ควรมีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอายาของมลรัฐเพื่อให้เปิดโอกาสสำหรับให้มีการบังคับใช้ความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นได้โดยสะดวก[182]
3) พิจารราข้อแนะนำจากคระกรรมาธิการเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของสภาผู้แทนมลรัฐเกี่ยวกับการค้ามนุษย์[183]

(2.4) ในช่วงที่ผ่านมาหลายปี การยึดและริบทรัพย์สินเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย

เจ้าหน้าที่รัฐที่บังคับใช้กฎหมายการยึดและริบทรัพย์สินเป็นเครื่องมือในการจัดการกับองค์กรอาชญากรรม และที่สำคัญ คือเจ้าหน้าที่รัฐที่บังคับใช้กฎหมายสามารถแปลงทรัพย์สินที่ยึดและริบทรัพย์ได้นั้นเป็นเงินทุนเพื่อใช้ในการสอบสวนและดำเนินคดี องค์กรอาชญากรรมนั้นมักจะมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการค้ามนุษย์ การค้ามนุษย์นั้นสามารถสร้างผลกำไรได้ไม่น้อยไปกว่าการค้ายาเสพติดหรือการค้ามนุษย์ การค้ามนุษย์มักจะมีการเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ มีการโอนถ่ายเงินจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะโอนไปยังประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเงินที่ไม่เข้มงวด[184]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอว่า

1) ดำเนินการให้ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้อยู่ในฐานความผิดที่สามารถดำเนินการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาแห่งมลรัฐเท็กซัส[185]

---

[181] Ibid.

[182] Ibid.

[183] Ibid.

[184] Ibid.

[185] Ibid.

2) ควรมีการดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแห่งมลรัฐเท็กซัสส่วนที่ 59 ที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาเพื่อที่จะให้สามารถจัดสรรทรัพย์สินที่ได้จากการยึดทรัพย์มาใช้อย่างเหมาะสม เช่น ใช้เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ เป็นต้น[186]

(2.5) ไม่มีกฎหมายให้อำนาจที่จะดำเนินการกับองค์กรธุรกิจที่ใช้แรงงานหรือบริการที่มีการตัดสินว่าค้ามนุษย์อย่างเด็ดขาด

กิจการธุรกิจจำนวนหนึ่งในมลรัฐเท็กซัสมีความชัดเจนว่าอาจรู้และเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ โดยเป็นผู้ที่บังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งเมื่อมีการดำเนินคดีกับธุรกิจนั้นเกี่ยวกับความผิดฐานการค้ามนุษย์ธุรกิจนั้นตามกฎหมายของมลรัฐเท็กซัสในปัจจุบันยังคงสามารถประกอบกิจการต่อไปได้ โดยถ้าบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุม (controlling person) ดำเนินการขององค์กรธุรกิจได้ตัดสินว่ากระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ องค์กรธุรกิจนั้นอาจได้รับการอนุมัติให้มีการปรับปรุงโครงสร้างธุรกิจหรือเข้าสู่กระบวนการล้มละลายเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดในโทษปรับทางอาญา[187]

ในปัจจุบันไม่มีกลไกใดที่จะให้มีการแจ้งไปยังเลขาธิการมลรัฐ (Secretary of State's Office หรือบางครั้งมีการแปลว่า "กระทรวงมหาดไทย") เกี่ยวกับคำตัดสินสุดท้ายของคดีค้ามนุษย์ทั้งๆที่ในปัจจุบันกฎหมายก็ให้อำนาจเลขาธิการมลรัฐที่จะสั่งให้มีการยุบหรือปรับโครงสร้างขององค์กรธุรกิจได้ในกรณีที่องค์ธุรกิจนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา[188]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอว่า

1) ควรมีการแก้ไขกฎหมายของเท็กซัสให้องค์กรธุรกิจที่บุคคลที่มีอำนาจในการควบคุมหรือบุคคลที่ทำการเพื่อธุรกิจนั้น ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานค้ามนุษย์ องค์กรธุรกิจจักต้องรับผิดในโทษทางอาญาด้วย[189]

---

[186] Ibid.

[187] Ibid.

[188] Ibid, p.39.

[189] Ibid.

2) กำหนดนิยามศัพท์คำว่า “ผู้มีอำนาจควบคุม” (controlling person) ดำเนินการองค์กรธุรกิจเกี่ยวกับการค้ามนุษย์[190]

3) กำหนดให้อัยการต้องมีการแจ้งไปยังเลขาธิการมลรัฐภายใน 30 นับแต่มีคำตัดสินอันถึงที่สุดในคดีมนุษย์[191]

4) ถ้าองค์กรธุรกิจถูกยุบเลิกเพราะเหตุเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ มลรัฐจะต้องเพิกถอนใบอนุญาตต่างๆที่มีการอนุญาตไปแล้วจากหน่วยงานต่างๆของมลรัฐตลอดจนทรัพย์สินขององค์กรที่ถูกยุบนั้นจะต้องถูกยึดด้วย[192]

(2.6) มลรัฐเท็กซัสไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดค้ามนุษย์ต้องรับผิดทางแพ่ง

ปัจจุบัน มีเพียงความรับผิดทางอาญาและการเยียวยาเท่านั้นสำหรับการค้ามนุษย์ในมลรัฐเท็กซัสจึงควรที่จะต้องให้ความรับผิดนี้ขยายไปถึงความรับผิดทางแพ่งหรือการเยียวยาทางแพ่งด้วย กฎหมายควรให้อำนาจแก่มลรัฐหรือเหยื่อผู้เสียหายที่จะต้องฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการบาดเจ็บจากการกระทำความผิดอาญาค้ามนุษย์[193]

ในมลรัฐอาริโซน่า เมื่ออัยการดำเนินคดีอาญาฐานค้ามนุษย์ ก็มีกฎหมายให้อำนาจในการเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้ด้วย หรือผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ก็สามารถเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้โดยกฎหมายของมลรัฐอาริโซน่าจะกำหนดเป็นหลักไว้ว่า บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาต่างๆสามารถเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้ด้วย มลรัฐอาริโซน่าประสบความสำเร็จของการกำหนดให้ต้องมีความรับผิดทางแพ่งด้วย เพราะทำให้องค์กรอาชญากรรมที่กระทำความผิดค้ามนุษย์ต้องรับผิดทางแพ่ง ทำให้เป้าหมายในการกระทำความผิดเพื่อสะสมทรัพย์สินม่สามารถบรรลุผลได้[194]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[190] Ibid

[191] Ibid.

[192] Ibid.

[193] Ibid.

[194] Ibid. pp.39-40.

กฎหมายของมลรัฐอาริโซน่านั้นกำหนดให้มีการเรียกค่าเสียหายได้ถึง 3 ส่วนสำคัญ สำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์คือ ความเสียหายต่อเหยื่อที่ถูกกระทำค้ามนุษย์ ค่าธรรมเนียมศาล และค่าธรรมเนียมอัยการ นอกจากนั้นยังให้มีการยึดทรัพย์ของผู้กระทำความผิดเพื่อใช้ในการชำระค่าเสียหายด้วย ทั้งนี้กฎหมายนี้กำหนดอายุความในการเรียกร้องค่าเสียหายไว้ยาวถึง 7 ปี โดยมีมาตรฐานในการพิสูจน์พยานหลักฐานในหลัก พยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากกว่า (preponderance of evidence) เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของมลรัฐเท็กซัสในความรับผิดทางแพ่ง พบว่า มีการกำหนดอายุความไว้เพียง 5 ปี สำหรับความผิดฐานข่มขืน (sexual assault) การกระทำความผิดทางเพศที่ต่อเนื่องที่กระทำต่อเด็กหรือผู้เยาว์อนึ่ง ความรับผิดทางแพ่งในกรรีมีกระทำความผิดค้ามนุษย์ที่เรียกร้องต่อผู้กระทำความผิด จะต้องไม่ตัดการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายมลรัฐและกฎหมายสหรัฐ นอกจากนั้น ค่าเสียหายทางแพ่งที่มีการเรียกร้องนี้จะต้องเป็นเพียงส่วนเสริมเพิ่มเติมเท่านั้น แต่ไม่ถือว่าเป็นการเยียวยาความเสียหายทั้งหมด[195]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอว่า

1) มลรัฐเท็กซัสควรมีบทบัญญัติในกฎหมายให้มีความรับผิดทางแพ่งเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เพื่อใช้ดำเนินการกับองค์กรที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับค้ามนุษย์[196]
2) กฎหมายที่ให้ความรับผิดทางแพ่งเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาควรมีการกำหนดอายุความเรียกร้องไว้ 7 ปี และบัญญัติให้ชัดเจนว่าค่าเสียหายที่มีการเรียกร้องหรือได้รับตามกฎหมายนี้เป็นเพียงส่วนเสริมเท่านั้น ไม่ถือว่าความเสียหายทั้งหมดได้รับการเยียวยาไปแล้ว อีกทั้งให้มลรัฐสมารถดำเนินการเรียกค่าเสียหายทางแพ่งจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในนามของเหยื่อการค้ามนุษย์ได้ด้วย[197]

(3) การชดใช้เยียวยาเหยื่อการค้ามนุษย์โดยการชดเชยการสูญเสียแรงงานและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของเหยื่อการค้ามนุษย์

---

[195] Ibid. p.40.

[196] Ibid.

[197] Ibid.

การชดใช้เยียวยาให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะอาชญากรรมมิได้แต่เพียงเป็นการละเมิดต่อกฎหมายของมลรัฐเท่านั้น แต่ยังเป็นการทำร้ายเหยื่อผู้บริสุทธิ์อีกด้วย ประเด็นนี้ได้รับการพิจารณาในมลรัฐเท็กซัสในสองถึงสามปีที่ผ่านมาว่าสมควรจะมีการบังคับให้มีการชดใช้เยียวยาหรือไม่โดยปกติโจทก์ที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ แต่ก็มีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลต่างๆที่จำเป็นในการดำเนินคดี ต่างไปจากอัยการที่สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้เช่นใครเป็นผู้ซื้อรถ ซื้อบ้าน ซื้อเครื่องเพชร หรือ ทรัพย์สินอื่นๆเป็นต้น จากเงินที่ได้มาจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการของเหยื่อการค้ามนุษย์ การชดเชยใช้เยียวยาจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อได้รับการเยียวยาความเสียหายทางการเงินที่เสียไป รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มีการเสนอให้ชดใช้เยียวยาทั้งทางด้านทรัพย์สินและสุขภาพร่างกายของเหยื่อการค้ามนุษย์ที่ได้รับจากการค้ามนุษย์ทั้งนี้ ในมลรัฐเท็กซัสไม่ได้มีการเยียวยาการค้ามนุษย์อย่างเต็มที่[198]

(3.1) การชดใช้เยียวยาให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ไม่ใช่สิ่งที่บังคับให้ต้องมีการกรำตามกฎหมายมลรัฐ แต่เป็นสิ่งที่บังคับให้ต้องดำเนินการตามกฎหมายระดับสหรัฐ

ภายใต้กฎหมายของมลรัฐเท็กซัสการชดใช้เยียวยาให้แก่เหยื่อจากการกระทำความผิดอาญาเป็นดุลยพินิจ (discretionary) ที่จะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการ ก็ได้ โดยมีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารราความอาญาแห่งมลรัฐเท็กซัส มาตรา 42.037 กำหนดไว้ว่า การชดใช้เยียวยาอาจมีการจ่ายให้แก่เหยื่อสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการกระทำความผิดอาญาและศาลมีดุลพินิจที่จะมีตำสั่งให้ผู้กระทำผิดจ่ายค่าสินไหมทดแทนสำหรับเหยื่อ[199]

ดังนี้แล้วจะเห็นได้ว่าเหยื่อการค้ามนุษย์ผู้ที่จำต้องได้รับการรักษาพยาบาลหรือต้องมีค่าใช้จ่ายอื่นอยู่ภายใต้เงื่อนไขอาจได้ค่าสินไหมทดแทนหรืออาจไม่ได้ค่าสินไหมทดแทนเยียวยาความเสียหายก็ได้นอกจากนั้น แม้ว่าเหยื่อการค้ามนุษย์จะยื่นเรื่องค่าชดเชยแรงงานต่อคณะกรรมการ

---

[198] Ibid, pp.40-41

[199] Ibid, p.41.

แรงงานแห่งมลรัฐเท็กซัส แต่กระบวนการนี้หาได้ให้หลักประกันที่มั่นคงว่าจะมีการจ่ายค่าชดเชยดังกล่าวให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ไม่[200]

เหยื่ออาชญากรรมอาจอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายได้ โดยค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่ไม่ได้รับการเยียวยาจากแหล่งอื่นใด ศาลสามารถสั่งให้มีการเยียวยาได้ การค้ามนุษย์เป็นกิจการที่ก่อให้เกิดผลกำไรอย่างมาก ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ส่วนใหญ่จึงมีทรัพย์สินที่มีค่าจำนวนมากที่จะถูกยึดและริบได้ แต่อย่างไรก็ดี เป็นการยากสำหรับเหยื่อการค้ามนุษย์ที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายในปัจจุบันหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีความร่วมมือกันในคดีค้ามนุษย์มีการจัดสรรแบ่งปันทรัพย์สินที่ยึดหรือริบมาจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในระหว่างกันเอง เงินหรือทรัพย์สินที่รัฐยึดมาจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์จะมีส่วนเยียวยาเหยื่อจากการค้ามนุษย์ได้หากตัวผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ไม่ได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้เหยื่อโดยตรง ตลอดจนเงินหรือทรัพย์สินที่ยึดมาได้เหล่านั้นจะถูกนำมาเป็นทุนในการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์[201]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอแนะว่า

1) กำหนดไว้ในกฎหมายของมลรัฐให้จำเลยในคดีค้ามนุษย์ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนเยียวยาให้แก่เหยื่อจากการค้ามนุษย์ ในขณะเดียวกันก็กำหนดไว้ในกฎหมายให้อำนาจรัฐที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนในนามของเหยื่อจากการค้ามนุษย์ต่อผู้กระทำความผิด[202]

2) กำหนดให้มีการคำนวณจ่ายค่าแรงงานเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนเยียวยาความเสียหายที่เหยื่อการค้ามนุษย์ได้รับ ในกรณีที่ไม่ได้รับการชดเชยค่าแรงงานจากหน่อยงานของรัฐอื่น ทั้งนี้ประมวลกฎหมายแรงงานแห่งมลรัฐเท็กซัสและอันตราค่าแรงงานขั้นต่ำที่กำหนดในระดับสหรัฐควรจะต้องถูกใช้เป็นอัตราในการคำนวณค่าแรงงาน[203]

---

[200] Ibid.

[201] Ibid.

[202] Ibid.

[203] Ibid.

3) กำหนดให้ค่าสินไหมทดแทนทีจะเยียวยาให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ ให้ครอบคลุมค่ารักษาพยาบาลที่เกี่ยวกับร่างกายหรือจิตใจ ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการเดินทาง ค่าที่พักชั่วคราว และค่าใช้จ่ายในการดูแลเด็ก และค่าทนายความ[204]

4) ควรมีการนำเสนอให้มีการพิจารณาที่จัดสรรทรัพย์ที่ยึดได้จากการค้ามนุษย์ไปยังหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม[205]

(3.2) เหยื่อการค้ามนุษย์เป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากเงินทุนของมลรัฐและสหรัฐ ในกรณีที่ไม่ได้รับการชดเชยเยียวยาจากแหล่งอื่น

ภายใต้กฎหมายระดับสหรัฐ เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นชาวต่างชาติจะไม่สามารถได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนของรัฐบาลสหรัฐจนกว่าเหยื่อการค้ามนุษย์นั้นจะได้รับการรองรับจากกระทรวงบริการสาธารณะสุขและมนุษย์ (The Department of Health and Human Services) เหยื่อจากการค้ามนุษย์จะต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ข้อมูลประกอบการที่จะได้รับการพิจารณารับรอง เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในระดับสหรัฐจะต้องเป็นผู้ยื่นเอกสารเพื่อให้มีการรับรองเหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นชาวต่างชาติ ทั้งนี่ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในกระบวนการยื่นเอกสารเพื่อให้มีการรับรองโดยกระทรวงบริการสาธารณะสุขและมนุษย์นี้ใช้เวลาประมาณ 8 เดือนหรือมากกว่านั้น โดยเมื่อได้รับการรับรองแล้ว ความช่วยเหลือจะกระทำผ่านทางองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ซึ่งจะทำให้เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นชาวต่างชาติ นั้นมีสิทธ์ได้รับการดูแลในเรื่องอาหารหารกินและการรักษาพยาบาล อย่างไรก็ดีกระบวนการที่จะให้มีการรับรองข้างต้นนี้จะไม่นำมาใช้กับเหยื่อ

[204] Ibid, pp.41-42.

[205] Ibid, p.42

ที่เป็นคนสัญชาติอเมริกัน อนึ่ง เหยื่อการค้ามนุษย์ในระดับมลรัฐต้องเป็นผู้ที่เข้าใจเงื่อนไขที่จะได้รับการดูแลในด้านการรักษาพยาบาล อาหารการกิน ตามที่มลรัฐจัดให้[206]

ภายหลังจากเหยื่อการค้ามนุษย์ได้รับการช่วยเหลือแล้ว เหยื่อการค้ามนุษย์จำต้องได้รับที่พักอาศัย อาหาร เสื้อผ้า และการรักษาพยาบาล สำหรับเหยื่อการค้ามนุษย์ชาวต่างชาติจะถูกจัดสถานะให้เป็นผู้ลี้ภัย ในขณะที่เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นคนอริเมกันจะถูกจัดเข้าสู่โปรแกรมการให้ความช่วยเหลือของมลรัฐ[207]

ถ้าเหยื่อการค้ามนุษย์ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการช่วยเหลือจาก คณะกรรมการบริการสาธารณะสุขและมนุษย์ (Texas Health and Human Services Commission, HHSC) แต่เหยื่อดังกล่าวอาจมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะได้รับการช่วยเหลือจากโครงการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เหยื่ออาชญากรรม (Texas Crime Victims' Compensation Program, CVC) โดยสำนักงานอัยการแห่งเท็กซัส (Taxas Office of the Attorney General, OAG) จะเป็นผู้ดำเนินการให้ทุกแหล่งที่จะจ่ายค่าช่วยเหลือแก่เหยื่อการค้ามนุษย์จ่ายความช่วยเหลือดังกล่าว โดยกฎหมายแล้วกองทุนหรือโครงการเหล่านี้จะเป็นแหล่งสุดท้ายที่จะให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เหยื่อการค้ามนุษย์ไม่ได้รับการชดใช้ค่าเยียวยาจากแหล่งอื่น และการให้ความช่วยเหลือนี้ก็หาได้เป็นการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดทั้งปวงให้แก่เหยื่อกฎหมายของเท็กซัสกำหนดให้ผู้กระทำความผิดชอบหลักในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ และต้องรับผิดชอบในการชดใช้เงินคืนให้แก่บรรดาโครงการหรือกกองทุนที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ด้วย โดยให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะจ่ายให้จำเลยในคดีค้ามนุษย์ต้องจ่ายเงินชดเชยให้กองทุนหรือให้โครงการที่ให้ความช่วยเหลือ

---

[206] Ibid.

[207] Ibid.

แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ นอกจากนั้นยังมีโครงการให้ความช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ที่ดำเนินการโดยได้รับเงินทุนสนับสนุนจากมลรัฐ แต่ก็ไม่มีกลไกได้ที่จะบังคับให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ต้องจ่ายเงินคืนให้แก่โครงการดังกล่าว[208]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอแนะว่า

1) ศึกษาความเป็นไปได้ของรายงานของคณะกรรมการบริการสาธารณะสุขและมนุษย์แห่งมลรัฐเท็กซัสที่จะกำหนดการเยียวยาชดใช้ให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ ถ้ารายงานดังกล่าวใช้ได้ ควรพิจารณากำหนดให้ผู้กระทำความผิดค้ามนุษย์ต้องจ่ายเงินชดใช้แก่มลรัฐสำหรับค่าใช้จ่ายที่รัฐได้ออกไปเพื่อเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยการจ่ายเงินคืนให้แก่หน่วยงานรัฐหรือมลรัฐโดยผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์จะต้องเป็นจำนวนที่เหมาะสมสำหรับค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานรัฐหรือมลรัฐได้ใช้จ่ายไปเพื่อดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์[209]

2)คณะกรรมการบริการสาธารณะสุขและมนุษย์แห่งเท็กซัสและสำนักอัยการแห่งเท็กซัสควรได้รับการชดใช้คืนซึ่งค่าใช้จ่ายที่เสียไปเพื่อเหยื่อการค้ามนุษย์จากจำเลยผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์โดยต้องมีการจัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอยังอัยการที่รับผิดชอบในคดีเพื่อนำเสนอต่อศาล[210]

3) ควรจะมีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งมลรัฐเท็กซัสเพื่อจัดสรรเงินหรือทรัพย์สินที่ยึดได้แก่ผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ด้วย[211]

(3.3) การชดใช้ที่ยังคงไม่ได้มีการจ่าย ณ เวลาที่สิ้นสุดการเรียกร้องเป็นการยากที่เหยื่อการค้ามนุษย์และมลรัฐจะได้รับการชดใช้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดลำดับในการชดใช้เงินตามลำดับดังนี้ (1) เหยื่อ (2) กองทุนให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และ (3) บุคคลหรือองค์กรอื่นตามคำสั่งศาล

---

[208] Ibid.

[209] Ibid, pp. 42-43.

[210] Ibid, p. 43.

[211] Ibid.

หนี้ที่ผู้กระทำความผิดผูกพักที่จะต้องชำระหนี้มีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่เขาจะต้องรับผิดตามที่กำหนดไว้ เว้นแต่จะมีการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งขยายระยะเวลาที่จะต้องรับผิดออกไปก่อนที่จะสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าว[212]

เมื่อมีการสั่งให้มีการชดใช้ ถ้าเหยื่อต้องการยื่นคำร้องเพื่อให้มีสิทธิที่จะได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เหยื่อจะต้องติดต่อกับอัยการประจำเขตนั้น ๆ เพื่อให้ดำเนินการให้ โดยในหลายเขตอำนาจศาลการดำเนินการเช่นนี้เหยื่อจะต้องเสียค่าทำเนียมเพื่อที่จะได้มาซึ่งสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทน โดยสิทธิที่จะได้รับนี้จะมีระยะเวลา 10 ปี และมาสารถยื่นเพื่อขอต่อได้ก่อนครบกำหนดระยะเวลา 10 ปี ถ้าไม่มีการยื่นเรื่องเพื่อขอต่อ สิทธิดังกล่าวจะสิ้นสุดเมื่อครบระยะเวลา 10 ปี หรือเมื่อจำเลยได้ดำเนินการชำระเงินครบถ้วนตามที่ศาลสั่ง แล้วแต่ระยะเวลาใดจะมาถึงก่อนกัน[213]

ส่วนในกฎหมายระดับสหรัฐนั้น มีการกำหนดให้มีการยื่นขอสิทธิโดยเหยื่อเช่นเดียวกับกฎหมายของมลรัฐเท็กซัส แต่มีระยะเวลาแห่งสิทธิยามกว่า คือ 20 ปี ซึ่งมีการแนะนำว่าควรดำเนินการในระดับสหรัฐเพื่อให้ระยะเวลาแห่งสิทธิของเหยื่อการค้ามนุษย์มีระยะเวลา 20 ปี[214]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอแนะว่า

1) ศาลควรตัดสินให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ต้องจ่ายค้าสินไหมทดแทนแก่เหยื่อภายหลังจากเสร็จสิ้นคดี

2) กำหนดให้อัยการที่ดำเนินคดีค้ามนุษย์จะต้องจัดทำคำร้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการได้สิทธิของเหยื่อการค้ามนุษย์ร่วมกับเสมียนของเขตภายใน 30 วัน นับแต่มีคำพิพากษาของศาลให้ลงโทษจำเลย

3) ควรดำเนินการตามกฎหมายในระดับสหรัฐเพื่อให้สิทธิส่วนการค้ามนุษย์ที่จะได้สิทธิในการรับค่าสิทธิไหมทดแทนจากจำเลยที่กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นระยะเวลา 20 ปี[215]

---

[212] Ibid.

[213] Ibid.

[214] Ibid.

[215] Ibid.p.44.

(3.4) มลรัฐเท็กซัสไม่มีระบบที่เป็นหนึ่งเดียวสำหรับการติดตามหรือรายงานการเรียกเก็บค่าชดใช้หรือหนี้อื่นที่บุคคลเป็นหนี้หน่วยงานรัฐหรือเหยื่อ

แต่ละเขตของมลรัฐเท็กซัสหรือจัดเก็บหรือเรียดเก็บค่าชดใช้หรือหนี้ที่บุคคลอื่นเป็นหนี้รัฐในลักษณะเฉพาะในเขตของตน ถ้าจำเลยเป็นเจ้าของทรัพย์สินในเขตอื่นและมีการขายทรัพย์สินนั้น เหยื่ออาชญากรรมอาจไม่รู้ถึงการขายนั้นอันอยู่ในสิทธิที่จะสามารถนำมาชดใช้ได้ ดังนั้น ภายใต้ระบบนี้เหยื่อการค้ามนุษย์จำต้องมีการยื่นคำร้องขอสิทธิในการได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในทุกเขตปกครองมลรัฐที่จำเลยอาจมีทรัพย์สินอยู่ เพื่อที่จะให้เขตการปกครองดูแลการเรียกเก็บค่าสินไหมทดแทนนำส่งแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ตามชื่อที่มีคำสั่งศาล แต่หากเขตปกครองไม่สามารถติดต่อเหยื่อได้ เขตปกครองก็จะยังคงเก็บเงินที่เรียกเก็บนั้นไว้ แต่ภายใน 5 ปีนับแต่ไม่สามารถติดต่อเหยื่อได้ก็จะมีการส่งเงินนั้นไปยังบัญชีกระทรวงการคลังของมลรัฐเพื่อฝากไว้ในกองทุนเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เหยื่ออาญากรรม ซึ่งกองทุนจะมีการเก็บเงินนี้ไว้เพื่อให้เหยื่อการค้ามนุษย์มาเรียกเอาในภายหลัง[216]

เขตปกครองอาจมีคำสั่งให้จำเลยจ่ายค่าปรับและค่าธรรมเนียมสำหรับจัดเก็บค่าสินไหมทดแทน เงินค่าธรรมเนียมนี้จะมีการจัดสรรให้ทั้งเขตปกครองและมลรัฐ ตลอดจนกองทุนเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เหยื่ออาชญากรรม ค่าปรับและค่าธรรมเนียมเหล่านี้อาจใช้ในการสนับสนุนการสอบสวน การดำเนินคดี และการช่วยเหลือเหยื่อ การติดตามและจัดเก็บเงินที่จำเลยต้องชดใช้นี้จะมาทำให้มลรัฐและท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการงบประมาณและจัดบริการได้อย่างเพียงพอและดีขึ้น ในปัจจุบันก็ได้มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิในการจัดเก็บเงินค่าชดใช้นี้[217]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอแนะว่า

1) พิจารณาที่จะทำให้ระบบการจัดเก็บเงินชดใช้แก่เหยื่ออาชญากรรมมีความเป็นหนึ่งเดียว[218]

---

[216] Ibid.

[217] Ibid.

[218] Ibid.

2) ฝ่ายนิติบัญญัติที่จะตรากฎหมายให้มีระบบการจัดเก็บเงินชดใช้แก่เหยื่ออาชญากรรมควรจะต้องพิจารณาว่าหน่วยงานมลรัฐหน่วยงานใดจะเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการเรื่องนี้[219]

(4) ส่วนใหญ่ของหน่วยงานในมลรัฐเท็กซัสสามารถประสานการทำงานกับหน่วยงานในระดับสหรัฐที่มีอยู่เกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์

จากการศึกษาของสำนักงานอัยการมลรัฐเท็กซัสพบว่า คดีจำนวนมากเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่มีการดำเนินคดีในมลรัฐที่มีการดำเนินคดีต่อในระดับสหรัฐ เพราะหน่วยงานสอบสวนของระดับมลรัฐมีการตั้งสาขาอยู่ในมลรัฐเท็กซัส ทั้งนี้คดีค้ามนุษย์เกี่ยวข้องกับหลายมลรัฐ หรือเกี่ยวกับต่างประเทศจะเป็นเขตอำนาจของรัฐบาลกลางในการดำเนินการ อีกทั้งหน่วยงานของรัฐบาลกลางมีข้อมูลเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์เป็นอย่างดี อย่างไรก็ดี มลรัฐจะดำเนินคดีได้ เมื่อคดีค้ามนุษย์นั้นไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของรัฐบาลระดับสหรัฐ มลรัฐจึงจะเป็นผู้ดำเนินคดี ถ้าหากไม่มีการสนับสนุนการเงินจากรัฐบาลระดับสหรัฐ มลรัฐเท็กซัสจะไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการกับการค้ามนุษย์ แต่อย่างไรก็ดี การส่งต่อคดีจาดเขตอำนาจมลรัฐไปยังเขตอำนาจของสหรัฐเป็นไปด้วยความยุ่งยากและซับซ้อน คดีค้ามนุษย์มีการดำเนินการสอบสวนที่ใช้ระยะเวลานาน[220]

เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในท้องถิ่นหลายแห่งไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการให้มีหน่วยงานเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์อย่างเต็มเวลา แม้อัยการของท้องถิ่นสามารถร้องขอการช่วยเหลือไปยังอัยการแห่งมลรัฐ แต่อัยการมลรัฐจะให้ความช่วยเหลือต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการดำเนินการใน

---

[219] Ibid.

[220] Ibid, pp. 44-45.

ระดับท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งอัยการมลรัฐก็หาได้มีหน่วยงานของอัยการโดยเฉพาะที่จะให้ความช่วยเหลือในคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่[221]

ในข้อค้นพบนี้ มีข้อเสนอแนะว่า สร้างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วมลรัฐ โดยประกอบไปด้วยผู้แทนหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจากรัฐบาลระดับสหรัฐ มลรัฐ และท้องถิ่น ตลอดจนผู้แทนจากองค์กรภาคสังคมและองค์กรเอกชน (NGOs) ที่เกี่ยวข้องด้วย[222]

3.1.2 กฎหมายฟอกเงินในสหรัฐอเมริกา

การฟอกเงิน คือ กระบวนการในการทำให้เงินที่ได้มาจากแหล่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เงินสกปรก) กลายเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย (clean)[223]

กฎหมายฟองเงินในสหรัฐอเมริกาในระดับสหรัฐ (federal level) อาจจำแนกได้เป็น 2 มาตรา ใหญ่ ๆ ได้แก่มาตราในเชิงป้องกัน (preventive measure) และมาตราในการกำหนดความผิดอาญา (criminal measure)

มาตรการป้องกัน

ในความพยายามที่จะป้องกันเงินสกปรกที่จะมีการนำมาฟอกเงินเพื่อเข้ามาในระบบการเงินของสหรัฐอเมริกา สภาคองเกรสไม่ผ่านกฎหมายหลายฉบับในปี ค.ศ. 1970 รวมแล้วเรียกว่า “Bank Secrecy Act” ซึ่งมีการรวบรวมไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐในส่วนที่ 31 มาตรา 5311 ถึง

---

[221] Ibid, p.45.

[222] Ibid.

[223] Financial Crimes Enforcement Network, United States Department of the treasury, History of Anti-Money Laundering Laws, available at http://www.fincen.gov/news_room/aml_history.html(5 January 2014)

5332 (The United States Code) มีสาระสำคัญกำหนดให้สถานบันทางการเงินตามที่มีการให้บทนิยามไว้อันรวมทั้ง ธนาคาร บริษัทบัตรเครดิต ประกันชีวิต บริษัทให้บริการทางการเงิน และตัวแทนนายหน้าค้าขายหลักทรัพย์ จะต้องรายงานธุรกรรมทางการเงินต่อกระทรวงการคลัง โดยธุรกรรมทางการเงินของเงินสดเกินกว่า 10,000 เหรียญจะต้องรายงาน (currency transaction report (CTR)) ให้ทราบถึงบุคคลที่ทำการโอนและแหล่งที่มา แหล่งเงินสดนั้น นอกจากนั้น สถานบันทางการเงินจะต้องมีการรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย (suspicious activity report (SAR)) คือ สถานบันการเงินสงสัยว่าเงินนั้นมาจากกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีการปิดบังสืบเนื่องจากกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนึ่งการพายามที่จะเลี่ยงกฎหมายนี้ของลูกค้าโดยการฝากเงินต่ำกว่าจำนวนที่กำหนดแต่การกระทำหลายครั้งหรือหลายวันหรือต่างสถานบันการเงิน ต่างก็ถือว่าขัดต่อกฎหมายนี้เช่นกัน

มาตรการในการกำหนดความผิดทางอาญา

การฟอกเงินถูกกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาครั้งแรกเมื่อมีการประกาศใช้รัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการฟอกเงิน ปี ค.ศ. 1986 (The Money Laundering Control Act of 1986) โดยมีการรวบรวมไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ ส่วนที่ 18 มาตรา 1956 (The United States Code) มีสาระสำคัญห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปมีส่วนในธุรกรรมทางการเงินที่มีการดำเนินการที่ขึ้นจากความผิดอาญาเฉพาะที่มีการกำหนดไว้ ที่เรียกว่า “กิจกรรมอันไม่ชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้” (specified unlawful activity) นอกจากนั้นยังกำหนดให้การที่บุคคลใดมีเจตนาที่จะทำธุรกรรมทางการเงินใดเพื่อปกปิดแหล่งที่มา หรือความเป็นเจ้าของ หรือผู้ที่ควบคุมเงินนั้น เป็นความผิดอาญาซึ่งไม่มีการกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำ อนึ่ง คำนิยามของคำว่า “ธุรกรรมทางการเงิน” (financial transaction) ยังมีการกำหนดไว้อย่างกว้าง กล่าวคือ ไม่จำต้องเกี่ยวกับสถายันการเงินก็ได้ เพราะแม้แต่ธุรกิจทั่วไปก็อยู่ในขอบข่ายของบทนิยาม กล่าวอีกนัยหนึ่ง ลำพังแต่เพียงการโอนเงินจากบุคคล

หนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหากมีเจตนาเพื่อที่จะปกปิดแหล่งที่มา หรือความเป็นเจ้าของ หรือผู้ที่ควบคุมเงินนั้น ก็เป็นธุรกรรมการเงินที่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายนี้แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ลำพังแต่เพียงการครอบครองเงินที่ไม่มีการทำธุรกรรมทางการเงินหรือเจตนาปกปิดยังไม่เป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายในระดับสหรัฐอเมริกา[224]

3.1.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ในสหรัฐอเมริกา

ตามกฎหมายฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) ส่วนที่ 18 มาตรา 1956 (c) (7) (b) (vii) กำหนดให้มีความผิดฐานค้ามนุษย์ (trafficking in persons) เป็นความผิดฐานหนึ่งในนิยามศัพท์ คำว่า “กิจกรรมอันไม่ชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้” (specified unlawful activity) อันทำให้สามารถนำกฎหมายฟอกเงินใช้ในกรณีที่มีการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้

ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร (U.S. immigration and Customs Enforcement) ได้เริ่มโครงการที่เรียกชื่อว่า “Project STAMP” ซึ่งเป็นชื่อย่อมาจาก”Smuggler and Traffickers Assets, Monies and Proceeds” เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2012 เพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายผ่านทางมาตรการ

---

[224] U.S. lmmigration and Customs Enforcement (ICE),”Project STAMP” available at http://www.ice.gov/stamp/#(5 January 2013) and Stefan Cassella. “The money Laundering Statutes (18 U.S.C. $$ 1956 and 1957)” United Stetas Attorneys’ Bulletin, Volume 55, Number 5, 2007 , pp.21-33.

ปราบปรามการฟอกเงิน โดยโครงการนี้จะมีการบังคับใช้กฎเกณฑ์อย่างเข้มงวดและมีความร่วมมือกับสถานบันทางการเงินเพื่อจัดการกับการค้ามนุษย์ภายในประเทศสหรัฐอเมริกา[225]

การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาเมื่อมีการปกปิดแหล่งที่มาของเงินที่ได้มาจากกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังเช่นการค้ามนุษย์ เพื่อรักษาไว้ซึ่งธุรกิจค้ามนุษย์ซึ่งเป็นธุรกิจนอกกฎหมาย ผู้กระความผิดฐานค้ามนุษย์ มักจะนำเงินที่ได้มาเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน เพื่อนำไปใช้การอื่น

โครงการ STAMP มีหลักสำคัญที่จะดำเนินการเพื่อกำจัดการค้ามนุษย์และการฟอกเงิน โดยผ่านกลไกที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก องค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดขึ้นและบังคับใช้อย่างจริงจังเพื่อจัดการกับการค้ามนุษย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายในระดับสหรัฐอเมริกาให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่สหรัฐที่ดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์ที่ละเมิดต่อกฎหมายฟอกเงิน โดยตามกฎหมายฟอกเงินนั้น มีโทษสูงสุดปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ และหรือจำคุกอย่างสูงสุดไม่เกิน 20 ปี นอกจากนั้น ทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดจะถูกยึด[226]

ประการที่สอง มีการสนับสนุนความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาคเอกชนกับหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากรเพื่อจัดการกับการค้ามนุษย์และการฟอกเงิน เช่น การที่หน่วยงานตรวจ

---

[225]Youngbee Dale, “Anti Money Laundering,” Washington Times.com.14 August,2012.available at http://communitives.washingtontimes.com/neighborhood/rights-so-divine/2012,aug//14/money-laundering-and-human-trafficking/?goback=%2Egde_4463846_member_146841069 (retrieved 5 January 2013).

[226] U.S. immigration and Customs Enforcement (ICE), “Project STAMP”

คนเข้าเมืองและศุลกากรจะเข้าไปให้ความรู้กับภาคเอกชนถึงกฎหมายฟอกเงิน มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสหรัฐระดับพื้นที่ที่ภาคเอกชนสามารถติดต่อได้โดยสะดวกเมื่อมีสัญญาณของการกระทำความผิดของกฎหมายการค้ามนุษย์และการฟอกเงิน อนึ่ง ตามกฎหมาย The Bank Secrecy Act กำหนดให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาจัดต้องให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหนี้สหรัฐในการป้องกันการฟอกเงิน และต้องรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่าจะมีการฟอกเงินอีกด้วย[227]

ในอดีตนั้นผู้ค้ามนุษย์มีรูปแบบวิธีการในการฟอกเงินหลากหลายวิธี ในเดือน มีนาคม ค.ศ. 1212 ผู้บริหารของกิจการแห่งหนึ่งในมลรัฐโคโรลาโดถูกตั้งข้อหาว่าฝ่าฝืนกฎหมายฟอกเงินและกฎหมายการค้ามนุษย์ ตามข่าวรายงานว่า Kizzy Kalu คือ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่านำแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย โดยแรงงานต่างชาติถูกนำเข้าทำงานเกี่ยวกับพยาบาลประจำบ้านแล้วแบ่งส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนให้แก่ Kalu ข่าวรายงานต่อว่า Kalu เป็นผู้ดำเนินการของมูลนิธิความหวังแห่งหมู่บ้าน (Global Village Hope Foundation) ซึ่งเป็นโครงการในระดับนานาชาติ โดยมีการขอให้ผู้สนับสนุนโครงการนี้บริจาคเงินให้แก่ Kalu[228]

นอกจากนั้น ยังมีคดีตัวอย่างอีกคดีหนึ่งที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2009 ตำรวจได้จับกุม Allen Brown และพวก ในข้อหาค้ามนุษย์ คือ ค้าเด็กและผู้หญิงเพื่อประโยชน์ทางเพศ ข้อหาฟอกเงิน และข้อหาอื่น ๆ ตามรายงานของตำรวจ Brown เป็นผู้จัดหายาเสพติดเพื่อล่อผู้หญิงเข้าสู่วงจรค้าประเวณี และยังมีการใช้ยาเสพติดเพื่อควบคุมเหนือผู้หญิงเพื่อบังคับให้ค้าประเวณีอีกด้วย ซึ่งจากการกระทำนี้ทำให้ Brown มีรายได้หลายแสนเหรียญสหรัฐและมีการใช้เงินนี้ตกแต่งบ้าน ซื้อเครื่องประดับ

---

[227] Ibid.

[228] Youngbee Dale,"Anti Money Laundering"

รถยนต์ และซื้อยา Brown ใช้บุคคลในครอบครัวของตนให้มีชื่อถือครองทรัพย์สินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น รถ อสังหาริมทรัพย์ เงินสด หรือทรัพย์สินอื่น ๆ [229]

แม้โครงการ STAMP จะช่วยทำให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินสามารถที่จะจัดการกับการค้ามนุษย์ได้ เพราะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถค้นหาธุรกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ค้ามนุษย์ ได้แต่การจะดำเนินคดีเอาผิดกับผู้ค้ามนุษย์ได้จะต้องมีพยานบุคคลขึ้นเบิกความผิดกับการค้ามนุษย์ ซึ่งการเข้าถึงพยานบุคคลนี้จะมีความยากลำบาก เพราะเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามรถพูดภาษาเดียวกันกับเหยื่อที่ถูกค้ามนุษย์[230]

3.2 ประเทศออสเตรเลีย

3.2.1 กฎหมายค้ามนุษย์ในออสเตรเลีย

การค้ามนุษย์ในประเทศออสเตรเลียเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา หมวด 270 และ 271 (The Criminal Code, division 270 and 271) ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในระหว่างปี 2004 และ 2005 อันเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตาม Protocol to prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children ของสหประชาชาติซึ่งเป็นส่วนเสริมของ Convention against Transitional Organized Crime ซึ่งออสเตรเลียเป็นภาคีสมาชิดอยู่ ขอบเขตของการค้ามนุษย์ในประเทศออสเตรเลียมีความยากลำบากในการประมาณตัวเลขที่แน่นอน แต่ในปี ค.ศ. 2005 รัฐภาออสเตรเลียได้มีการไต่สวนกรณีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์

[229] Ibid.

[230] Ibid.

ทางเพศ (sexual servitude) ในประเทศออสเตรเลีย แล้วพบว่า การค้ามนุษย์ที่พบมากที่สุด คือ การค้าผู้หญิงที่มาจากประเทศเกาหลีใต้ ประเทศไทย และประเทศจีน เพื่อให้บริการทางเพศ

ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์หากเป็นค้าเพื่อเอามนุษย์มาลงเป็นทาส (slavery) จะต้องระวางโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 25 ปี หากค้ามนุษย์เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ (sexual servitude) จะต้องระวางโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 15 ปี หากค้ามนุษย์โดยการหลอกลวงมาเพื่อวัตถุประสงค์ท่งเพศ (deceptive recruitment for sexual servitude) จะต้องระวางโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 7 ปี หากเป็นการค้ามนุษย์ทั่วไป ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 12 ปี หากเป็นการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็ก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 25 ปี หากเป็นการค้ามนุษย์เพื่อทำงานใช้หนี้ (debt bondage) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน อนึ่ง ความผิดฐานฆ่ามนุษย์นี้จะถูกจัดว่าเป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์เมื่อมีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อันส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องระโทษหนักขึ้น

ตามกฎหมายการอพยพย้ายถิ่น (Migration Act 1958) กำหนดความผิดสำหรับนายจ้าง บริษัทผู้ว่าจ้าง นายหน้าจ้างแรงงาน และบุคคลอื่น ๆ ที่รู้หรือประมาทเลินเล่ออนุญาตให้คนต่างด้าวที่ไม่มีสิทธิในการทำงานในประเทศออสเตรเลีย ต่อมาในปี ค.ศ.2007 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการอพยพย้ายถิ่นเพื่อเพิ่มโทษขอความผิดข้างต้นให้มีโทษหนักขึ้น โดยมีโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี และหรือปรับไม่เกิน 33,000 เหรียญออสเตรเลีย ต่อลูกจ้างคนหนึ่ง

ประเทศออสเตรเลียมีการตรากฎหมายในระดับชาติ (federal level) หลายฉบับขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ ตัวอย่าง เช่น มีการกำหนดไว้ในรัฐบัญญัติการดักฟังการสื่อสาร ค.ศ. 1979 (interception and Access Act 1979) กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ซึ่งมีความผิดอาญาที่มีโทษรุนแรงเป็นหนึ่งในความผิดที่เจ้าหน้าที่รัฐสามารถให้มาตรการในการดักฟังทางโทรศัพท์หรือการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินการสืบสวยสอบสวนการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ โดยพยานหลักฐานที่ได้จากการดังฟังโดยชอบด้วยกฎหมายนี้สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในศาลเมื่อมีการดำเนินการค้ามนุษย์ได้ ซึ่งถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญในการที่ศาลจะเชื่อว่ามีการค้ามนุษย์และใช้ในการพิจารณาลงโทษลำเลย ดังเช่นที่ปรากฏในคดี Sieders v.R และคดี Yotchomchin v R 2008 NSWCCA 187[231]

นอกจากนั้น ในรัฐบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา (Proceeds of Crime Act 2002) ยังกำหนดไว้ในกรณีที่เป็นความผิดค้ามนุษย์ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่มีโทษรุนแรงนั้น ผู้พิพากษาสามารถออกหมายสั่งไปยังสถาบันการเงินเพื่อให้ส่งข้อมูลทางการเงินของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้

3.2.2 กฎหมายฟอกเงินในออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียได้มีการตรากฎหมายป้องกันการฟอกเงินและต่อต้านการเงินของการก่อการร้าย ได้แก่ The Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006 เรียกโดยย่อว่า “AML/CTF Act” โดยกฎหมายนี้ครอบคลุมไปถึงภาคการเงิน (financial sector) ภาคการพนัน (gambling sector) ธุรกิจค้าทองแท่ง (bullion dealers) หรือการดำเนินธุรกิจอื่นตามที่มีการกำหนดไว้ให้ต้องมีการรายงาธุรกรรมทางการเงิน[232]

---

[231] Fiona David, Prosecuting trafficking in persons: known issues, emerging responses, Trends & issues in crime and criminal justice, Australian Government Australian Institute of Criminology, June 2008, pp.2-6.

[232] Australian Transaction Report and Analysis Centre, Anti-Terrorism Financing Act 2006, available at http://www.austrac.gov.au/aml_ctml (6 January 2013).

ตามบทนิยามใน AML/CTF Act มาตรา 5 การฟอกเงิน คือ การที่ผู้กระทำความผิดทางอาญาพยายามที่จะปกปิดแหล่งที่มาที่แท้จริงของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา เพื่อวัตถุประสงค์ในการหลีกเลี่ยงจากการถูกดำเนินคดี หรือตัดสินว่ามีความผิด หรือถูกยึด เพราะทรัพย์สินนั้นได้มาจากการกระทำความผิด โดยกระบวนการในการฟอกเงินจะมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นตอนแรกการบรรจุ (placement) กล่าวคือ มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเข้าสู่ระบบการเงินเป็นครั้งแรก ซึ่งทำให้เงินและทรัพย์นั้นมีสภาพคล่องมาขึ้นในระบบการเงิน ตัวอย่างเช่น เงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เมื่อมีการนำฝากเข้าบัญชีในธนาคาร ย่อมทำให้เงินนั้นมีสภาพคล่องมากขึ้นในการโอนต่อไป เป็นต้น ทั้งนี้การนำเงินหรือทรัพย์สินเข้าสู่ระบบการเงินนั้นมีการดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายนับตั้งแต่วิธีการง่าย ๆ ตั้งแต่การฝากเงินสดสู่ธนาคาร ไปจนถึงการใช้เงินซื้ออสังหาริมทรัพย์[233]

ขั้นตอนที่สอง การขยาย (layering) เมื่อผ่านขั้นตอนที่หนึ่งมีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเข้าสู่ระบบการเงินแล้ว ก็จะมีการใช้วิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารต่าง ๆ หลายครั้งหรือวีการอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์นั้นอันได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย[234]

ขั้นตอนที่สาม การรวบรวม (integration) เมื่อผ่านขั้นตอนที่สามมาแล้ว เงินและทรัพย์สินจะถูกกระจายไปในระบบการเงินจนยากที่จะตามหาว่ามาจากแหล่งดั้งเดิมแหล่งใด ก็จะมีการรวบรวมเงินและทรัพย์สินที่กระจายไปแล้วนั้นกลับมา เพื่อทำให้ดูเหมือนว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นมีแหล่งที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ผู้ที่ฟอกเงินนั้นสามารถนำเงินที่ฟอกเสร็จแล้วนั้นมาใช้ในชีวิตได้โดยไม่ต้องกังวลใจว่าจะถูกตรวจสอบได้ว่าได้มาจากกการกระทำความผิด[235]

---

[233] Australian Transaction Report and Analysis Centre, AUSTRAC Regulatory Guide, Chapter 1-Introduction to the Australian AML/CTF, 2013, p. 25.

[234] Ibid.

[235] Ibid.

3.2.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ในออสเตรเลีย

ความผิดฐานค้ามนุษย์ประเทศออสเตรเลียเป็นความผิดอาญาฐานหนึ่งที่สามารถนำกฎหมายฟอกเงินมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีได้ โดยเป็นความผิดอาญาร้ายแรงที่ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

3.3. ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์โดยเฉพาะการค้าหญิงเพื่อการใช้แรงงานและให้บริการทางเพศ โดยหญิงที่ถูกค้านั้นมีทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ[236]

3.3.1 กฎหมายค้ามนุษย์ในสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในปี ค.ศ. 2007 เพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ โดยกำหนดให้การค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบเป็นความผิดอาญาไม่ว่าจะเป็นค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์ทางการเพศทั้งเด็กที่อายุไม่ถึง 16 ปี และที่อายุเกินกว่า 16 ปี นอกจากนั้น การใช้แรงงานที่เกิดจากการค้ามนุษย์ก็เป็นสิ่งที่ต้องห้ามตามกฎหมาย[237]

อย่างไรก็ดี ประเทศสิงคโปร์ไม่ได้มีการตรากฎหมายเฉพาะในเรื่องการค้ามนุษย์ หากแต่การจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์กระจายอยู่ในกฎหมายแต่ละฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา

---

[236] Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons, U.S. Department of State, Trafficking in Persons Report, June 4, 2008 , p.50.

[237] Ibid.

กฎหมายเกี่ยวกับผู้หญิง (Women's Charter) กฎหมายเกี่ยวกับเด็กและผู้เยาว์ (Children and Young Person's Act) กฎหมายการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment of Foreign Workers Act) เป็นต้น[238]

อนึ่ง ประเทศสิงคโปร์ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์โดยแผนนี้จะมีการดำเนินการในช่วงเวลาปี ค.ศ. 2012 ถึงปี ค.ศ. 2015 ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงแรงงาน[239]

โดยมีการแบ่งแผนปฏิบัติการเป็น 4 ส่วนที่สำคัญได้แก่[240]

(1) การป้องกันการค้ามนุษย์

(2) การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(3) การป้องกันให้ความช่วยเหลือเหยื่อที่ถูกค้ามนุษย์

(4) ความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาควิชาการ ภาคเอกชน เพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์

3.3.2 กฎหมายฟอกเงินในสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์กฎหมายฟอกเงินปรากฏเป็นหนึ่งในกฎหมายที่ชื่อว่า "The Corrution,Drug Trafficking and Other Serious Crimes (Confiscation of Benefits) Act"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[238] Association of Southeast Asian Nation, Asean Handbook on International Legal Cooperation in Trafficking in Persons Cases, p.11 and Minitry of Manpower, National Plan of Action Against Trafficking in Persons 2012-2015, p.10

[239] Ministry of Manpower, National plan of Action Against Trafficking in Persons 2012-2015, (6 January 2013)

[240] Ibid, p.5.

เรียกโดยย่อว่า “CDSA” โดยความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายนี้จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่[241]

ประการแรก ความผิดอาญาพื้นฐาน (primary offence) คือ ความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้เป็นผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินโดยตรง โดยมีการกำหนดความผิดเอาไว้ 4 ได้แก่

(1)ความผิดฐานที่เข้าไปทำธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดหรือความผิดอาญาอื่น

(2)ความผิดฐานที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการจัดการเกี่ยวกับการลงทุนที่เกี่ยวกับการฟอกเงินที่มาจากยาเสพติดหรือความผิดอาญาอื่นโดยที่ผู้นั้นควรรู้ถึงการนั้นและผู้นั้นได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว

(3)ความผิดฐานได้มาครอบครอง ใช้ ปกปิด ซ่อนเร้น โอน หรือเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่รู้หรือควรรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดหรือการกระทำความผิดอาญาอื่น

(4)ความผิดฐานที่ได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิซึ่งไม่ได้มีการพิจารณาหรือพิจารณาไม่เพียงพอ หรือครอบครองทรัพย์นั้นโดยรู้หรือควรรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดหรือการทำความผิดอาญาอื่น

โดยความผิดอาญาพื้นบานนี้หากเป็นการกระทำของบุคคลธรรมดาจะต้องระวางโทษไม่เกิน 500,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ หากแต่เป็นการกระทำของนิติบุคคลจะถูกปรับไม่เกิน 1,000,000 เหรียญสิงคโปร์

ประเภทที่สอง ความผิดอาญาขั้นรอง (secondary offence) คือ ความผิดที่ผู้กระทำไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินโดยตรง แต่กระทำอันเป็นการสนับสนุนการฟอกเงินนั้น เช่น ความผิดฐานไม่รายงานข้อมูลที่กำหนดให้ต้องรายงาน เป็นต้น

---

[241] Tan Sin Liang, An Overview of the Anti-Money Laundering and Anti-Terrorist Financing Law in Singspore, January 2013, p.10.

3.3.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ในสิงคโปร์

การค้ามนุษย์ตามสิงคโปร์เป็นความผิดอาญาที่สามารถนำมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินมาดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการค้ามนุษย์กับการฟอกเงิน มีการเปิดเผยในปี ค.ศ. 2010 ว่าการค้ามนุษย์เป็นธุรกิจผิดกฎหมายที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลกรองมาจากการค้ายาเสพติด โดยมีมลค่าถึง 40 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปีที่มีการนำเงินที่ได้มาจากการค้ามนุษย์เข้าสู่กระบวนการในการฟอกเงิน โดยทุกรูปแบบของการค้ามนุษย์จะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เพื่อแปลงเงินจากแหล่งการค้ามนุษย์ให้มีแหล่งที่มาที่ดูเหมือนชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ค้ามนุษย์นิยมที่จะนำเงินสดที่ได้มาจากธุรกิจค้ามนุษย์มาลงทุนในกิจการต่าง ๆ เช่น ธุรกิจไนต์คลับ หรือบาร์ หรือธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการต่าง ๆ ทางกฎหมาย จะมีการโอนเงินผ่านบริการของสถานบันการเงินผ่านไปยังต่างประเทศ[242]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[242] Lousie Shelley, (interview) Director of the Terrorism, Transnationnal Crime & Corruption Center at George Mason University, “Connection between human trafficking and money laundering”,December 4th,2010 available at http://www.antimoneylaunderinglaw.com/2010/12/connection-between-human-trafficking-and-money-laundering.html (retrieved 5 January 2013)

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดมูลฐานค้ามนุษย์

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 เกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ และวิธีการฟอกเงิน รวมตลอดถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่า พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีมาตรา 12 และโทษตามมาตรา 60 ถึง มาตรา 66 มาตรการอีกด้านหนึ่งก็คือ มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในหมวด 6 มาตรา 48 ถึงมาตรา 59 ซึ่งมาตรการทั้งสองมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มาตรการทางอาญา โจทก์ต้องพิสูจน์ความผิดของจำเลยจนสิ้นสงสัย จึงจะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ ส่วนมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน ใช้เพียงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ทรัพย์เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานส่วนภาระการพิสูจน์ความถูกต้องของทรัพย์สิน ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์

อย่างไรก็ตาม การนำเอา พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ไปใช้บังคับนั้นมิใช่ว่าจะนำไปบังคับได้กับทุกความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์ แต่แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐาน จะประกอบด้วย

1. ต้องเป็นความผิดที่มีการกระทำขบวนการหรือองค์อาชญากรรม
2. ต้องเป็นความผิดที่ให้ผลตอบแทนเป็นเงินหรือทรัพย์สินจำนวนมาก
3. ต้องเป็นความผิดที่ยากจะสาวไปถึงบุคคลที่อยู่เบื้องหลัง
4. ต้องเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากแนวความคิดดังกล่าว ปัจจุบันประเทศไทย มีความผิดมูลฐานทั้งหมด 25 ความผิดมูลฐาน คือ ความผิดมูลฐาน[243] หมายความว่า

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ตามผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหาล่อไป หรือ พาไป เพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือ หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือ ผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือ สถานค้าประเวณี หรือ เป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการยัดยอก หรือฉ้อโกง หรือ ประทุษร้ายต่อทรัพย์ หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วย หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดย กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบ หรือมีประโยชน์เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของสถานบันการเงินนั้น

---

[243] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมล่าสุด ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2556)

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของเจ้าพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์ที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือซ่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลการกรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(9) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่น หรือ เข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือ มีวงเงินการกระทำความผิดรวมกันมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป

(10) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด

(11) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการซื้อรับจำนำ หรือรับไว้ด้วยประการใด ซึ่งทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า

(12) ความผิดเกี่ยวกับการปลอม หรือ การแปลงเงินตรา ดวงตาแสตมป์ และตั๋ว ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นการค้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(13) ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับการปลอม หรือ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุมครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(14) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสอทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือ หนังสือเดินทาง ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นปกติธุระ หรือ เพื่อการค้า

(15) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์กรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติ หรือกระบวนการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้า

(16) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิต หรือ ร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์หรือทรัพย์

(17) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยว หรือกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะกรณีเพื่อเรียกหรือรับประโยชน์ หรือ เพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(18) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

(19) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำการอันเป็นโจรสลัด

(20) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์

(21) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ หรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธที่ใช้ หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือสงคราม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์

นอกจากนั้น ได้มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายเฉพาะอีก 4 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ.2556 โดยให้การกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าว นั้นเป็นความผิดมูลฐานของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราบการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

อย่างไรก็ดี การกำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าความผิดฐานค้ามนุษย์ เป็นความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินนั้น ยังมีประเด็นปัญญาที่สำคัญบางประการเกี่ยวกับการใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดมูลค้ามนุษย์ ได้แก่

(1) ปัญหาความซ้ำซ้อนของความผิดมูลฐานเกี่ยวกับเพศกับความผิดมูลฐานค้ามนุษย์

(2) ปัญหาสภาพบังคับของความผิดฐานค้ามนุษย์กับปัญหาที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของความผิด

(3) ปัญหาในเรื่องของการทำงานแบบบูรณการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(4) ปัญหาเรื่องการประสานความร่วมมือของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับต่างประเทศในความผิดฐานค้ามนุษย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(5) วิเคราะห์สถิติการยึดทรัพย์ตามกฎหมายฟอกเงินในความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ระหว่างปี 2553 - 2556

4.1 ปัญหาความซ้ำซ้อนของความผิดมูลฐานเกี่ยวกับเพศกับความผิดมูลฐานค้ามนุษย์

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ได้บัญญัติความผิดมูลฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าหญิง ค้าเด็กไว้ในมูลฐานที่สอง คือ ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือ พาไป เพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการ ค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือผู้ควบคุม ผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

ในขณะที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ คือ ความผิดฐานค้ามนุษย์ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินด้วย ซึ่งเห็นได้ว่าลักษณะของการกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานที่สอง และความผิดฐานค้ามนุษย์ซึ่งกฎหมายให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานด้วยนั้น มีลักษณะของการกระทำความผิดในบางกรณีที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ กล่าวคือ การค้ามนุษย์บ่อยครั้งที่พบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการกระทำความผิดทางเพศ

ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ถ้ากรณีการกระทำความผิดเข้าสองความผิดมูลฐานจะถือว่าเป็นความผิดกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท หรือเป็นความผิดหลายกรรม ซึ่งมีผลต่อความผิดฐานฟอกเงินตาม มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งในเรื่องนี้อาจแยกพิจารณาตีความได้เป็นสองแนวทางคือ

แนวทางที่ 1 ตีความว่าความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ มีลักษณะครอบคลุมการกระทำความผิดมูลฐานที่สองอยู่แล้ว เพราะมีสภาพบังคับที่กว้างกว่า เพราะเมื่อใดก็ตามที่การค้ามนุษย์มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศ ก็สามารถนำมาปรับใช้กับความผิดมูลฐานนี้ได้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรยกเลิกความผิดมูลฐานที่สองไปเสีย เพราะถึงอย่างไรความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ก็ครอบคลุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศอันเป็นความผิดมูลฐานที่สองอยู่แล้วในตัว

แนวทางที่ 2 ตีความว่าความมุ่งหมายในการบังคับใช้กฎหมายของความผิดมูลฐานทั้งสองมูลฐานนั้นมีความแตกต่างกัน เพราะการกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานที่สอง เน้นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก ส่วนการกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ เน้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 จึงเป็นเรื่องการใช้บังคับกฎหมายต่างฉบับกัน ความผิดมูลฐานทั้งสองจึงไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่สามารถนำมาเสริมใช้ร่วมกันได้อันจะทำให้กฎหมามีประสิทธิ์ภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับความเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนมีความเห็นสอดคล้องกับแนวทางที่ 2 เพราะความผิดมูลฐานทั้งสองมีความมุ่งหมายในการบังคับใช้กฎหมายต่างฉบับกัน แม้ลักษณะภายนอกจะดูเหมือนมีความซ้ำซ้อนกันแต่จุดประสงค์หรือเจตนารมณ์แห่งกฎหมายแตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรยังคงกำหนดให้มูลฐานความผิดมูลฐานทั้งสองเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.2 ปัญหาสภาพบังคับของความผิดฐานค้ามนุษย์กับปัญหาที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของความผิด

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศต้นทางของการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากศึกษาเกี่ยวกับเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติ และการสอบสวนนักค้ามนุษย์ข้ามชาติ[244] รวมทั้งบุคลากรที่มีหน้าที่ต่อต้านการมนุษย์ในประเทศไทย ปรากฏว่าได้มีการกระทำความผิดนี้ในลักษณะต่างๆ กัน เช่น การจัดหา การซื้อ การขาย การจำหน่าย การขนส่ง (การพามาจาก) การส่งต่อ การหน่วงเหนี่ยวกักขัง การควบคุมมิให้หลบหนี้ และการควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการข่มขู่ การใช้กำลังบังคับ การลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง ส่วนการแสวงหาผลประโยชน์ ก็มีการดำเนินการในหลายรูปแบบ เช่น การค้าประเวณี หรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาเป็นขอทาน การบังคับใช้แรงงาน หรือ บริการในรูปแบบอื่นๆ สภาพของการกระทำความผิดดังกล่าว ยังคงเกิดขึ้นและมีอยู่ในประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายหลายฉบับที่นำมาใช้บังคับก็ตาม แต่ยังมีบัญหาในการบังคับใช้กฎหมายต่อความผิดประเภทนี้อยู่ โดยเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเช่นนี้อยู่มี 3 ประการสำคัญ ได้แก่

(1) ลักษณะของความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เป็นความผิดประเภทองค์กรอาชญากรรม ซึ่งนอกจากจะมีผู้กระทำความผิดร่วมกันจำนวนมากแล้ว ยังมีลักษณะการทำงานเป็นเครือข่ายอีกด้วย ซึ่งทำให้ยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประจักษ์พยาน ซึ่งมักจะเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำความผิดอีกด้วย

---

[244] พัทฐกร ศาสนะสุพินธ์ และคณะ, “กระบวนการการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น มกราคม-มีนาคม 2555, หน้า 102.

(2) นอกจากความผิดฐานค้ามนุษย์จะเป็นความผิดประเภทองค์กรอาชญากรรมแล้ว ความผิดฐานนี้ยังมีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติอีกด้วย ซึ่งความยากในการบังคับใช้กฎหมายของอาชญากรรมข้ามชาติก็คือ เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกันหลายประเทศ หลายเขตอำนาจศาล บ่อยครั้งพบว่ามีระบบกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ตลอดจนความร่วมมือในการดำเนินการระหว่างประเทศก็ขึ้นอยู่กับการตกลงกันของประเทศต่างๆ ไม่ได้กำหนดให้แน่นอนตายตัว ทำให้เป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของความผิดฐานนี้

(3) ในเรื่องการอ้างผู้เสียหายเป็นพยาน สำหรับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ยิ่งทำได้ยากกว่าความผิดธรรมดา เพราะ

(ก) ส่วนใหญ่ของอาชีพที่ถูกหลอกลวงมา ซึ่งเข้าลักษณะการค้ามนุษย์นั้น เป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี หรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การนำคนเข้ามาเป็นขอทาน การบังคับให้ตัดอวัยวะเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมตลอดจนเอาไปใช้เป็นแรงงานเกี่ยวกับธุรกิจผิดกฎหมายอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อขบวนการค้ามนุษย์ถูกทำลาย ผู้เสียหายซึ่งตกเป็นเหยื่อมักจะหลบหนีไปด้วย บางก็กลับประเทศของตนซึ่งอยู่ติดกับประเทศไทย ดังนั้น การที่จะได้รับประโยชน์จากผู้เสียหายในฐานะพยาน จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก

(ข) ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่มักไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ดังนั้น การติดตามผู้เสียหายมาให้เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนจึงทำได้ยาก และส่วนใหญ่เป็นคนต่างชาติที่มีแหล่งที่อยู่อาศัยในชนบทของประเทศนั้นๆ การติดต่อสื่อสารยิ่งกระทำได้ยากมากขึ้น เมื่อมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ก็เป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าผู้กระทำได้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง ศาลก็ต้องพิจารณายกฟ้องไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.3 วิเคราะห์ปัญหาในเรื่องการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยงข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ปรากฏว่าหน่วยงานหลักที่บังคับใช้กฎหมายกับความผิดฐานนี้จำนวนมาก คือ

(1) **กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2548 เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านการค้ามนุษย์ 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด และต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดกลไกประสานงานกลาง ด้านการค้ามนุษย์บูรณาการข้อมูล บริการและความช่วยเหลือจากส่วนราชการทุกกระทรวง รวมทั้งเกิดระบบสนับสนุนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารในระดับนโยบายในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ตามโครงสร้างดังนี้

ระดับชาติ กำหนดให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่งคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานกลางประสานการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระดับจังหวัด กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นเลขานุการ รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ระดับต่างประเทศ กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำประเทศต่างๆ โดยมีเอกอัครราชทูต/กงสุลใหญ่ เป็นประธาน และมีผู้แทนประกอบด้วย กงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ ทูตแรงงาน

ผู้แทนด้านความมั่นคง ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรเอกชน และชุมชนไทยประสานการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์

นอกจากนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ 2551 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ปรับแก้ชื่อศูนย์ปฏิบัติการด้านการค้ามนุษย์ระดับชาติและระดับจังหวัด ก็ได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.) National Operation Center on Prevention and Suppression of Human Trafficking (NOCHT) และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) Provincial Operation Center on Prevention and Suppression of Human Trafficking (POCHT) อนึ่งกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยจะให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และให้สนับสนุนโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนด้านการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยการให้การสนับสนุนของกองทุนแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทแรก รายบุคคลให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์[245] เป็นกองทุนช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยกองทุนสามารถสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ในกรณีที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การ

[245] ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อป้องกันการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2552

คุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่

ประเภทที่สอง รายโครงการ สนับสนุนการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชน[246] เป็นการช่วยเหลือองค์กรที่ขอรับเงินสนับสนุนทั้งหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเอกชน ที่จัดทำรายละเอียดโครงการตามแบบการเสนอโครงการขอรับเงินกองทุน เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ประจำปี...(แบบ ปกค. 01) ส่วนลักษณะโครงการที่ได้รับการสนับสนุน ก็คือ โครงการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โครงการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย โครงการที่ดำเนินงานทางกฎหมายและปราบปราม โครงการฟื้นฟูเยียวยาและการคืนสู่สังคม โครงการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูล การติดตามและการประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการบริหารงานและการจัดการในด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โครงการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ และโครงการอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์กำหนด

ทั้งนี้ลักษณะของโครงการจะต้องมีวัตถุประสงค์และกระบวนการในการดำเนินงานชัดเจน มีผลต่อการแก้ไขปัญหาและการช่วยเหลือ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย หรือการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบุคคล หรือหน่วยงาน หรือ

---

[246] ประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตลอดจนหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขอื่นในการให้การสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกาศ ณ วันที่ 8 ธันวาคม 2552

ประชาชนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย หรือการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

(2) กระทรวงต่างประเทศ, กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 15 กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามกรค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปคม.” ซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ ปกค. เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งนายยกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และการประสานงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่น้อยกว่าเจ็ดปีด้านละหนึ่งคนโดยต้องเป็นภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นกรรมการ และมีปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เมื่อพิจารณาการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามกรค้ามนุษย์ เป็นการทำงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยในทางปฏิบัติยังไม่มีการดำเนินการเชิงรุกอย่างเต็มที่ที่จะจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ ลักษณะการทำงานโน้มไปในทิศทางที่ถือตัวคณะกรรมการเป็นศูนย์กลาง แล้วดำเนินการกำหนดนโยบายต่าง ๆ จึงทำให้ขาดการประสานงานในเชิงรุกกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(3) สำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อยู่ 2 หน่วยงานคือ สำนักงานคดีอาญา มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีทั้งปวงตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญา และรับผิดชอบการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงตามที่กฎหมายกำหนด และสำนักงานต่างประเทศ

สำนักงานต่างประเทศมีการตั้งศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ มีหน้าที่ ดำเนินการกิจกรรมต่อต้านและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รวบรวมและจัดฐานข้อมูลการดำเนินคดีค้ามนุษย์และข้อมูลในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาอุปสรรคข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ เสนออัยการสูงสุด ศึกษาเสนอแนะและสนับสนุนการยกร่างปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ รวมตลอดถึงการมีส่วนร่วมพิจารณาการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา ข้อตกลง พิธีสาร ปฏิญญา และความตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการรณรงค์ ฝึกอบรม สัมมนา และกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุด และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนภายในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินกิจกรรมในการต่อต้านการค้ามนุษย์ รวมถึงการปฏิบัติงานอื่นตามคณะกรรมการศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ และสำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย

เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติหน่วยงานในสำนักงานอัยการสูงสุดยังคงทำหน้าที่และบทบาทในฐานะรับช่วงต่อตามอำนาจหน้าที่ของตนเมื่อมีกรณีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ แต่บทบาทโน้มไปในทิศทางจำกัดอยู่ภายใต้กรอบเชิงรับ ยังมิได้ดำเนินบทบาทในเชิงรุกกับปัญหาการค้ามนุษย์อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังขาดการประสานงานร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่

(4) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) โดยมีอำนาจ หน้าที่ในส่วนการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยกำหนดการคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 ซึ่งกำหนดให้ คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อยู่ในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษในทางปฏิบัติแม้มีอำนาจในการทำให้คดีค้ามนุษย์เป็นคดีพิเศษ แต่การปฏิบัติงานยังคงมีแนวโน้มเป็นเชิงตั้งรับที่เมื่อมีการแจ้งความหรือมีข่าวก็จะมีการดำเนินงาน หากแต่ยังขาดการดำเนินงานในเชิงรุกและขาดการประสานงานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีหน่วยงานรัฐอื่นอีกที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ได้แก่ กรมการจัดหางาน กรมเจ้าท่า กรมคุ้มครองสิทธิ กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) กองบังคับการปราบปราการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ (บก. ปคม.) กองทัพเรือ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ต่างก็ปฏิบัติงานโน้มไปในทางตั้งรับต่อคดีค้ามนุษย์ ขาดการดำเนินการเชิงรุกต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ขาดการประสานงานระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

ดังนั้น โดยรวมแล้วมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ถึง 13 หน่วยงาน

จากที่ได้กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานจำนวนมากซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งทำให้การทำงานไม่เป็นเอกภาพ ในลักษณะต่างคนต่างดำเนินการตามกรอบและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ไม่มีการประสานงานหรือมีจุดกลางที่จะเชื่อมต่อกันในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ แม้มีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการค้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มนุษย์ก็เป็นการจัดตั้งของแต่ละหน่วยงานไม่มีคณะกรรมการหรือตัวแทนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องมาร่วม ทำให้ผลของการดำเนินงานไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังจะเห็นว่าเท่าที่ผ่านมายังไม่ปรากฏผลงานการจัดการกับการค้ามนุษย์ที่เป็นกรณีใหญ่ๆ ที่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะไม่ปรากฏชัดเจนว่ามีการใช้กฎหมายฟอกเงินดำเนินการกับผู้ค้ามนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง ๆ ที่ปรากฏข่าวอยู่เสมอว่ามีการค้ามนุษย์เกิดขึ้นในประเทศไทย

อนึ่ง แม้ว่าตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการระดับชาติ 2 คณะ และคณะกรรมการระดับพื้นที่ แต่ก็หาได้ทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินการกับการค้ามนุษย์เห็นผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจนไม่ โดยคณะกรรมการระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งขึ้น ทั้งที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติ ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (คณะกรรมการ ปคม.) ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และให้มีอำนาจหน้าที่ (1) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (2) กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (3) สั่งการและกำกับดูแลให้มีการศึกษาวิจัยและจัดทำข้อมูลแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (คณะกรรมการ ปคม.) มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และให้มีอำนาจหน้าที่ (1) จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและแผนประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาสังคม ให้สอดคล้องกับนโยบาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (2) จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนงาน และแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (3) จัดให้มีและกำกับการดำเนินการตามโครงการรณรงค์และการให้การศึกษากับประชาชนทั่วไป (4) จัดให้มีการรายงายผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และยังมีคณะกรรมการระดับพื้นที่ ซึ่งมีคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด 75 จังหวัด

อย่างไรก็ดี ระยะเวลานับถึงต้นปี พ.ศ. 2557 เป็นเวลาประมาณเกือบ 6 ปี หลังจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับ แต่ปรากฏว่าการบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์โดยเฉพาะมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินยังไม่เห็นผลอย่างชัดเจนทั้งมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ ตามที่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดไว้แล้ว แต่ยังไม่ปรากฏอย่างชัดเจนว่ามีการส่งเรื่องความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วยมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินดำเนินการ ความไม่สำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์ด้วยมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินที่สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานรัฐมีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนี้ยังไม่มีการบูรณาการทำงานกันอย่างประสิทธิภาพ คือรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประเทศไทย พ.ศ. 2554-2555 ของมูลนิธิกระจกเงา[247] ได้สะท้อนให้เห็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการค้ามนุษย์ในประเทศ

[247] มูลนิธิกระจกเงาเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านการต่อต้านปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลาเกือบ 10 ปีเต็ม มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดงานปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ โครงการคุ้มครองสิทธิแรงงานประมง โครงการยุติธุรกิจเด็กขอทาน และโครงการผู้ป่วยข้างถนน ด้วยการดำเนินงานของมูลนิธิกระจกเงาตามกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้มูลนิธิกระจกเงา เป็นหน่วยงานที่สัมผัสกับสภาพปัญหาทั้งกระบวนการ ป้องกัน ช่วยเหลือ คุ้มครองและเยียวยา ในโอกาสนี้มูลนิธิกระจกเงา จึงได้วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์

ไทยได้อย่างชัดเจน[248]โดยรายงานได้กล่าวถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ขอรัฐบาลไทย ซึ่งจากรายงานดังกล่าวนี้ได้พบว่า การบังคับใช้กฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์เพิ่งจะเริ่มมีการลงมืออย่างจริงจัง แต่ก็ยังไม่ปรากฏผลลัพท์ที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้มาตรการตามกฎหมายฟอกเงินดำเนินการเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ยังไม่ปรากฏความชัดเจนว่ามีการดำเนินการที่มีผลลัพธ์ที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ทั้งมีการศูนย์ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไว้ทุกจังหวัดในประเทศไทย แต่ยังไม่มีการประสานความร่วมมือไปยังส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อันที่จะสามารถนำมาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้ ปัญหาการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ยังปรากฏหลักฐานยืนยันจากรายงานการประชุมของคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556 ที่มีความพยายามให้มีการดำเนินการจัดทำคำของบประมาณแบบบูรณาการเพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ทั้งนี้เพราะมีปัญหาว่า หน่วยราชการหลายหน่วยงานไม่สามารถขอจัดตั้งงบประมาณไว้ที่ต้นสังกัดได้ และภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการค้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประเทศไทย ประจำปี 2554 และแนวโน้มในปี 2555 จากพื้นฐานของสภาพปัญหาที่พบเจอจากการดำเนินโครงการต่างๆ ขิงมูลนิธิกระจกเงา ตลอดจนสถานการณ์ที่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ผ่านสื่อมวลชน

[248] มูลนิธิกระจกเงา, รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์, สืบค้นได้จาก http:/www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=7&TopicPK= (ณ วันที่ 5 มีนาคม 2556)

มนุษย์ไม่ได้เป็นภารกิจหลักที่กำหนดไว้ตามกฎหมายของแต่ละกระทรวงหรือแต่ละกรม รวมทั้งไม่ได้เป็นนโยบายหลักด้านการบริหาร แต่ความพยายามนี้ยังไม่ปรากฏความสำเร็จ[249]

4.4 วิเคราะห์ในเรื่องประสานความร่วมมือของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับต่างประเทศในความผิดฐานค้ามนุษย์

จากข้อมูลที่มีอยู่นับแต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับในวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ถึงธันวาคม 2552 สำนักงานตำรวจแห่งชาติจับกุมและดำเนินคดีรวม 139 คดี เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี จำนวน 78 คดี เป็นการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ จำนวน 40 คดี เป็นการนำคนมาขอทาน 15 คดี และอื่นๆอีก 6 อย่างไรก็ดี รัฐบาลได้ให้การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ไม่ใช้สัญชาติไทยส่วนใหญ่มาจากประเทศกัมพูชา ลาว พม่า จีน และเวียดนาม และมีบางส่วนที่มิได้ระบุสัญชาติแน่ชัดเป็นจำนวน 3,766 ราย และส่งกลับภูมิลำเนาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,487 ราย[250]

สำหรับผู้เสียหายหญิงไทยได้รับการช่วยเหลือกลับจากต่างประเทศระหว่างปี 2546-2552 มีจำนวน 1,230 ราย ส่วนใหญ่มาจากประเทศมาเลเซีย บาห์เรน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ อังกฤษ

---

[249] คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์, รายงานการประชุมของคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556 ณ ห้องประชุม 301 ตึกบัญชาการ 1 ชั้น 3 ทำเนียบรัฐบาล, หน้า 8.

[250] ศูนย์ปฏิบัติการการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.แห่งชาติ) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันละปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2554-2559), หน้า 6

สิงคโปร์ ออสเตรเลีย สำหรับชายไทยที่เป็นลูกเรือประมงได้รับความช่วยเหลือจากประเทศมาเลเซีย อินโดนิเซีย ติมอร์ เวียดนาม ระหว่างเดือนตุลาคม 2551 ถึงกันยายน 2552 จำนวน 67 ราย[251]

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าจากการค้ามนุษย์นั้นประเทศไทยเป็นทั้งประเทศต้นทางที่มีการนำคนไทยไปค้ามนุษย์ในต่างประเทศ และเป็นประเทศปลายทางที่มีการนำคนต่างชาติค้ามนุษย์ในประเทศไทย

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญและได้ผลักดันการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคีในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ 6 ประเทศได้แก่ กัมพูชา จีน พม่า ลาว เวียดนาม และไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประสานงานการจัดทำแผนปฏิบัติการ รวมทั้งติดตามประเมินผลเรื่องการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้แก่

> “1. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เรื่องความร่วมมือทวิภาคีว่าด้วยขจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา แบะมีข้อตกลงจัดทำโครงการร่วมกันระหว่างสองประเทศ ใน 3 เรื่อง คือ 1) เรื่องประบวนการส่งกลับและคืนสู่สังคม เมื่อปี 2548 ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาว่าด้วยการส่งกลับและคืนสู่สังคมของเหยื่อการค้ามนุษย์ 2) เรื่องกระบวนการดำเนินคดี เมื่อปี 2549 ได้จัดทำแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเรื่องอาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และ 3) เรื่องการรายงานข้อมูล

[251] เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

ขณะนี้ ประเทศไทยอยู่ระหว่างเตรียมการจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2. บันทึกความเข้าใจในประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงว่าด้วยความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งรัฐบาลในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา จีน พม่า ลาว เวียดนาม และไทย ได้ลงนามร่วมกันในคราวประชุมระดับรัฐมนตรี (Coordinated Mekong Ministerial Initiative Against Trafficking : COMMIT) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2547 ณ สหภาพพม่า และที่ประชุมได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ระยะที่ 1 (พ.ศ.2548-2550) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อนำไปปฏิบัติ ต่อมาในคราวประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส COOMIT ครั้งที่ 5 และการประชุมระดับรัฐมนตรี COMMIT ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 12-14 ธันวาคม 2550 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยรัฐมนตรีทั้ง 6 ประเทศได้ลงนามเอกสาร COMMIT Joint Declaration เพื่อแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในการต่อต้านกาค้ามนุษย์ และเห็นชอบแผนปฏิบัติการอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553) ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 7 หัวข้อ 1)การอบรมและพัฒนาศักยภาพ 2) แผนปฏิบัติการระดับชาติ 3) ความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี 4) การอบกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย 5) การคัดแยกและคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ 6) มาตรการป้องกันและ 7) ความร่วมมือในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งประเทศต่างๆ จะต้องพิจารณาจัดลำดับความสำคัญและกำหนดโครงการ/กิจกรรมตามแบบแผนปฏิบัติการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

3.บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว ว่าด้วยความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ลงนามเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2548 ณ กรุงเทพฯ นอกจากนี้ ยังได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ และแนวทางการดำเนินงานว่าด้วยความร่วมมือระหว่างไทย-ลาวเกี่ยวกับการรับ-ส่ง และฟื้นฟูพัฒนาเหยื่อการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็กเมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 ณ จังหวัดมุกดาหาร ทั้งนี้ ฝ่ายลาวเป็นเจ้าภาพจัดประชุมทวิภาคีเพื่อหารือและพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 เมื่อวันที่ 17-18 กันยายน 2552 ณ เมืองหลวงพระบาง

4.ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ว่าด้วยความร่วมมือในการขจัดการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตีและเด็กและการช่วยเหลือเหยื่อกาค้ามนุษย์ ลงนามเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2551 ณ กรุงโฮจิมินห์และได้รับรองแผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ไทย-เวียดนาม เมื่อวันที่ 17-20 กันยายน 2551 กรุงเทพฯ ประกอบด้วย 5 แผนงาน ได้แก่ 1) การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการร่วม เช่น การจัดตั้ง คณะทำงานร่วม การกำหนดหน่วยประสานงานกลาง และการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลทุก 2 ปี 2) การศึกษาสถานการณ์การค้ามนุษย์ 3) การประสานความร่วมมือในการดำเนินการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานในการคุ้มครองเหยื่อ 4) ความร่วมมือในการป้องกันและ 5) ความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวน จับกุมผู้กระทำผิด

5.บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าว่าด้วยความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ลงนามเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2552 ณ เมือง เนปิดอ ทั้งนี้ทั้งสองประเทศได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2552[252]

แต่อย่างไรก็ดี ความร่วมมือระหว่างประเทศเหล่านี้มีวงจำกัดเฉพาะประเทศที่ประเทศไทยได้ไปลงนามความร่วมมือไว้เท่านั้น ยังไม่ขยายกว้างไปยังนานาประเทศ ในขณะที่มีอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime) ซึ่งอนุสัญญามีสาระสำคัญดังนี้[253]

1. อนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. อนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรมีขอบเขตการใช้บังคับกับการป้องกัน การสืบสวน และการฟ้องคดีอาญาสำหรับการมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำผิด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม สำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เมื่อมีลักษณะเป็นความผิดข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรม

3. กลุ่มองค์กรอาชญากรรมหมายความรวมถึงบุคคลที่มีการจัดตั้งร่วมกันตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป และจัดตั้งมาเป็นระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำความผิดตามอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้าม

---

[252] เรื่องเดียวกันหน้า 6-8

[253] หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ กต 0605/2338 ลงวันที่ 15 กันยายน 2543

ชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์ทางทรัพย์สินอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

4. ให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญา

5. การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศตามอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ประกอบด้วยเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เรื่องการโอนตัวนักโทษ เรื่องการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา ซึ่งนอกจาวิธีการโดยปกติแล้ว ยังอาจทำโดยการใช้วิดีทัศน์ข้ามประเทศหรือวิธีสื่อสรอื่นที่ทันสมัย เรื่องวิธีการสอบสวนร่วมกัน เรื่องการโอนกระบวนการวิธีพิจารณา และเรื่องความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย

6. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาอาจเป็นไปในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดหาพยานหลักฐาน การสืบพยานวัตถุ การค้นและยึด และอายัดทรัพย์สิน ฯลฯ เป็นต้น

7. ในกรณีที่ภาคีอนุสัญญาต่อต้านอาชญาการรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน และรัฐภาคีหนึ่งตั้งเงื่อนไขว่าจะต้องมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันนั้น เมื่อได้รับคำร้องขอจากรัฐอื่น รัฐภาคีที่ตั้งเงื่อนไขอาจพิจารณาใช้อนุสัญญาต่อต้านอาชญาการรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นพื้นฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

8. ในกรณีที่รัฐภาคีอนุสัญญาต่อต้านอาชญาการรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ไม่มีความตกลงเกี่ยวกับเรื่องความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย รัฐภาคีอาจพิจารณาใช้อนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นพื้นฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างเจ้าที่ผู้รักษากฎหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เมื่อพิจารณาอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจะเห็นได้ว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการค้ามนุษย์ ซึ่งรัฐสภาของไทยได้มีมติอนุมัติให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 เมื่อประเทศไทยได้ลงนามเรียบร้อยย่อมจะทำเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยใช้มาตรการตามกฎหมายฟอกเงิน

แต่อย่างไรก็ตาม แม้หากประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ยังมีประเด็นปัญหาสืบเนื่องที่น่าพิจารณาต่อไปว่าโดยลักษณะของความผิดฐานค้ามนุษย์ที่มีลักษณะเป็นความผิดที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติประเทศไทยยังมีการร่วมมือ หรือทำความตกลงกับต่างประเทศแบบทวิภาคีน้อยมาก แม้กระทั่งประเทศในอาเซียนซึ่งหมายถึงประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทย ยังพบว่ามีการทำบันทึกข้อตกลงหรือทำความร่วมมือยังไม่ครบทุกประเทศซึ่งบางประเทศเป็นประเทศปลายทางที่มีการส่งเหยื่อค้ามนุษย์ไปด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.5 วิเคราะห์สถิติการยึดทรัพย์ตามกฎหมายฟอกเงินในความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ระหว่างปี 2553 - 2556

เมื่อเริ่มมีการใช้กฎหมายฟอกเงินกับความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ในปี พ.ศ.2553 ปรากฏว่าส่วนข้อมูลและมาตรการพิเศษทางกฎหมาย กองกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีการเก็บรวมรวมข้อมูลและสถิติที่น่าสนใจไว้จนถึงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2556 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปรายละเอียดคดีศาลตัดสินแล้ว

ความผิดมูลฐาน	มูลค่าทรัพย์สินที่ยื่นคำร้องฯ (บาท)	มูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน	วันที่ยื่นคำร้อง	วันที่ศาลสั่ง	หมายเลขคดีดำ	หมายเลขคดีแดง	หมายเหตุ
ม. 3(2)	1,006,473.53	1,006,473.53	30ต.ค. 44	28พ.ย.46	ฟ. 20/44	ฟ. 34/46	ถึงที่สุด
ม. 3(2)	742,692.38	742,692.38	23ก.พ. 47	1ก.ย.48	ฟ. 30/47	ฟ. 57/48	ถึงที่สุด
ม. 3(2)	3,489,453.46	3,489,453.46	1ธ.ค.46	25ต.ค.48	ฟ. 99/46	ฟ. 71/48	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	150,000.00	150,000.00	29มี.ค. 49	28ธ.ค.49	ฟ. 26/49	ฟ. 65/49	
ม. 3(2)	12,883,729.50	12,883,729.50	29ธ.ค. 46	30มี.ค.50	ฟ. 105/46	ฟ. 11/50	
ม. 3(2)	56,641.40	56,641.40	5เม.ย.49	11มิ.ย.50	ฟ. 27/49	ฟ. 27/50	
ม. 3(2)	1,378,377.15	1,378,377.15	16มิ.ย. 49	31ม.ค.51	ฟ. 49/49	ฟ. 6/51	
ม. 3(2)	3,172,638.00	3,172,638.00	26ต.ค. 49	31ม.ค.51	ฟ. 87/49	ฟ. 7/51	
ม. 3(2)	245,000.00	245,000.00	21 มี.ค. 49	18 ก.พ. 51	ฟ. 23/49	ฟ. 10/51	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	2,047,581.11	2,047,581.11	26พ.ค. 48	20 มี.ค. 51	ฟ. 44/48	ฟ. 22/51	ถึงที่สุด
ม. 3(2)	50,839,688.15	50,839,688.15	13 ธ.ค. 50	8 เม.ย.51	ฟ. 104/48	ฟ. 29/51	เช็คยอดตามคำพิพากษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ม. 3(2)	4,686,000.00	4,686,000.00	25 ธ.ค. 50	2 มิ.ย. 51	ฟ. 99/50	ฟ. 45/51	
ม. 3(2)	892,366.00	892,366.00	9 พ.ค. 50	5 ก.พ. 52	ฟ. 26/50	ฟ. 4/52	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	2,332,933.88	897,525.88	2 พ.ย. 47	15 พ.ค. 52	ฟ. 101/47	ฟ. 12/52	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	2,076,782.62	2,076,782.62	2 ต.ค.50	24 ธ.ค. 52	ฟ. 76/50	ฟ. 33/52	
ม. 3(2)	350,000.00	350,000.00	17 ก.ค. 50	23 มี.ค. 53	ฟ. 49/50	ฟ. 9/53	
ม. 3(2)	640,000.00	640,000.00	24 ส.ค. 50	23 มี.ค. 53	ฟ. 58/50	ฟ. 10/53	
ม. 3(2)	9,593,040.00	9,593,040.00	24 ส.ค. 50	26 พ.ย. 55	ฟ. 57/50	ฟ. 26/55	
ม. 3(2)	16,000.00	16,000.00	10 ส.ค. 55	4 ก.พ. 56	ฟ. 26/55	ฟ. 3/56	
ม. 3(2)	3,023,961.02	3,009,361.02		1 ก.ค.56	ฟ. 22/56	ฟ. 38/56	
รวม	**99,566,358.20**	**95,106,989.18**	**ตั้งแต่ตุลาคม2543-สิงหาคม2556**				

ตารางที่ 2 สรุปรายละเอียดคดีที่ศาลยังไม่ตัดสิน แต่มีการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว มูลฐานความผิดตาม ม.3(2),ค้ามนุษย์ ที่ศาลยังไม่สั่งทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ปี 2555-2556

เลขที่คำสั่ง	**วันที่ออกคำสั่ง**	**ผู้ลงนามในคำสั่ง**	**มูลฐาน**	**รายการทรัพย์สิน**	**มูลค่า/บาท**	**หมายเหตุ**
ย.	23	ประธาน	ม.3(1),(2),	1.ที่ดินตามโฉนด	31,699,092	รวมมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

57/2555	ส.ค. 2555	กรรมการธุรกรรม	ค้ามนุษย์	จำนวน 2แปลง 2.เงินฝากธนาคาร จำนวน 55บัญชี	.86	ค่าย. 57/2555 และย. 58/2555
ย. 58/2555	23 ส.ค. 2555	เลขาธิการ ปปง.	ม.3(1),(2), ค้ามนุษย์	1.ธนบัตรรัฐบาลไทย 170,000บาท 2.อาวุธปืนพกสั้น พร้อมซองกระสุน 3.สิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าซื้อ		
ย. 72/2555	12 ก.ย. 2555	ประธานกรรมการธุรกรรม	ม.3(1),(2), ค้ามนุษย์	1.ธนบัตรรัฐบาลไทย 170,000บาท 2.อาวุธปืนพกสั้น พร้อมซองกระสุน 3.สิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าซื้อ	10,800,000 .00	แก้ไขรายละเอียดทรัพย์สิน
ย.3/2556	18 ม.ค. 2556	เลขาธิการ ปปง.	ค้ามนุษย์	เงินฝากบัญชีธนาคารกสิกรไทยจำนวน3 บัญชี	2,991,961. 02	
ย. 10/2556	12 ก.พ. 2556	ประธานกรรมการธุรกรรม	ค้ามนุษย์	1.คอมพิวเตอร์CPU ยี่ห้อHPจำนวน4 เครื่อง 2.คอมพิวเตอร์แบบพกพายี่ห้อASUS จำนวน3เครื่อง	32,000.00	
ย. 32/2556	10 มิ.ย. 2556	ประธานกรรมการธุรกรรม	ม.3(1),(2),	ยึดทรัพย์สินจำนวน 52 รายการ อายัดทรัพย์สิน จำนวน 2 รายการ	1,363,580. 00 1,647,003. 98	
รวม					**45,541,676.84**	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากข้อมูลสถิติข้างต้นจะเห็นได้ว่าในช่วง พ.ศ.2553 – พ.ศ.2556 มีคดีตามความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ที่มีคำตัดสินของศาลสั่งให้ยึดทรัพย์ตามกฎหมายฟอกเงิน จำนวน 19 คดี รวมมูลค่าทรัพย์สิน 95,106,986.18 บาท โดยเหลือคดีที่ศาลยังไม่มีคำตัดสิน 3 คดี มีมูลค่าทรัพย์สินรวม 45,541,678.84 บาท เมื่อวิเคราะห์แล้วจะพบว่า

ประการแรก จำนวนคดีที่เกิดขึ้นและมีการดำเนินคดีดูจะมีจำนวนรวมน้อยกว่าจำนวนกรณีที่เชื่อว่ามีการค้ามนุษย์เกิดขึ้นในประเทศไทย อันทำให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการดำเนินคดีเกี่ยวกับค้ามนุษย์ยังไม่เต็มที่ จึงทำให้มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นและมีการดำเนินคดีน้อย อีกทั้ง เมื่อพิจารณาจากปีแรกที่มีการบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์ของประเทศไทย มาจนถึงปี 2556 สัดส่วนของจำนวนการดำเนินคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาล ก็หาได้มีการเพิ่มขึ้นในอัตราก้าวหน้าไม่ หากแต่ยังอยู่ในอัตราค่อนข้างคงที อันสะท้อนว่า ยังไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อให้สามารถดำเนินคดีค้ามนุษย์ได้อย่างเต็มที่

ประการที่สอง จำนวนคดีที่มีทรัพย์จำนวนมากกว่า 10 ล้านบาทต่อคดี มีเพียง 2 คดี จากจำนวน 19 คดีที่ศาลมีคำตัดสินแล้ว แสดงให้เห็นว่า ขบวนการค้ามนุษย์รายใหญ่ยังไม่ถูกดำเนินคดี โดยมีคดีที่มูลค่าทรัพย์สินที่ถูกยึดสูงสุดเพียง 50 ล้านบาท อันทำให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินคดีต่อขบวนการค้ามนุษย์รายใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

ประการที่สาม เมื่อพิจารณาจากจำนวนคดีที่มีการร้องขอให้ยึดทรัพย์กับจำนวนคดีที่ศาลสั่งยึดทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน พบว่า ทุกคดีที่มีการยื่นฟ้องดำเนินคดีไป ศาลมีคำพิพากษายึดทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดินทุกคดี อันทำให้เห็นว่า ในด้านการทำสวนคดี มีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็อาจเพราะจำนวนคดีมีไม่มาก จึงสามารถทำสำนวนได้อย่างเต็มที่

ประการที่สี่ เมื่อพิจารณาจากจำนวนทรัพย์ที่มีการร้องขอต่อศาลให้มีการสั่งยึดตามกฎหมาย แล้วศาลมีคำสั่งยึดทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดิน จะเห็นได้ว่า จำนวนที่มีการร้องขอให้มีการยึดทรัพย์นั้น เมื่อศาลมีคำพิพากษาคดีส่วนใหญ่ศาลจะตัดสินให้ยึดทรัพย์สินตามยอดที่มีการร้องขอ มีเพียงจำนวนน้อยคดีที่ศาลมีคำพิพากษายึดทรัพย์ไม่เต็มตามจำนวนที่ร้องขอให้มีการยึด อันทำให้เห็นว่าการทำสำนวนยึดทรัพย์สินเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีการทำสำนวนที่รัดกุม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การค้ามนุษย์มีตั้งแต่ยุคก่อนประวัติสาสตร์จนถึงปัจจุบันซึ่งมีรูปแบบและวัตถุประสงค์ในการค้าที่ต่างกันตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นการค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาผมประโยชน์ทางเพศ และการค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาผมประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงาน ซึ่งมีลักษณะบังคับหลอกลวงเหยื่อปฏิบัติต่อเหยื่อโดยไร้มนุษยธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน ปัจจุบันนี้นานาประเทศได้ความสำคัญโดยมองการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรม และยิ่งไปกว่านั้นอาชญากรรมค้ามนุษย์ได้ส่งผลกระทบในเชิงลบหลายด้านทั้งผลกระทบกับเหยื่อค้ามนุษย์ ผลกระทบต่อสังคมผลกระทบจากการค้ามนุษย์มีส่วนทำให้เกิดการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม ผลกระทบบั่นทอนทรัพยากรมนุษย์ ผลกระทบบั่นทอนการสาธารณะสุข เป็นต้น ทั้งนี้นานาประเทศจึงมีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสื่อสาร การคมนาคม การขนส่ง ในปัจจุบันนี้ ซึ่งทำให้ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว สะดวกสบาย ปัจจัยนี้ยังเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ค้ามนุษย์ที่อาศัยช่องทางผลประโยชน์จากเทคโนโลยีมาใช้ในทางที่ผิด ทำให้การค้ามนุษย์ในยุคเทคโนโลยีนี้พัฒนาเป็นการค้ามนุษย์ในเชิงพาณิชย์ โดยจะทำเป็นขบวนการ (องค์กรอาชญากรรม) มีความสลับซับซ้อน เกี่ยวพันกันหลายพื้นที่ในการขนส่ง อพยพเหยื่อเพื่อค้า เช่น พื้นที่ต้นทาง พื้นที่ปลายทาง และพื้นที่ทางผ่าน และมีหลายบุคคลร่วมกันในการกระทำความผิด

ซึ่งพัฒนาจากการอพยพจากถิ่นชนบนที่มีรายได้น้อยสู้เมืองใหญ่เป็นการอพยพขนส่งเหยื่อจากประเทศที่มีรายได้ต่ำมาสู่ประเทศที่มีความเจริญจึงเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

อาชญากรรมค้ามนุษย์ข้ามชาตินี้ให้ผลตอบแทนกับผู้ค้ามนุษย์มูลค่ามหาศาล เงินได้มหาศาลนอกจากจะเป็นแรงจูงใจทำให้การค้ามนุษย์ยังคงมีมากและมีนักค้ามนุษย์ที่หวังผลตอบแทนมหาศาลเพิ่มการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ การค้ามนุษย์ในประเทศไทยเป็นปัญหาระดับชาติที่ถือว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในระดับต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่เป็นขบวนการ ไม่ว่าจะตกเป็นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้นหลายฉบับแต่ยังไม่มีบทบัญญัติที่จะสามารถ ดำเนินการตัดวงจรทางการเงินของนักค้ามนุษย์ให้ขจัดสิ้นไปได้ และในปัจจุบันจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 โดยเป็นกฎหมายเฉพาะเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การฟอกเงินซึ่งหมายความว่า เปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการฟอกเงินนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่นการฝากเงินกับสถาบันการเงินภายในประเทศ การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ การส่งเงินสดหรือโอนออกนอกประเทศการจัดตั้งบริษัทบังหน้า เป็นต้น ในการดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์ซึ่งมีเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์นั้นนอกจากดำเนินคดีตามกระบวนการทางอาญาแล้วในเรื่องทรัพย์สินของผู้ค้ามนุษย์นั้นจะเป็นไปตามกระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งซึ่งเป็นมาตรการริบทรัพย์ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กล่าวคือเป็นกระบวนการพิจารณาตัวทรัพย์สินโดยเฉพาะ โดยการดำเนินการกับตัวทรัพย์สินมีขอบเขตกว้างกว่าการริบทรัพย์สินทางอาญา คือไม่ว่าทรัพย์สินนั้นได้ใช้หรือมีไว้เพื่อการกระทำความผิดหรือไม่ ไม่ว่า

ทรัพย์สินนั้นจะได้มาทางตรงหรือทางอ้อม หรือเปลี่ยนสภาพไป จะโอนไปก็สามารถเริ่มคดีได้จากตัวทรัพย์สินได้โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องบุคคลเป็นจำเลยก่อนได้ อย่างไรก็ตามนับแต่ที่กฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ประกาศใช้จนถึงปัจจุบันนี้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่จะส่งผลให้มาตรการริบทรัพย์สินตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในต่างประเทศทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์ ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ก็ได้มีการตรากฎหมายกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญาและมีการกำหนดให้นำมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินไปใช้ดำเนินการความผิดฐานค้ามนุษย์ เพราะพิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดฐานฆ่ามนุษย์เป็นความผิดที่เชื่อมโยงกับองค์อาชญากรรม ซึ่งการจัดการกับองค์กรอาชญากรรมดังกล่าวนี้จำต้องใช้มาตรการตามกฎหมายฟอกเงินเพื่อยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ แต่การดำเนินการกับการค้ามนุษย์นั้นไม่อาจดำเนินการโดยกฎหมายฉบับและใดฉบับหนึ่งหรือมาตรการใดมาตรการหนึ่งโดยเอกเทศ หากแต่จำต้องอาศัยกฎหมายหลายฉบับและมาตรการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมกาในส่วนของมลรัฐเท็กซัสนั้นซึ่งเป็นมลรัฐที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์ได้มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและการดำเนินการเพื่อต่อสู้กับปัญหาการค้ามนุษย์ โดยอาศัยมาตรการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มิใช่แต่เพียงมาตรการยึดหรือริบทรัพย์ของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

ในประเทศไทยนั้นเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และมีการกำกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินอันทำให้สามารถใช้มาตรการกฎหมายฟอกเงินดำเนินการจัดการกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

แต่อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏข้อมูลสถิติที่ชัดเจนว่า เมื่อมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์แล้วมีการส่งเรื่องต่อไปยังคณะกรรมตามกฎหมายฟอกเงินเพื่อดำเนินการใช้มาตรการตามกฎหมายฟอกเงินกับความผิดฐานค้ามนุษย์ ทั้งนี้จากการศึกษาวิเคราะห์พบประเด็นปัญหาสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

ประการแรก มีปัญหาความซ้ำซ้อนของความผิดมูลฐานเกี่ยวกับเพศกับความผิดมูลฐานค้ามนุษย์เพราะอาจตีความได้ว่ามีความซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้แท้จริงแล้วหาได้มีความซ้ำซอนกันอันทำให้จำต้องยกเลิกความผิดมูลฐานเกี่ยวกับเพศไม่ เพราะความผิดมูลฐานทั้งสองจะครอบคลุมกรณีที่กฎหมายประสงค์จะให้ใช้กฎหมายฟองเงินการกับความผิดมูลฐานทั้งสองมากกว่า

ประการที่สอง มีปัญหาสภาพบังคับของความผิดฐานค้ามนุษย์กับปัญหาที่เกี่ยวกับลักษณะและความผิด เพราะลักษณะของความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เป็นความผิดประเภทองค์กรอาชญากรรมซึ่งนอกจากจะมีผู้กระทำความผิดร่วมกันจำนวนมากแล้ว ยังมีลักษณะการทำงานเป็นเครือข่ายอีกด้วยซึ่งทำให้ยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประจักษ์พยาน ซึ่งมักจะเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำความผิดอีกด้วย อนึ่ง นอกจากความผิดฐานค้ามนุษย์จะเป็นความผิดประเภทองค์กรอาชญากรรมแล้ว ความผิดฐานนี้ยังมีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติอีกด้วย ซึ่งความยากในการบังคับใช้กฎหมายของอาชญากรรมข้ามชาติก็คือ เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกันหลายประเทศ หลายเขตอำนาจศาล บ่อยครั้งพบว่ามีระบบกฎหาย หรือหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ตลอดจนความร่วมมือในการดำเนินการระหว่างประเทศต่างๆ ไม่ได้กำหนดให้แน่นนอนตายตัวทำให้เป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของความผิดฐานนี้นอกจากนั้น ในเรื่องการอ้างผู้เสียหาเป็นพยานสำหรับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ยิ่งทำได้ยากกว่าความผิดธรรมดา เพราะส่วนใหญ่ของอาชีพที่ถูกหลอกลวงมา ซึ่งเข้าลักษณะการค้ามนุษย์นั้น เป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่นการค้าประเวณี หรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การนำคนเข้ามาเป็นขอทาน การบังคับ

ให้ตัดอวัยวะเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมจนเอาไปใช้เป็นแรงงานเกี่ยวกับธุรกิจผิดกฎหมายอื่นๆ เป็นต้น ดั้งนั้นเมื่อขบวนการค้ามนุษย์ถูกทำลาย ผู้เสียหายซึ่งตกเป็นเหยื่อก็มักจะหลับหนีไปด้วย บางก็กลับประเทศของตนซึ่งมักจะอยู่ติดกับประเทศไทย ดั้งนั้น การที่จะได้รับประโยชน์จากผู้เสียหายในฐานะพยาน จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก นอกจากนั้น ผู้เสียหายในฐานความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่ไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ดั้งนั้น การติดตามผู้เสียหายมาให้เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนจึงทำได้ยากมากขึ้น เมื่อมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ก็เป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าผู้กระทำความผิดจริงตามฟ้องศาลก็ต้องพิพากษายกฟ้องไป

ประการที่สาม มีปัญหาในเรื่องการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ กล่าวคือ แม้จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่เพื่อประสานการดำเนินการให้การบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังคงไม่ประสบความสำเร็จ ดังจะเห็นได้ว่า ไม่ปรากฏว่ามีการส่งกรณีการค้ามนุษย์ให้มีคณะกรรมการตากฎหมายฟอกเงินใช้มาตรการการตามกฎหมายฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ทั้งที่ปรากฏข้อเท็จจริงอยู่เสมอว่ามีการดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์

ประการที่สี่ ปัญหาการประสานความร่วมมือหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับต่างประเทศในความผิดฐานค้ามนุษย์ แม้ประเทศไทยจะมีความตกลงทั้งทวิภาคีและพหูภาคีแต่ยังไม่เพียงพอที่จะประสานความร่มมือในเรื่องการค้ามนุษย์กับต่างประเทศ นอกจากนั้น แม้ต่อไปประเทศไทยจะลงนามเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพราะรัฐสภาได้อนุมัติในการเข้าเป็นภาคีไปเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 อันจะทำให้สามารถขยายความร่วมมือกับนานาประเทศได้ แต่โดยที่สภาพของการค้ามนุษย์ที่มักจะเป็นความผิดข้ามชาติ พยานหลักฐานในการกระทำความผิดในประเทศไทยอาจไม่เพียงพอในการดำเนินคดีค้ามนุษย์แต่

หลักฐานที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในต่างประเทศมีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะดำเนินคดีฐานค้ามนุษย์ในประเทศไทยได้ต้องอาศัยความร่วมมือโดยการทำบันทึกข้อตกลงแบบทวิภาคีกับนานาประเทศโดยเฉพาะประเทศที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์ที่มีการพัวพันในประเทศไทยด้วย

ประการที่ห้า สถิติการดำเนินการยึดทรัพย์ตามกฎหมายฟอกเงินในความผิดมูลฐานค้ามนุษย์ระหว่างปี 2553 – 2556 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคดีที่เกิดขึ้นแล้วมีการดำเนินคดีมีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับกรณีที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และขบวนการค้ามนุษย์รายใหญ่ ๆ ยังรอดพ้นจากการดำเนินคดี อันสะท้อนให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้ยังไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(1) การบูรณาการองค์กรบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์กับกฎหมายฟอกเงินในลักษณะแบบสหวิชาชีพ

การขาดบูรณาการขององค์กรบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการฟอกเงิน อันทำให้คดีการค้ามนุษย์ส่งต่อมาไม่ถึงองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน ดังนั้น การทำงานในรูปแบบของ Task Force หรือที่เรียกว่า “การทำงานแบบสหวิชาชีพ” ควรนำมาใช้ กล่าวคือ แต่ละหน่วยงาน

ส่งตัวแทนหน่วยงานละ 1 คน นั้นก็คือจะมีตัวแทนทั้งหมด 13 คน จาก 13 หน่วยงาน ตัวแทนทั้ง 13 คน จะประชุมร่วมกันเพื่อจะดำเนินการกับความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นโดยให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ประสานความร่วมมือเป็นเลขาที่ประชุมรายงานผล โดยเริ่มจากศูนย์ป้องและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่บางหน่วยงานมีอยู่แล้วเช่นกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสำนักงานอัยการ ถ้ามีปัญหาใดไม่ยุติ ไม่ว่าจะเรื่องข้อกฎหมาย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้ง 13 คนจะต้องเป็นผู้หาคำตอบ ถ้าข้อมูลเกิดรั่วไหล ตัวแทนทั้ง 13 คนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ โดยกำหนดให้ 13 คนนี้มีฐานะเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้มีหน้าในการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น มิใช่ผู้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเสียเอง เพราะอาจมีความรู้สึกเอนเอียงในการบังคับใช้กฎหมายได้ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับกรณีความผิดที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรก การทำงานแบบสหวิชาชีพนี้ มีตัวอย่างให้เห็นจากการศึกษากรณีศึกษาของมลรัฐแท็กซัสที่มีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันการค้ามนุษย์แห่งแท็กซัส (The Texas Human Trafficking Prevention Task Force)

การทำงานแบบ Task Force นี้จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถติดตามผลการทำงานของหน่วยงานของตนให้ที่ประชุมที่มาจาก 13 หน่วยงานได้รับทราบ จุดใดที่เกิดปัญหาก็จะร่วมมือกันเพื่อแก้ไข้ปัญหาได้ทันที ในขณะที่สำนักงาน ปปง เป็น 1 ใน 13 หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายต่อความผิดฐานค้ามนุษย์ในการดำเนินการกับทรัพย์สิน อันเป็นการตัดวงจรทางการเงินที่เกี่ยวกับความผิดฐานนี้ การทำงานแบบ Task Force ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย

(2) การกำชับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมายทุกประการ

ด้วยเหตุที่ลักษณะของการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์จะมีความผิดฐานอาญาฐานอื่นซ้อนทับอยู่ด้วยในตัว ในการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่รัฐอาจมีการเลือกที่จะดำเนินคดีในฐานความผิดที่สะดวกต่อการดำเนิน ซึ่งมักจะมีอัตราโทษต่ำ ในขณะที่การดำเนินคดีค้ามนุษย์จะมีความยุ่งยากซับซ้อนพอสมควรและจากการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศได้พบตัวอย่างแล้วว่าในกรณีของมลรัฐเท็กซัสนั้นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมักจะไม่ดำเนินคดีในข้อหาค้ามนุษย์ เพราะมีความยุงยาก จึงดำเนินคดีความผิดฐานอื่นที่เบากว่า เพราะสะดวกกว่า อันทำให้การบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงควรกำชับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมายทุกประการ อันจะเป็นแนวทางที่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอาญาฐานค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหากมีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่กล่าวมานี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถพิจารณาใช้กฎหมายทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องดำเนินการกับการค้ามนุษย์ได้ เช่น การใช้มาตรการทางภาษีเข้าไปจัดเก็บภาษีจากเงินได้ของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้ เพราะตามกฎหมายภาษีแล้วไม่ว่ารายได้นั้นจะได้มาโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายต่างก็ถือว่าเป็นเงินได้ที่จะต้องเสียภาษีทั้งสิ้น ซึ่งจะช่วยทำให้ในกรณีการดำเนินคดีอาญาฐานค้ามนุษย์อาจไม่ประสบความสำเร็จเพราะมีความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่มาตรการทางภาษีสามารถใช้ควบคู่ไปด้วยได้ เป็นต้น การให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น ย่อมหมายว่าเมื่อมีการดำเนินคดีฐานค้ามนุษย์ ก็จำต้องมีการแจ้งไปยังคณะกรรมการตามกฎหมายฟอกเงินเพื่อให้มีการใช้มาตรการตามกฎหมายฟอกเงินเข้าไปตรวจสอบริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้

(3) **การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือแบบทวิภาคีกับต่างประเทศ**

เนื่องจากประเทศไทยเป็นทั้งประเทศปลายทางและเป็นประเทศต้นทางของกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาตินอกจากการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรแล้วประเทศไทยควรมีการทำบังทึกข้อตกลงแบบทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในประชาคมอาเซียนในมากซึ่งปัจจุบันพบว่าประเทศไทยได้ทำบันทึกข้อตกลงกับกัมพูชา จีน พม่า ลาว และเวียดนามแล้ว แต่ยังมีบางประเทศที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์ที่มีรายงานว่ามีการขนส่งเหยื่อค้ามนุษย์ไปจากประเทศไทยจำนวนมาก เช่นประเทศสิงคโปร์เป็นต้น ที่ประเทศไทยควรมีการทำบันทึกข้อตกลงแบบวิภาคีด้วยเพื่อการประสานความร่วมมืออย่างจริงจังกับทุกประเทศที่เป็นประเทศต้นทางและประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการอ้างอิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาษาไทย

หนังสือ-ตำรา

กอบกุล รายะนาคร. การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการค้าหญิง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิผู้หญิง, 2538.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาติ ชัยเดชสุริยะ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม. พิมพ์ครั้งที่1, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา 2548.

คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์, รายงานการประชุมของคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556 ณ ห้องประชุม 301 ตึกบัญชาการ 1 ชั้น 3 ทำเนียบรัฐบาล.

ธนู แก้วโอภาส, แอฟริกา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชาติเศรษฐกิจจำกัด, 2536.

นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. อาชญากรรม การป้องกัน: การควบคุม. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

นวลน้อย ตรีรัตน์ และปิยวรรณ สุขศรี. สถานภาพความรุนแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย: รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่ 2. กรุงเทพมหานคร :สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, 2546.

ประธาน วัฒนวาณิชย์, ปิติกาญจน์ สิทธิเดช, วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์ และคณะ. มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล : ในมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล, รายงานการวิจัยเพื่อนำเสนอในการประชุมทางวิชากรระดับชาติ ว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 2 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี, (6-7 กันยายน 2547) กรุงเทพมหานคร : สำนักงานยุติธรรม,2547.

ประธาน วัฒนวาณิชย์ และวีระศักดิ์ แสงสารพันธ์. การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.

ประธาน วัฒนวาณิชย์ และเศรษฐชัย อันสมศรี.การป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 31 : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.

ประวิทย์ ร้อยแก้ว. การค้ามนุษย์:นิยาม ความหมาย. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์,หน้า 2-4. 15-19สิงหาคม 2548 ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. หวย ซ่อง บ่อน ยาบ้า : เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย. เชียงใหม่ : ตรัสวินเซิล์ดเวอร์มบุคส์, 2543.

พัทฐกร ศาสนะสุพินธ์ และคณะ, “กระบานการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น มกราคม-มีนาคม 2555

พันธมิตรทั่วโลกต้านการค้าหญิง, การค้าหญิง จากแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผู้หญิง มูลนิธิผู้หญิง, 2545.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

พัฒนาสังคมและสวัสดิการ, กรม. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์.กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550.

วรณัฐ วรชาติเดชา, การค้ามนุษย์โดยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศต่อเด็กและสตรี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2554.

วาสนา เก้านพรัตน์,จักรกริสน์ จันทร์แสง,ทัตติยา ลิขิตวงศ์ และ กานต์ เสริมชัยวงศ์. คู่มือการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเด็กต่างชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ปิ่นโต พับลิชชิ่ง, 2552.

วันชัย รุจนวงศ์. การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ(ระยะที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด (สิงหาคม) 2548.

ศิริพร สโครบาเนค. การค้ามนุษย์ แนวคิด กลไก และประเด็นท้าทาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิผู้หญิง, 2548.

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.แห่งชาติ), กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ.2554-พ.ศ.2559)

สีหนาท ประยูรรัตน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติสนเทศ, 2542.

สุดารัตน์ เสรีวัฒน์, มูลนิธิพัฒนาคุ้มครองเด็ก. หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานสหวิชาชีพเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์. กรุงเทพมหานคร: ปาปิรุสพับลิเคชั่น จำกัด, 2549.

สุรพล ไตรเวทย์. คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง คำอธิบาย แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน,2542.

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.....กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550.

สีหนาท ประยูรรัตน์. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2555.(อัดสำเนา)

สำนักงานกฎหมายและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ. ...., กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, (กุมภาพันธ์) 2552.

สำราญ นุ่นพันธ์. การดำเนินการริบทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับสาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาลัย, 2546.

อรสม สุทธิสาคร. สนิมดอกไม้ ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์สารคดี, 2540

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทความ

คณิต ณ นคร, “ปัญหาการกระทำและผล” **วารสารนิติศาสตร์ 12, 2, (มิถุนายน 2525)**: **หน้า 111** – 118.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. “อาชญากรรมค้าหญิง เด็ก กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”. **วารสารบทบัณฑิตย์ เล่ม 56 ตอน 2 (มิถุนายน 2543): หน้า** 213.

สุรสิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์, “มาตรฐานความระมัดระวังของการกระทำโดยประมาทตามกฎหมายอาญาเยอรมัน” **วารสารดุลพาห 54, 1 (มกราคม – เมษายน 2550)** : **หน้า 131 – 149**

อำนาจ เนตยสุภา. “แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์”, **Law Journal Vol.2 No.3 (January-June 2009): หน้า** 4-5.

วิทยานิพนธ์

กมลศักดิ์ หมื่นภักดี. การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์นิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552.

กัมปนาท ณ วิชัย. การบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 : ศึกษากรณีการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่จะไม่ถูกดำเนินคดี. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552.

เกษมพงษ์ โบตระกูล. กระบวนการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ทรงพล พันธุ์วิชาติกุล. ความผิดฐานค้ามนุษย์ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และผลกระทบหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ปิยพันธ์ สารากรบริรักษ์. การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

วิรัช ภู่พัทธยากร. การวิเคราะห์หลักการและการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากการฉ้อราษฎร์บังหลวง : ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และร่างอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงกับกฎหมายของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2545.

ศราวุธ ไชยรัตน์. กำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดว่าด้วยป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2547.

สมชาย ว่องไวเมธี. มาตรการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551. ปริญญานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2555.

เว็บไซต์

คมกริช ดุลยพิทักษ์. ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย [Online]. กรุงเทพมหานคร : ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม 2548. แหล่งที่มา http://www.library.coj.go.th/indexarticle2.php?ldmain=page [16/02/2556]

ธนะชาติ ปาริยะเวทย์. อาชญากรรมข้ามชาติ ผลกระทบต่อประเทศไทย เครือข่ายสยามเสวนาบทความ[Online] แหล่งที่มา: http:// www.siamsewana.org [04/02/2556]

มูลนิธิกระจกเงา, รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์, สืบค้นได้จาก http:/www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=7&TopicPK = (ณ วันที่ 5 มีนาคม 2556)

สถานทูตสหรัฐอเมริกา.รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2555[Online]. กรุงเทพมหานคร : สถานทูตสหรัฐอเมริกา, 2555. แหล่งที่มา : http://thai.bangkok.usembassy.gov/tipthaireport12-t.html [03/02/2556]

อภิชาติ สุริบุญมา. อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime)[Online]. กองกิจการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แหล่งที่มา: http://www.interpolbangkok.com [17/12/ 2555]

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ-ตำรา

Amy Farrell et., Understanding and Improving Law Enforcement Responses to Human Trafficking, N.E.U.I. on Race and Justice, (June 2008).

Bradley W. Orsini, Law Enforcement Considerations for Human Trafficking, in Mary C. Burke, Human Trafficking: Interdisciplinary Perspectives, (New York: Edwards Brothers, Inc., 2003).

Fiona David, Prosecuting trafficking in persons: known issues, emerging responses, Trends & issues in crime and criminal justice, Australian Government Australian Institute of Criminology, June 2008.

John T. Picarelli, “Trafficking in persons in Americas: An overview” in Shiro Okubo and Lousie Shelly (Editors), Human Security, Transnation Crime and Human Trafficking: Asian and Western Perspectives, (New York: Routledge, 2011).

Office of Attorney General, The Texas Response to Human Trafficking, Report to 81 Legislature, 2008.

Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons, U.S. Department of State, Trafficking in Persons Report, June 4, 2008.

Ministry of Manpower, National plan of Action Against Trafficking in Persons 2012-2015, (6 January 2013).

บทความ

Karen E. Bravo, “Human Trafficking: Global and National Responses to the Cries for Freedom” University of Saint Thomas Law Journal, Fall 2008.

Stefan Cassella. “The money Laundering Statutes (18 U.S.C. $$ 1956 and 1957)” United Stetas Attorneys’ Bulletin, Volume 55, Number 5, 2007.

Stephanie Richard, “State Legislation and Human Trafficking,: Helpful or Harmful?” Journal of Law Reform, University of Michigan, Vol. 38 (2005).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เว็บไซต์

Attorney General’s Annual Report to Congress and Assessment of U.S. Government Activities to Combat Trafficking in Persons, Fiscal Year 2009, July 2010, available at http://www.justice.gov/archive/ag/annualreports/tr2009/agrepothumantrafficking 2009.pdfZretrieveed (5 January 2013)

Attorney General of Texas Greg Abbott, Attorney General Convenes Human Tafficking Prevention Task Force (Jan.21, 2010), https://www.oag.state.tx.us/oagnews/release.php?print=1&id=3202(last visited March 3, 2013)

Association of Southeast Asian Nation, Asean Handbook on International Legal Cooperation in Trafficking in Persons Cases, (Indonesia: The ASEAN secretariat, 2010), and Humantraficking.org, Singapore, available at http://www.humantrafficking.org/countries/singapore (6 January 2013).

Australian Transaction Report and Analysis Centre, Anti-Terrorism Financing Act 2006, available at http://www.austrac.gov.au/aml_ctml (6 January 2013).

Australian Transaction Report and Analysis Centre, AUSTRAC Regulatory Guide, Chapter 1-Introduction to the Australian AML/CTF context, available at http://www.austrac.gov.au/rg_1.html (6 January 2013).

Clawson, et al., Human Trafficking into and Within the United States: A Review of the Literature, August 2009. Available at http://aspe.hhs.gov/hsp/07/HumanTrafficking/LitRev/index.shtml#Trafficking (5 January 2013).

Financial Crimes Enforcement Network, United States Department of the treasury, History of Anti-Money Laundering Laws, available at http://www.fincen.gov/news_room/aml_history.html(5 January 2014)

Free Our City Web “Free Our City”, available at http://freeourcity.org/ (5 January 2013).

Office of Refugree Resettlement, An Office of the Administration for Childen & Families, Fact Sheet: Human Trafficking. U.S. Department of Health and

Human Service, www.acf.hhs.gov/trafficking/about/fact_human.html (last visited March 3, 2013).

.

Lousie Shelley, (interview) Director of the Terrorism, Transnationnal Crime & Corruption Center at George Mason University, "Connection between human trafficking and money laundering",December 4th,2010 available at http://www.antimoneylaunderinglaw.com/2010/12/connection-between-human-trafficking-and-money-laundering.html (retrieved 5 January 2013).

Polaris Project Releases the Dirty Dozen: State Rating on Human Trafficking Laws and Policy, Polaris Project, http://www.scribd.com/doc/39610734/8-18-10-Polaris-Press-Release-state-Ratings (last visited March 3, 2013).

Tan Sin Liang, An Overview of the Anti-Money Laundering and Anti-Terrorist Financing Law in Singspore, available at http://www.lawgazette.com.sg/2005-2/Feb05-feature5.htm (6 January 2013).

U.S. Department of state, trafficking in Persons Report 3,8,10 (2008).

U.S. Department of State 2011, Trafficking in Persons Report, available at http://www.state.gov/documents/organization/164458.pdf (retrieved 5 January 2013).

U.S. Department of State, U.S. Law on Trafficking in Persons, available on http://www.state.gov/j/tip/laws/index.htm (last visited 24 February 2013).

U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), "Human Trafficking" available at http://www.ice.gov/human-trafficing/ (5 January 2013).

U.S. lmmigration and Customs Enforcement (ICE), "Project STAMP" available at http://www.ice.gov/stamp/#(5 January 2013)

Youngbee Dale, “Anti Money Laundering,” Washington Times.com.14 August,2012.available at http://communitives.washingtontimes.com/neighborhood/rights-so-divine/2012,aug//14/money-laundering-and-human-trafficking/?goback=%2Egde_4463846_member_146841069 (retrieved 5 January 2013).

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อป้องกันการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2552.

ประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตลอดจนหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขอื่นในการให้การสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกาศ ณ วันที่ 8 ธันวาคม 2552.

หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ กต 0605/2338 ลงวันที่ 15 กันยายน 2543.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

1.1ตารางสรุปผลการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) ตั้งแต่ 27 ตุลาคม 2543 – 30 เมษายน 2555

ลำดับที่	สถานะการดำเนินการ	มูลฐานความผิด	จำนวนคดี/เรื่อง	มูลค่า (บาท)
1.	ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน	ยาเสพติด	522	1,984,763,481.11
		ค้าหญิง	17	109,808,655.72
		ฉ้อโกงประชาชน	11	25,530,022.77
		ยักยอก-ฉ้อโกง	4	76,294,948.81
		ทุจริตฯ	4	20,701,443.40
		กรรโชก	3	33,279,247.59
		ศุลกากร	4	262,423,869.70
2.	ศาลยกคำร้อง	ยาเสพติด	35	488,937,356.70
		ค้าหญิง	1	3,489,453.46
		ฉ้อโกงประชาชน	2	7,064,000.00
		ทุจริตฯ	3	15,565,437.65
		ศุลกากร	3	33,052,093.22
3.	อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล	ยาเสพติด	14	147,123,850.31
		ค้าหญิง	1	677,000.00
		ฉ้อโกงประชาชน	2	42,986,040.00
		ยักยอก-ฉ้อโกง	1	105,000,000.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

		ทุจริตฯ	7	169,806,745.38
รวม			**601**	**3,526,503,645.82**

1.2 ตารางที่ 1 สรุปรายละเอียดคดีศาลตัดสินแล้ว

ความผิดมูลฐาน	**มูลค่าทรัพย์สินที่ยื่นคำร้องฯ (บาท)**	**มูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน**	**วันที่ยื่นคำร้อง**	**วันที่ศาลสั่ง**	**หมายเลขคดีดำ**	**หมายเลขคดีแดง**	**หมายเหตุ**
ม. 3(2)	1,006,473.53	1,006,473.53	30ต.ค. 44	28พ.ย.46	ฟ. 20/44	ฟ. 34/46	ถึงที่สุด
ม. 3(2)	742,692.38	742,692.38	23ก.พ. 47	1ก.ย.48	ฟ. 30/47	ฟ. 57/48	ถึงที่สุด
ม. 3(2)	3,489,453.46	3,489,453.46	1ธ.ค.46	25ต.ค.48	ฟ. 99/46	ฟ. 71/48	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	150,000.00	150,000.00	29มี.ค. 49	28ธ.ค.49	ฟ. 26/49	ฟ. 65/49	
ม. 3(2)	12,883,729.50	12,883,729.50	29ธ.ค. 46	30มี.ค.50	ฟ. 105/46	ฟ. 11/50	
ม. 3(2)	56,641.40	56,641.40	5เม.ย.49	11มิ.ย.50	ฟ. 27/49	ฟ. 27/50	
ม. 3(2)	1,378,377.15	1,378,377.15	16มิ.ย. 49	31ม.ค.51	ฟ. 49/49	ฟ. 6/51	
ม. 3(2)	3,172,638.00	3,172,638.00	26ต.ค. 49	31ม.ค.51	ฟ. 87/49	ฟ. 7/51	
ม. 3(2)	245,000.00	245,000.00	21 มี.ค. 49	18 ก.พ. 51	ฟ. 23/49	ฟ. 10/51	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม.	2,047,581.11	2,047,581.11	26พ.ค.	20 มี.ค.	ฟ.	ฟ.	ถึงที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3(2)			48	51	44/48	22/51	
ม. 3(2)	50,839,688.15	50,839,688.15	13 ธ.ค. 50	8 เม.ย.51	ฟ. 104/48	ฟ. 29/51	เช็คยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	4,686,000.00	4,686,000.00	25 ธ.ค. 50	2 มิ.ย. 51	ฟ. 99/50	ฟ. 45/51	
ม. 3(2)	892,366.00	892,366.00	9 พ.ค. 50	5 ก.พ. 52	ฟ. 26/50	ฟ. 4/52	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	2,332,933.88	897,525.88	2 พ.ย. 47	15 พ.ค. 52	ฟ. 101/47	ฟ. 12/52	ปรับยอดตามคำพิพากษา
ม. 3(2)	2,076,782.62	2,076,782.62	2 ต.ค.50	24 ธ.ค. 52	ฟ. 76/50	ฟ. 33/52	
ม. 3(2)	350,000.00	350,000.00	17 ก.ค. 50	23 มี.ค. 53	ฟ. 49/50	ฟ. 9/53	
ม. 3(2)	640,000.00	640,000.00	24 ส.ค. 50	23 มี.ค. 53	ฟ. 58/50	ฟ. 10/53	
ม. 3(2)	9,593,040.00	9,593,040.00	24 ส.ค. 50	26 พ.ย. 55	ฟ. 57/50	ฟ. 26/55	
ม. 3(2)	16,000.00	16,000.00	10 ส.ค. 55	4 ก.พ. 56	ฟ. 26/55	ฟ. 3/56	
ม. 3(2)	3,023,961.02	3,009,361.02		1 ก.ค.56	ฟ. 22/56	ฟ. 38/56	
รวม	**99,566,358.20**	**95,106,989.18**	**ตั้งแต่ตุลาคม2543-สิงหาคม2556**				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.3 ตารางที่ 2 สรุปรายละเอียดคดีที่ศาลยังไม่ตัดสิน แต่มีการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว มูลฐานความผิดตาม ม.3(2),ค้ามนุษย์ ที่ศาลยังไม่สั่งทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ปี2555-2556

เลขที่คำสั่ง	วันที่ออกคำสั่ง	ผู้ลงนามในคำสั่ง	มูลฐาน	รายการทรัพย์สิน	มูลค่า/บาท	หมายเหตุ
ย. 57/2555	23 ส.ค. 2555	ประธานกรรมการธุรกรรม	ม.3(1),(2), ค้ามนุษย์	1.ที่ดินตามโฉนด จำนวน 2แปลง 2.เงินฝากธนาคาร จำนวน 55บัญชี	31,699,092.86	รวมมูลค่าย. 57/2555 และย. 58/2555
ย. 58/2555	23 ส.ค. 2555	เลขาธิการ ปปง.	ม.3(1),(2), ค้ามนุษย์	1.ธนบัตรรัฐบาลไทย 170,000บาท 2.อาวุธปืนพกสั้นพร้อมซองกระสุน 3.สิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าซื้อ		
ย. 72/2555	12 ก.ย. 2555	ประธานกรรมการธุรกรรม	ม.3(1),(2), ค้ามนุษย์	1.ธนบัตรรัฐบาลไทย 170,000บาท 2.อาวุธปืนพกสั้นพร้อมซองกระสุน 3.สิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าซื้อ	10,800,000.00	แก้ไขรายละเอียดทรัพย์สิน
ย.3/2556	18 ม.ค. 2556	เลขาธิการ ปปง.	ค้ามนุษย์	เงินฝากบัญชีธนาคารกสิกรไทยจำนวน3บัญชี	2,991,961.02	
ย. 10/2556	12 ก.พ. 2556	ประธานกรรมการธุรกรรม	ค้ามนุษย์	1.คอมพิวเตอร์CPUยี่ห้อHPจำนวน4เครื่อง 2.คอมพิวเตอร์แบบพกพายี่ห้อASUSจำนวน3เครื่อง	32,000.00	

ย. 32/2556	10 มิ.ย. 2556	ประธานกรรมการธุรกรรม	ม.3(1),(2),	ยึดทรัพย์สินจำนวน 52 รายการ อายัดทรัพย์สิน จำนวน 2 รายการ	1,363,580.00 1,647,003.98	
รวม					**45,541,676.84**	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกัณฑิมา ช่างทำ เกิดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2529 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ปีการศึกษา 2551และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University